

Notulen raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 13 juni 2024

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 13 juni 2024 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 8

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 10.07 uur tot 11.51 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw V.A. Bruin, de heer J.M.D. de Waard, mevrouw A. Kockelkoren, de heer B. van Drunen, de heer T. Roskam, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw I. Coenradie, de heer M.R. van Campenhout, de heer A.R. Oostdijk, de heer S.M. Bonte, de heer T.S.J. Coşkun, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer T. de Haan, de heer S. Soytekin, de heer N. Akhatab, de heer R.N. Dahoe, de heer D.J. van Dommelen, de heer E.P.J. Verweij, de heer T.J. Vonk, de heer S. Ceulemans, de heer M. Verhoef, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw I. Elfilali, de heer B. van Schaik, mevrouw S. van de Peppel, de heer R.T.J. van der Velden, de heer F. Elbay, de heer D.P.A. Tak, de heer T. Kind, mevrouw S. Reitema, de heer G.J. Engberts, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw J. Bokhove, de heer S.J.C. Becker, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw M.S.S. de Jong, mevrouw M.Y. Morkoç, mevrouw L.S. Vlieger, de heer M.H. Biljoen en mevrouw J.M. Nunnely

Afwezig zijn: mevrouw E. Rehim Zadeh en mevrouw D. Yildirim

Namens het college is tegenwoordig: de heer M.J.W. Struijvenberg

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.25 uur tot 11.29 uur en van 12.38 uur tot 13.00 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1. *Opening en mededelingen*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik open de vergadering en heet u allen hartelijk welkom. Kan het iets rustiger in de zaal? Want dan kunnen wij ook naar behoren van start en dan zijn we ook thuis wat beter hoorbaar. Anders heb ik heel veel ruis. Ook welkom aan de accountant, die op verzoek van de gemeenteraad de jaarstukken controleert. En natuurlijk welkom aan degenen die op afstand onze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Ik heb een aantal berichten van verhindering. De burgemeester is later in verband met een hoorzitting in de Tweede Kamer. Hij is vermoedelijk rond 12.00 uur weer hier. Mevrouw Rehim Zadeh is afwezig, mevrouw Nunnely is in de ochtend afwezig en mevrouw Yildirim heeft zich wegens ziekte ook afwezig gemeld.

2. *Vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 13 juni 2024*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan wij naar de vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 13 juni 2024. De gehele vergadering staat in het teken van de verantwoording over 2023, de jaarrekening. De sprekersvolgorde is als volgt. De voorzitter van de COR zal als eerste het woord voeren. Daarna de fracties van GroenLinks, Leefbaar Rotterdam, PvdA, VVD, Volt, D66, Partij voor de Dieren, DENK, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA, Forum voor Democratie, Groep De Jong en vervolgens het college. De spreektijd is twee uur, ik neem aan dat dit uw instemming heeft. Dat is het geval. Aansluitend aan het debat over de voorlopige jaarstukken 2023 is er een stemvenster.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Dat ging me wat te snel voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). We hebben het er in de app al over gehad. Ik zou heel graag het verhaal van de PvdA willen steunen om tweeënhalf uur te doen. Het is echt heel kort. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, voor vandaag wil ik het graag. Als u me een half uurtje extra gunt, het zijn 1158 pagina's, het is hartstikke veel, en als we misschien ook nog een beetje debat willen. Gun me nu net even dat minuutje extra, dan geeft mij dat even wat meer lucht. Een half uurtje.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Het ordeverzoek is helder. Mevrouw Verkoelen verzoekt de gemeenteraad om een half uur extra spreektijd, dus van twee uur naar tweeënhalf uur op te hogen. Heeft dat instemming of moet daarover gestemd worden? Ik zie knikkende gezichten, dus daarmee wordt de spreektijd opgehoogd naar tweeënhalf uur. Bij dezen vastgesteld. Aansluitend aan het debat over de voorlopige jaarstukken 2023 is er een stemvenster waar u een besluit neemt over de bestemmingsvoorstellen van de jaarstukken 2023 en eventuele moties. Zijn er nog leden die iets willen opmerken met betrekking tot de agenda? Dat is niet het geval. Dan is de agenda hierbij vastgesteld. Rond 12.45 uur is er een lunch beschikbaar op de omloop voor de raadzaal. Er is geen warme maaltijd voorzien, gezien de verwachte duur van de vergadering.

3. *Mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 22 en 23*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan komen we bij agendapunt 3, mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 22 en 23. Ik stel u voor de behandelwijze zoals vermeld bij het desbetreffende stuk vast te stellen. Als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk dan verzoek ik u het bijbehorende bb-nummer te noemen dat bij het stuk staat. Wenst iemand hierover het woord? Dat is niet het geval. Wenst iemand stemming? Dat is ook niet het geval. Dan constateer ik dat de lijst van ingekomen stukken met algemene stemmen kan worden vastgesteld.

4. HAMERSTUKKEN

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we naar de hamerstukken, agendapunt 4.

4.1 *Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de conceptbegroting DCMR Milieudienst Rijnmond 2025*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Als eerste hamerstuk agendapunt 4.1, het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de conceptbegroting DCMR Milieudienst Rijnmond 2025. Het is één ontwerpbesluit. Heeft dat van u allen instemming? Dan is het bij dezen vastgesteld.

4.2 *Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de wijziging Gemeenschappelijke Regeling Rottemeren*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). 4.2, het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de wijziging Gemeenschappelijke Regeling Rottemeren. Eén ontwerpbesluit. Dat heeft ook uw instemming? Bij dezen vastgesteld.

4.3 *Het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Agendapunt 4.3, het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), één ontwerpbesluit. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Tegen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Anderen nog op dit onderwerp? Dan wordt dit stuk met de tegenstem van 50PLUS vastgesteld.

4.4 *Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze inzake de begroting 2025 Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Agendapunt 4.4, het voorstel tot vaststelling van een zienswijze inzake de begroting 2025 Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Tegen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Anderen die hier nog iets over willen zeggen? Nee? Dan is met de tegenstem van 50PLUS agendapunt 4.4 vastgesteld.

4.5 *Het voorstel tot vaststelling van het mandaat- en machtigingsbesluit m.e.r.-procedure Rotterdam*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we naar agendapunt 4.5, het voorstel tot vaststelling van het mandaat en machtigingsbesluit m.e.r.-procedure Rotterdam. Dat heeft één ontwerpbesluit. Zijn daar anderen? Nee? Dan is dat bij dezen vastgesteld.

4.6 *Het voorstel tot wijziging van de Algemene legesverordening 2024 naar aanleiding van het verkeersbesluit zero-emissiezone Rotterdam*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Agendapunt 4.6, het voorstel tot wijziging van de Algemene legesverordening 2024 naar aanleiding van het verkeersbesluit zero-emissiezone Rotterdam. Ik zie mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Tegen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik zie geen andere berichten, dus dan is dit voorstel met de tegenstem van 50PLUS vastgesteld.

4.7 *Het voorstel tot het verlenen van toestemming aan het college van B&W tot het nemen van een besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Rotterdam-Rijnmond*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan agendapunt 4.7, het voorstel tot het verlenen van toestemming aan het college van B&W tot het nemen van een besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Rotterdam-Rijnmond. Eén ontwerpbesluit. Dat wordt met algemene stemmen vastgesteld.

4.8 *Het voorstel tot het verlenen van toestemming aan het college van B&W tot het nemen van een besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan zijn we bij agendapunt 4.8, het voorstel tot het verlenen van toestemming aan het college van B&W tot het nemen van een besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. Eén ontwerpbesluit. Heeft dat uw instemming? Dat heeft uw instemming, dus dit voorstel is met algemene stemmen vastgesteld.

4.9 *Het voorstel tot opheffing van de geheimhouding en het openbaar maken van een deel van de MEO-toets compensatie Stadion Feijenoord*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). En dan 4.9, het voorstel tot opheffing van de geheimhouding en het openbaar maken van een deel van de MEO-toets compensatie Stadion Feijenoord. Heeft dat uw instemming? Ja, dat is bij dezen dan ook vastgesteld. Hartstikke fijn. Dan zijn we door de hamerstukken heen.

5. VERANTWOORDINGSDEBAT

- 5.1 *Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening*
- 5.2 *Het voorstel tot vaststellen van de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2023*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan komen wij toe aan agendapunt 5, het verantwoordingsdebat, het debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. Bij dit debat dient u het voorstel onder agendapunt 5.2 te betrekken. Voordat het politieke debat begint, zal de voorzitter van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) een korte toelichting geven. Daarom wil ik nu het woord geven aan de voorzitter van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. Het woord is aan de heer Biljoen namens de COR in technische tijd. Het woord is aan de heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, leden van de raad, leden van het college, bezoekers op de publieke tribune, pers, kijkers die deze vergadering live volgen en kijkers die het debat terugkijken. Als voorzitter van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening is het mij weer een genoegen om vandaag af te trappen bij het verantwoordingsdebat over de jaarstukken van 2023. Begin mei heeft het college de stad laten weten hoe het in het afgelopen jaar om is gegaan met het geld, en dat staat allemaal in het jaarverslag dat je kan terugvinden op watdoetdegemeente.rotterdam.nl. Het jaarverslag vertelt ons wat we hebben bereikt en wat het ons heeft gekost. Hielden de wethouders zich aan de afspraken? Hadden ze de zaken goed georganiseerd en wat kwam er terecht van alle plannen die ze vorig jaar aan ons hebben laten zien. Het jaarverslag is daarmee een bron van informatie voor de keuzes van morgen. De Commissie tot Onderzoek van de Rekening, afgekort de COR, is het hele jaar bezig met de controle hierop. Onze bevindingen staan in het COR-rapport en over de uitkomst gaat de gemeenteraad zo meteen in debat met het college. Vandaag legt het college dus uit wat het heeft gedaan in 2023 en ook wat het niet heeft gedaan, en dat noemen we verantwoorden. En afsluitend vraagt het college de gemeenteraad om goedkeuring. Maar het gaat vandaag toch wel iets anders dan de afgelopen jaren. We hebben geen goedkeurende verklaring van de accountant gekregen. Dit komt vanwege het lopende onderzoek naar de mogelijke fraudecasus bij De Doelen en Boijmans Van Beuningen. Het wordt dus een debat in twee delen. Vandaag hebben we het debat over de inhoud. Met de uitkomst van het externe fraudeonderzoek binnen cluster Stadsontwikkeling en de goedkeurende verklaring van de accountant op de jaarstukken van 2023 zal het besluit van de gemeenteraad over de jaarrekening 2023 uiteindelijk volgen. Ik ga het verhaal nu verder vertellen met iets meer vaktermen. En mocht u hier vragen over hebben of als er iets onduidelijk is, dan kunt u een mail sturen naar info@griffie.rotterdam.nl of kom een keer langs op het stadhuis en vraag bij de receptie of er een raadslid aanwezig is. De centrale vraag die de COR zichzelf gesteld heeft dit jaar is: hoe vinden we met elkaar de balans tussen wendbaarheid en weerbaarheid? Is dat goed? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik ga verder. Voor de kijkers thuis, er gebeurde een klein incident hier aan mijn rechterzijde. De centrale vraag die de COR zichzelf heeft gesteld dit jaar is: hoe vinden we met elkaar de balans tussen wendbaarheid en weerbaarheid? Naast dat de balans het overzicht is van de activa en passiva, is het natuurlijk ook een synoniem voor evenwicht. Een begroting in evenwicht is geen garantie op gezonde overheidsfinanciën en een voorspelbare en consistente begroting is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke problemen en crises verantwoord het hoofd te bieden. Ik neem u graag mee in de constatering van de COR over de jaarrekening van 2023 aan de hand van drie punten over evenwicht. Dat zijn een evenwichtige planning, evenwicht in reserves en evenwicht tussen controle door de gemeenteraad en onderzoek door het college zelf. Punt 1, de evenwichtige planning. De jaarstukken zijn belangrijk voor de gemeenteraad bij het uitoefenen van haar controlerende taak. De planning van het jaarverslag van 2023 werd of wordt beheerst door onder andere de fraudecasus binnen Stadsontwikkeling, het toenemend aantal specifieke doeluitkeringen met een single information, single audit dossier, afgekort, de SPUK's en SiSa, het laat genomen besluit om de grondprijzen voor sociale woningen te verhogen en de controle van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond, afgekort de GRJR. In de controle door Financial Audit en de accountant zijn voor € 141 miljoen aan controleverschillen geconstateerd en zijn er 47 correcties doorgevoerd na het afsluiten van de boekhouding ten opzichte van 32 vorig jaar. Het gaat hierbij om een bedrag van € 121 miljoen aan correcties. Ter vergelijking, in 2022 was het € 98 miljoen en in 2021 was het € 59,1 miljoen. De voorlopige stukken die voor u liggen of op uw scherm staan, zijn zonder een goedkeurende verklaring van onze externe accountant, terwijl er heel hard gewerkt is door vele ambtenaren bij het concern en

de externe accountant. Maar toch is de planning niet gehaald. De COR geeft de gemeenteraad dan ook het volgende mee. Is de algehele planning en de daarbij behorende werkdruk dan nog wel realistisch? Als we bij elkaar optellen dat er volgend jaar wordt gestart met een nieuw financieel programma, bij u bekend als GRADE, dat er waarschijnlijk nog meer SPUK's vanuit het rijk zullen zijn, met het SiSa-verantwoordingsdossier, en dat de voorbereiding van de jaarstukken gelijk loopt met de voorbereiding van de Voorjaarsnota is een actuele vraag: hoe vinden we hierin de balans? Punt 2, evenwicht in reserves. Naar aanleiding van het voorlopige accountantsverslag en de jaarstukken heeft de COR vier verantwoordingsgesprekken gehouden met wethouder Buijt, wethouder Zeegers, wethouder Versnel en wethouder Struijvenberg. De COR heeft haar bevindingen over de jaarstukken, het Financial Audit-rapport en de verantwoordingsgesprekken gepresenteerd in het COR-rapport. De COR onderzoekt op deze wijze namens de gemeenteraad de jaarrekening op getrouwheid, rechtmatigheid en financieel beheer, en brengt daarover dus advies uit aan de gemeenteraad. In al de vier verantwoordingsgesprekken hebben we samen met de wethouders dieper ingezoomd op de reserves. Hoe zijn ze tot stand gekomen en hoe worden ze gebruikt? Als de algemene reserve goed gevuld is, zijn we als gemeente wendbaar. We kunnen dan gemakkelijk inspelen op een nieuw onderwerp. Als de bestemmingsreserves goed gevuld zijn, dan zijn we binnen een betreffend programma weerbaar en bestand tegen tegenvallers. De balans hierin is dus eigenlijk de balans tussen wendbaarheid en weerbaarheid. Om hier als raadslid iets van te vinden, is inzicht noodzakelijk. Het advies van de COR is hierin om het college te vragen een Kadernota reserves op te stellen, zodat helder is wat de criteria, de definities en de werkwijzen zijn van bestemmingsreserves, egaliseringsreserves, de algemene reserve en het weerstandsvermogen. Deze informatie is nu verdeeld over verschillende besluiten en documenten en kan veel makkelijker vindbaar zijn in één kadernota. Punt 3, evenwicht tussen controle door de gemeenteraad en onderzoek door het college zelf. In de gesprekken tussen de wethouders en de COR is aan elke wethouder gevraagd of er 213a-onderzoeken zijn uitgevoerd. Dit artikel uit de Gemeentewet verplicht het college periodiek onderzoek te doen naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde bestuur. In de jaarstukken kunt u op pagina 190 hier iets meer over lezen. De wet schrijft voor dat het college schriftelijk verslag uitbrengt over de resultaten en de Rekenkamer hierover informeert. De COR heeft vastgesteld dat het informeren van de raad en de Rekenkamer voor verbetering vatbaar is, waarmee het instrument effectiever en efficiënter kan worden ingezet. Gemeenteraadsleden kunnen vaker bij het college vragen de doeltreffendheid van het gevoerde beleid te onderzoeken. Dit instrument kan daarmee een aanvulling zijn in de controlerende taak. Samen met het college zullen we de antwoorden moeten vinden hoe we evenwicht krijgen in de planning, reserves en de 213a-onderzoeken. Dit met het doel dat de gemeenteraad efficiënt en effectief invulling kan geven aan zijn taken, want it takes two to tango, but somebody has to lead. Vanaf deze plek wil ik graag alle mensen die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van de voorlopige jaarstukken en de controle hierop bedanken voor al het werk dat is verricht. Ik wens u veel wijsheid toe bij dit verantwoordingsdebat. Immers, een goed financieel beheer is een zaak van ons allen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Hartelijk dank aan de heer Biljoen in zijn rol als voorzitter van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. Dan kunnen wij nu overgaan tot het politieke debat, maar ik zie eerst mevrouw Verkoelen. Een punt van orde?

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja, ik heb een punt van orde voorzitter. Uiteraard hartstikke bedankt voor de COR. Het rapport was nog beter dan anders, echt zeer geweldig, dus ik vind dat echt geweldig. Maar wat ik eigenlijk aan u even wil voorleggen, waar de COR mee begon, en ik heb het u niet horen noemen, maar begrijp ik dat vanwege het fraudeonderzoek we dus constateren dat we er niet vandaag over gaan stemmen? Maar het belangrijke wat ik u niet hoor zeggen en dat wil ik dan toch wel even goteerd hebben: we kunnen dus wel moties indienen, maar geen amendementen? Begrijp ik dat goed? Dat gaat niet, want we hebben geen eind. Het is dus wel goed om dat even met elkaar te constateren. Dus vandaag wel moties, geen amendementen. En ik heb dan ook wel de vraag aan de voorzitter en de griffie wanneer we dan wel de jaarrekening gaan doen. Zijn daar dan harde afspraken over gemaakt hoe dat dan ligt? Want ik neem niet aan dat we het nu maar gewoon laten lopen en zien: er gebeurt maar wat.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, dank u wel. De vraag is helder. Het klopt wat u zegt dat de jaarstukken dus niet vandaag worden vastgesteld, maar dat die na de zomer, hoogstwaarschijnlijk ergens in september, maar als het onderzoek gereed is, laten we het op die manier zeggen, ter vaststelling worden voorgelegd. Dus we hebben nu wel het inhoudelijke debat. Er kunnen ook moties

worden ingediend. Maar het klopt dat omdat het raadsvoorstel zelf nu niet in stemming wordt gebracht er dus ook geen amendementen kunnen worden ingediend. Ik zal vragen aan de wethouder van Financiën om misschien hier nog kort iets over te zeggen.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Voorzitter, ik heb een voorstel gestuurd maar u stemt daar niet over, maar u kunt natuurlijk wel amendementen op dat voorstel indienen denk ik, en als die worden aangenomen dan wijzigen die als het ware het voorstel. Zo werkt het met amendementen. Maar dan stemmen we over dat gewijzigde voorstel dus ook weer in september waarschijnlijk. Volgens mij kan het wel voor zover u dat wilt. Amendementen op een jaarrekening komt volgens mij niet heel veel voor, maar goed, het is aan u.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Voorzitter, maar dan toch eventjes van de orde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Verkoelen, ik had u nog niet het woord gegeven, want ik ben hier nog even aan het overleggen en dan ga ik u daarna het woord geven. Ja, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Het laatste is volgens mij niet helemaal waar. Want natuurlijk, we kunnen altijd amendementen indienen op wat er nu ligt, maar het lijkt mij wat onlogisch gezien het feit dat naar aanleiding van een fraudeonderzoek er misschien een gewijzigd raadsvoorstel komt. Dus dat is voor mij even van, hoe gaan we daar dan mee om? Ik ben er zelf van uitgegaan: geen amendementen met betrekking tot dit, omdat we wel maar een gedeelte behandelen. Na de zomer krijgen we dan een definitief raadsvoorstel. Daar doe je volgens mij dan de amendementen op.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De informatie die vanuit de griffie ook is gedeeld richting de verschillende fracties in aanloop naar dit debat is ook dat het amenderen op dit moment geen zin heeft omdat er dus nu geen raadsvoorstel voorligt, alleen een collegebrief. Dus dat is ook de manier waarop het gecommuniceerd is. Mevrouw Bokhove, aanvullend daarop?

Mevrouw BOKHOVE (gl). Ja, dank u wel. Nou, inderdaad aanvullend, omdat de wethouder van Financiën eigenlijk een ander signaal geeft dat het wel zou kunnen. Ik vind dat een onverstandig advies, temeer inderdaad omdat er geen raadsvoorstel ligt, maar omdat er ook nog financiële verschuivingen kunnen zijn. En ik kan me namelijk wel amendementen voorstellen op een jaarrekening, en dan gaat het namelijk altijd over het bestemmen van gelden voor een komend jaar. Ik vind het dus echt erg jammer dat juist uit de mond van de wethouder van Financiën dit verkeerde advies is gekomen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik hoor hier inderdaad aan mijn linkerkant, waarvan akte, van het wijzigen van die bestemmingsvoorstellen, dat kan inderdaad wel, want dat raadsvoorstel ligt ook wel voor. En uiteindelijk is het aan ons als raad, aan u als raad, laat ik het zo zeggen, om in september als de jaarrekening wordt vastgesteld alsnog te overwegen of er dan amendementen op de plek zijn. Dit gezegd hebbende, kunnen we beginnen met de politieke behandeling? Ja? Ik zie instemmende gezichten. Dan gaan wij daarmee van start en is als eerste het woord aan de heer Biljoen van GroenLinks in de politieke termijn.

De heer BILJOEN (gl). Dank voorzitter. Allereerst dank aan de COR voor het rapport en de aanbevelingen die wij als fractie volledig onderschrijven. De collegereactie hierop was echter niet heel erg duidelijk. Neemt u de aanbevelingen nu wel of niet over? Ik hoor graag zo meteen even een toelichting van het college. Ook dank aan de accountant voor de heldere tussentijdse rapportage en de Rekenkamer voor het rapport Targets tellen. En om daar gelijk mee te beginnen, we zijn nu halverwege de rit en dit college krijgt een dikke onvoldoende. De tussentijdse doelstellingen zijn voor dertien van de vijftien targets niet gehaald of niet vast te stellen. Bovendien zijn de meeste niet echt representatief voor de doelstellingen en ambities van dit college. Dit past in een breder plaatje van dit stadsbestuur, iets afspreken en het vervolgens niet nakomen. Twee jaar geleden beloofde deze coalitie namelijk te werken voor alle Rotterdammers, de belofte van één stad. En nu, bij de midterm review, zien steeds meer Rotterdammers wat GroenLinks al jaren aangeeft, het worden gebroken beloftes. Ze zijn niet waar te maken. Niet eerder is er binnen een jaar tijd zo hard ingegrepen in het openbaar vervoer op de noordoever van deze prachtige stad. Niet eerder hebben zoveel duizenden bewoners zich verenigd in protesten en handtekeningenacties waar vervolgens weinig of geen enkele reactie op kwam. Niet

eerder zagen we zoveel stichtingen en organisaties die dreigden om te vallen omdat dit college faalt om doeltreffend subsidie te verstrekken zoals bij De Katrol en het Zuiderlokaal, die zoveel doen voor onze kinderen, de volgende generatie. En een groeiende groep mensen in kwetsbare omstandigheden rekent niet langer meer op de overheid. Sterker nog, ze zijn er bang voor. Dat blijkt ook uit het rapport van de staatscommissie Rechtstaat. En dit is slechts het topje van de ijsberg. Gebroken beloftes zien we ook als we kijken naar het klimaatbeleid. Het college is met het Klimaatplan alleen maar aan het uitleggen waarom plannen niet uitgevoerd kunnen worden. Een wankelend beleid dat risico's niet kan opvangen. Die klimaatnoodtoestand die we hebben uitgesproken is niet terug te vinden in de jaarstukken, want € 41.991.000,00 die dit college zou uitgeven in het kader van klimaat blijft weer liggen op de plank en wordt vooruitgeschoven. De uitkomst is dat er te weinig regie is op klimaat en te weinig zicht op wat de klimaatconsequenties van het beleid van dit college zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van de heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, ik hoor inderdaad bepaalde aantijgingen. Ik had ook niets anders verwacht van de heer Biljoen. Maar laten we even beginnen over openbaar vervoer. U zegt dat we daarin inkorten. Maar als we kijken naar Rotterdam-Zuid, daar gaan we juist meer investeren. Als we kijken naar de andere kant van onze stad, naar Rotterdam-Noord, met name naar Delfshaven, zien we bijvoorbeeld dat er lijnen en trajecten zijn die gewoon niet worden gebruikt of heel weinig worden gebruikt. In een tijd waar er schaarste is, waar een personeelstekort is, moet je keuzes maken. Vindt u dan ook niet dat we trots kunnen zijn dat dit college die keuzes maakt daar waar het openbaar vervoer dan ook het hardst nodig is? Dat als eerste. Vervolgens zegt u dat wij de doelstellingen wat betreft de collegetargets niet halen. Was volgens u de situatie in de vorige coalitieperiode dan anders? Was de tussentijdse rapportage toen wel volgens u rozengeur en maneschijn? Ik wil graag dat u daarop even reflecteert. En over de CO₂-doelstellingen, wij halen de CO₂-doelstellingen van 18% zeker wel. Dus ik wil dan ook van u verwachten dat u dan ook even secuur en accuraat omgaat met dit soort zaken. Dus graag ook uw reflectie hierop.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, laat me eerst even beginnen op de reactie die de heer Elbay van D66 aangeeft over het openbaar vervoer. Als u goed heeft geluisterd, heb ik met name gesproken over de noordoever. Ik ben blij dat we op Zuid gaan investeren, maar ik heb het over de noordoever. En u geeft net aan: Delfshaven wordt veel gebruikt. Ik raad u aan om samen met ook andere collega's van de VVD die ook nog heel graag naar Delfshaven willen gaan, toch eens te kijken hoeveel die tram wordt gebruikt. Het is niet waar dat die tram niet wordt gebruikt. Het openbaar vervoer in Delfshaven wordt ontzettend veel gebruikt en daar gaat u in snijden. Wat betreft CO₂, de doelstellingen voor CO₂ voor 2023 weten we pas in 2024. De DCMR komt daar pas met een rapportage, dus daar kan ik verder niets op zeggen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja, volgens mij zei u dat wij juist die doelstellingen niet zouden halen. Hoe komt u dan tot die conclusie?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Voorzitter, ik reageer over de targets, daar hebben we het nu over. Er staat in het Rekenkamerrapport, ik moet even kijken waar het ook alweer stond, sorry. Er staat in het Rekenkamerrapport, de heer Elbay, u kunt het zelf ook teruglezen, in het Rekenkamerrapport Targets tellen concludeert de Rekenkamer dat doelstellingen op dit moment niet gehaald zijn. Dank voorzitter, dan ga ik verder. Als onze klimaatdoelen afhangen van de haalbaarheid van projecten die constant worden uitgesteld, dan is dat simpelweg onverantwoord. Voor hier, nu, later en elders. Wij en zoveel andere Rotterdammers vragen ons hardop af: is dit de nieuwe bestuurscultuur? Voorzitter, dan kun je ook kijken naar armoede. Want op armoede halen we onze doelen ook niet. We halen onze doelen ook niet en we zetten wel, sorry...

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U kunt verdergaan, de heer Biljoen.

De heer BI LJOEN (gl). Ja voorzitter, dat krijg je als de Voorjaarsnota en de jaarstukken door elkaar lopen. Dan krijg je meerdere teksten in één document. Maar voorzitter, we laten wel geld van de reserves vrijvallen. En om dat tegen te gaan dienen wij de volgende motie in, 'Geen vrijval bestemmingsreserve armoedebeleid'. Voorzitter, dit college beloofde veel optimisme. We doen niet aan prachtig opgemaakte visies, maar gaan focussen op de uitvoering. Wie houden we hier nu voor de gek? In het jaar dat de trainingsuurtjes eraf zijn en u dus niet meer leunt op de begroting en het akkoord van het vorige college, bent u meer bezig met zichzelf en elkaar vast te houden binnen de coalitie dan daadwerkelijk met de stad. Iedere waarschuwing die GroenLinks afgeeft sinds het aantreden wordt in de wind geslagen. Zo zijn er onhaalbare bezuinigingen op de zorg en het ambtenarenapparaat ingeboekt die niet haalbaar zijn. De tekorten die daardoor ontstaan leiden tot andere bezuinigingen en daarmee veroorzaakt u ontzettend veel schade in de samenleving en dat vindt GroenLinks onverantwoord. Zoals de bezuinigingen op de organisatie. En ik kijk nu ook naar de raadsleden die een baan hebben naast dit raadslidmaatschap. Want stel je voor, je bent met je hele team aan het overleggen over allerlei nieuwe plannen en er komt een persoon binnen en die zegt: hallo, ik ben nieuw, ik ben de eindverantwoordelijke binnen de organisatie. Ik heb met mijn nieuwe collega's besloten dat we € 150 miljoen gaan bezuinigen binnen de aankomende vier jaar. Dat was het, doe. En die persoon loopt weer weg. Dan gaat u naar huis, vertelt tegen uw partner of huisgenoot of uw ouder of verzorger: ik heb zulk raar nieuws gehad op mijn werk, ze zeggen dat we onzekere tijden krijgen. De nieuwe bestuurders willen bezuinigen op de organisatie, maar niet als je in de uitvoering zit. En vervolgens hoor je twee jaar niks en zie je zelf dat het aantal mensen in de administratie toeneemt en nog geen cent is wegbezuinigd. Dit is weer een gebroken belofte van D66, DENK, VVD en Leefbaar Rotterdam. En even voor de goede orde, GroenLinks...

De VOORZIT TTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van de heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, hoe groot is de begroting meerjarig van de gemeente Rotterdam, in miljarden alstublieft?

De VOORZIT TTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BI LJOEN (gl). 4,4.

De VOORZIT TTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). En hoe verhoudt die € 150 miljoen in percentages zich dan ten opzichte van die totale begroting jaarlijks?

De VOORZIT TTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BI LJOEN (gl). Voorzitter, ik constateer dat de heer Lansink volgens mij € 150 miljoen peanuts vindt. Als het peanuts is, dan had u het ook niet hoeven inboeken, toch?

De VOORZIT TTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, de term peanuts laat ik graag over aan de PvdA, dat geheel terzijde, maar snapt u het punt dat ik wil maken? De pointe van mijn betoog is dat die € 150 miljoen op het totaal van die miljarden die wij hier hebben natuurlijk prima uitvoerbaar zou moeten en kunnen zijn. U doet net alsof hier de hele stad omvalt, omdat wij € 150 miljoen op personeel willen inkorten. Ergens moet u toch ook met uw COR-pet, u heeft een lang betoog opgehangen, dat € 150 miljoen ten opzichte van bijna € 5 miljard feitelijk bijna het gevoel is alsof je op postzegels bezuinigt.

De VOORZIT TTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja kijk voorzitter, via u, het punt van de heer Biljoen is natuurlijk, het gaat niet om het bedrag, het gaat om het feit dat er een reorganisatie is aangekondigd van deze organisatie waar nog niets van terecht is gekomen. Dat brengt mensen in onzekerheid. Dat is het punt van de heer Biljoen en daar zou ik dan graag uw reactie op willen. Als u aankondigt dat u wat gaan doen met de organisatie dan moet u dat waarmaken. U kunt personeel niet in onduidelijkheid houden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, de fusie gaat al goed hè, tussen PvdA en GroenLinks. Ze weten elkaar in ieder geval goed te vinden. Voorzitter, wat we al zien, en dat vergeet de heer Tak in zijn betoog dan weer subtiel te vermijden, is dat inderdaad de afvlakking van de hoeveelheid personeel die we aannemen gewoon is ingestart. Dat is het begin van een daling. Dat is altijd als je reorganiseert op personeel. Dat is dat je eerst een beetje afvlakt en daarna in die daling teruggaat. Overigens, al die miljoenen die overigens bij alle vakwethouders in hun portefeuille zitten, zijn gewoon ingeboekt en behaald.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Kijk, ik stel gewoon vast dat u dit plan naar achteren heeft geschoven en het is een jaar opgeschoven in de Voorjaarsnota. Dat is gewoon een feit. Erken dat gewoon. Dat is het punt van de heer Biljoen. U heeft gewoon ruim een jaar lang personeel in onzekerheid laten zitten en dat is gewoon onnodig.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, ik zie de heer Lansink maar ik zie de heer Roskam ook al een tijdje, dus dan ga ik eerst naar de heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Ja, kijk, er wordt nu een beetje een vals frame geschetst, van iemand komt langs, jongens, er gaat € 150 miljoen vanaf. In de commissie BOFV is afgelopen jaar het gesprek ook geweest, en het staat me bij dat we, ja, het is inderdaad iets later dan bedacht, maar de bezuiniging vanuit het coalitieakkoord is wel al ingeboekt, en daarnaast lag deze organisatieopgave er al langer, dus echt nieuws kan het ook niet zijn, maar volgens mij is er rond oktober een plan geweest waarin netjes staat uitgelegd hoe we die € 150 miljoen gaan realiseren, waar het vandaan gaat komen. En ik denk ook, u zegt steeds dat de uitvoering achterblijft. Ik denk dat u toch juist blij moet zijn dat de uitvoering intact blijft, dat er meer mensen bij komen op veiligheid, dat er meer mensen bij komen om de buitenruimte, ook het groen op orde te houden en dat er dan minder overhead is. Ik bedoel, een kind zonder waterhoofd zou iedereen toch fijn moeten vinden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja, dank voorzitter. Ik ga verder. De initiële begroting is de leidraad voor de uitgaven van het college en de raad mag verwachten dat hij de bijbehorende ambities en de doelen geleverd krijgt. Het college voert daar dan regie op. Bij de bijgestelde begroting bleek al dat er grote afwijkingen waren en dat de afspraken met de raad niet nagekomen werden. Bij de eindafrekening blijken de verschillen nog groter in negatieve zin. Het college heeft hier bij de begroting voor 2024 geen enkele rekening mee gehouden. Niet alleen is er onvoldoende bijgestuurd gedurende het jaar, ook kan het budgetrecht van de raad niet goed worden uitgeoefend. De raad kan in november immers niets meer bijsturen. Dit gevoel dat er geen regie is, beloftes die worden gebroken, plannings die niet worden gehaald, is overduidelijk een gebrek aan grip. Gebrek aan grip op de eigen portefeuille en gebrek aan grip in zijn algemeenheid. We zien de tekorten echt enorm oplopen en het overkomt niet alleen ons als raadsleden doordat we informatie veel en veel te laat krijgen of soms helemaal niet, maar het overkomt ook nog eens het college, een soort van: ik stond erbij en ik keek ernaar.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, even op dat in control zijn hè, waar komen de tekorten vandaan?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Voorzitter, u kunt het accountantsrapport nalezen waar alle tekorten vandaan komen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Maar leest u dan het accountantsrapport maar ook de reactie van het college daar eens op. Heel vaak heeft het niets te maken met controle maar gewoon gestegen kosten. Dan kunt u wel zeggen: u bent niet in controle, maar wilt u dan dat we de zorg bijvoorbeeld, dan pakken we even de zorg. Vond u het dan een goed idee om die zorg dan maar helemaal te halteren, die openeinderegeling? Gewoon maar geen zorg meer te verlenen om binnen de financiële parameters te blijven en dus in control te blijven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, ik kom zo meteen in mijn betoog nog op een heel stuk over zorg. Misschien kunt u daar nog even op reflecteren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Ik markeer eventjes dat de heer Biljoen hier dus toch wel een beetje een verhaal voor de Bühne aan het houden is, inhoudelijk niet op mij wil reageren en daarmee natuurlijk feitelijk een verhaal houdt waar we niets aan hebben en dat ook het debat niet helpt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, dat is een persoonlijke noot van de heer Lansink, maar dat is niet mijn verhaal. Want voorzitter, we vragen dan ook aan de wethouder van Financiën: hoe denkt u beter in control te komen, uw collegewethouders te helpen en de raad beter in positie te brengen? Want dit gedrag valt heel sterk op binnen de portefeuille Bouwen en wonen. De targets op woningbouw lopen er weer op achter en de grondexploitatieportefeuille kost ons inmiddels meer dan dat deze zal opbrengen. En dat is allemaal in het afgelopen jaar gebeurd. Sterker nog, in november waren we hier ook over aan het praten en toen zei de wethouder: we verwachten een tekort van € 35 miljoen. Onze fractie was not amused. Maar vervolgens een paar weken later blijkt dat tekort gewoon € 78 miljoen te zijn. Een toename van 222,86% binnen een paar weken. En dan heb ik het nog niet eens gehad over het besluit over de sociale grondprijzen, dat zonder ambtelijk advies aan de raad is aangeboden. Niet in control, niet over financiën, niet over planning, niet over doelen, niet over targets, en dit is het tweede jaar op rij. Maar je hebt altijd baas boven baas, of een beetje de overtreffende trap. En dat vinden wij toch de dagelijks bestuurder die verantwoordelijk is voor de portefeuille Zorg, ouderen en jeugdzorg. In het sociaal domein vallen de hogere lasten jeugdhulp van € 70,7 miljoen op door afrekeningen met de GRJR, lezen we onder andere in de bevindingen van de accountant. Onderdeel van deze overschrijding is een bedrag van € 42,7 miljoen, waar de wethouder door is overvallen. Hij is verantwoordelijk en had het moeten weten, maar had het kennelijk helemaal niet scherp dat het in één keer moest worden betaald en dat het niet kon worden uitgesmeerd over de komende jaren, terwijl dit al eerder was gemeld door Financial Audit. Dat zijn onze mensen. En alsof dat nog niet genoeg is, lees ik in het openbare verslag van de GRJR van begin april over de jaarstukken 2023: het verschil in zorgkosten is voornamelijk ontstaan door achterstalligheid in de afgifte van toewijzingen van jeugdhulp voor zorg die wel is geleverd. De gemeente geeft die toewijzingen af. Ik hoor graag een uitleg van de wethouder hierover. € 43 miljoen overschrijding doet u af als een administratieve kwestie en u vraagt niet door bij uw ambtelijke ondersteuning, terwijl de taak van de wethouder is om zijn ondersteuning actief te bevragen. Waarom gebeurt dit? Ik heb er geen zicht op, leg het me uit. Maar de wethouder doet dit niet of hij doet dit onvoldoende. We zien een enorme stijging in de wachttijd op de wachtlijst van wijkteams. De gemiddelde doorlooptijd en de voorraad WMO-meldingen zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar. En de wethouder beloofde vorig jaar nog beterschap. En dan gaan we over twee weken praten over het voorstel om de stijgende zorgkosten die met name betrekking hebben op jeugdzorg te dekken met Eneco-middelen. We houden ons hart vast. Want voorzitter, dit is ook mijn wethouder en die van mevrouw Kockelkoren, mevrouw Morkoç, mevrouw Bokhove en mevrouw Vlieger. En daar wil ik duidelijkheid van krijgen. Waarom is het al voor de tweede jaarrekening op rij niet gelukt om grip te krijgen op het terugdringen van de wachtlijsten omtrent het komen tot goede zorg en zicht te houden op financiën? Als u de portefeuille en het werk heeft onderschat, dan wil ik dat gewoon horen. Dan weten we waar we aan toe zijn in plaats van achter de feiten aan te lopen. En daarmee sluit ik de eerste termijn af.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan heeft u nog een interruptie van de heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ik hoor mijnheer Biljoen eigenlijk zeggen dat hij de bestuursopdracht Zorg onderschrijft. Klopt dat?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Dus het klopt dat u de bestuursopdracht Zorg onderschrijft? Want ik heb namelijk in de afgelopen tijd van uw collega mevrouw Kockelkoren andere verhalen gehoord en dat is nogal bijzonder. Fijn om dit te horen. Het is namelijk belangrijk dat wij inderdaad ervoor zorgen dat we met minder meer kunnen gaan bieden, zorg kunnen bieden aan de Rotterdammer. U geeft aan dat er sprake is van stijgende wachtlijsten. Het is inderdaad cruciaal dat wij ons inzetten om juist innovatief, door in gesprek te gaan met zorgaanbieders, keuzes te maken. En dan heb ik uw fractie in de afgelopen tijd alleen maar horen klagen op de maatregelen die dit college probeert te nemen. Dan staat het toch ook heel haaks op elkaar dat u vandaag simpelweg zit te klagen over de stijgende wachtlijsten en tegelijkertijd klaagt dat we aan het bezuinigen zijn, soort van. Maar ik wil nog even duidelijk maken dat u gewoon ook een eenduidige lijn moet hanteren als fractie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik zie een paar mensen staan, maar ik geef eerst even de heer Biljoen het woord om hierop te reageren.

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, dat is niet waar het hier over gaat, want we kijken terug. De maatregelen zijn onvoldoende. Zorgkosten dempen, dat snappen we, maar niet met een kaasschaaf.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Ja, zoals de heer Elbay zegt, inderdaad de lijn, en zoals de heer Biljoen zegt, we kijken terug. En als we inderdaad terugkijken naar bijvoorbeeld de Voorjaarsnota 2019, dan zien we daar ook al staan dat de gemeente met een pakket van maatregelen komt om meer grip te krijgen op de kostenontwikkeling op termijn, de uitgaven van WMO en jeugdhulp, dat het teruggedrongen moet worden. We zien staan dat ondanks het nemen van alle beheersmaatregelen grip op zorgkosten rondom de zorgkosten van de WMO en jeugd, ze zich zorgen maakt om meerjarig tot een sluitend beeld te komen. En bij de begroting 2022 wordt gewoon ook doodleuk gezegd: nou ja, we pakken een potje geld erbij omdat we de reguliere begroting niet sluitend krijgen op zorg. Dus wat dit college doet, is wat het vorige college heeft nagelaten. Dit college maakt er werk van om realistisch te begroten en tot een sluitende begroting te komen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u voorzitter. Dat is natuurlijk complete lariekoek. De accountant geeft de wethouder nota bene nog een veeg uit de pan over die € 43 miljoen die gewoon zijn eigen financiële administratie gemist heeft. Laten we dat niet vergeten. € 43 miljoen gemist door zijn eigen financiële administratie. Sorry, dat is niet iets kleins, dat is iets heel wezenlijks. Dan ben je als wethouder niet in control. En nog even over die bestuursopdracht. Die is ons anderhalf jaar geleden al beloofd. Daar is afgelopen jaar niets van terechtgekomen. Ook de accountant zegt: we kunnen niet eens een voortgang meten. En nota bene in de commissie gaf de wethouder zelf aan dat door een nieuw IT-systeem hij klaarblijkelijk niet eens in staat was om de financiën in te zien. Deze wethouder heeft geen grip op de situatie mijnheer Elbay, en dat weet u zelf ook donders goed.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, er staat nergens in het rapport van de accountant dat de wethouder geen grip heeft op de zorgkosten. En laten we even duidelijk zijn, die € 43 miljoen is een administratieve afhandeling. Het heeft ons, de stad, niet meer of niet minder gekost. Hoe had u het dan begroot? Hoe had u het vervolgens verwerkt in de jaarstukken?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). De accountant zegt dat de voortgang van de bestuursopdracht niet te volgen is. Daarmee is de wethouder niet in control. Zo simpel is het gewoon. U heeft het over die € 43 miljoen als een administratieve handeling. Dat is niet enkel een administratieve handeling. Het gaat erom dat je feiten scherp hebt. Het gaat erom dat de wethouder weet wat de kosten zijn die komen kijken bij die gemeenschappelijke regeling. Als zelfs het afschaffen van een bepaalde regeling, die nota bene in 2022 is aangekondigd, dat nota bene stond in de stukken die in het voorjaar van 2023 met deze gemeenteraad zijn gedeeld, als deze wethouder dan in het najaar van 2023 de zaken nog steeds niet op orde heeft, dan is hij gewoon niet in control. Dan heeft hij dus geen grip op de zaak. Zo duidelijk is het.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, volgens mij schrijft de accountant in haar rapport dat de bestuursopdracht Zorg juist te volgen is in allerlei brieven die naar de raad worden gestuurd. De accountant geeft wel duidelijk aan dat er weinig in de jaarstukken staat over de bestuursopdracht Zorg en wat het heeft opgeleverd. En volgens mij heeft deze wethouder, sterker nog, niet alleen wethouder Buijt maar ook wethouder Struijvenberg dan ook toegezegd: wij zullen de bestuursopdracht Zorg-cijfers en de resultaten daarvan dan ook opnemen in de aankomende P&C-cyclus. Nou, dat is al een mooie ontwikkeling. Dan hebben we al een totaalbeeld hè. Dan is er al voldaan aan uw wens. Dat is toch niet gelijk aan: u bent niet in control, u weet niet waar u het over heeft. Ik bedoel, de nalatenschap, en laten we eerlijk zijn, van het vorige college probeert dit college dan ook te pakken. Als we niets doen met de zorg, hebben we een tekort aan € 200 miljoen in 2026. En wat gaat u dan roepen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik zie de heer Roskam. Wilt u aanvullend? Dan ga ik eerst naar de heer Tak.

De heer TAK (pvda). Kijk, het is heel simpel. We staan hier vandaag voor de jaarstukken 2023. Vorige week in de commissie was onze wethouder van Financiën ook al aan het vissen naar complimenten en begon hij met een terugblik naar 2011. We staan hier voor de jaarstukken 2023. We roepen het college ter verantwoording. Het is gewoon niet goed genoeg. Als u € 43 miljoen aan kosten niet weet op de juiste manier op te nemen, dan bent u als wethouder niet in control. Als wij de voortgang van de bestuursopdracht een jaar lang niet kunnen volgen en als de wethouder bijna een jaar lang zelf de cijfers niet heeft, dat heeft hij gewoon in de commissie toegegeven, dan is die wethouder niet in control. Hoe kun je in control zijn als je niet eens weet wat er uitgegeven wordt?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Iv). Ja, allereerst, de heer Tak noemde wat ik net zei lariekoek, maar goed, dat is dus zijn kwalificatie op de begroting en de Voorjaarsnota uit de vorige periode. Goed, die zijn dus met terugwerkende kracht lariekoek. En met betrekking tot het in control zijn, we hadden vorig jaar een advies vanuit de COR, inderdaad, er wordt slecht begroot vanuit verschillende clusters. En als de wethouder inderdaad gewoon vraagt om een begroting en er wordt eigenlijk een ondeugdelijke begroting opgeleverd. Goed, de gemeentesecretaris voert dan nu sturingsgesprekken, dat staat ook in de afdoening daarvan, met de verschillende concerndirecteuren. Maar schijnbaar dat ik dan misschien een keertje moet overwegen om die gemeentesecretaris of de concerndirecteuren ter verantwoording te roepen, want de wethouder zit daar nu één jaar, maar schijnbaar kunnen ze daar nog niet begroten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mijnheer Roskam, mag ik u even onderbreken. We hebben het hier over de bestuurders ter verantwoording roepen, en we roepen niet het concern of clusters ter verantwoording, dus dat is even hoe het hier werkt in dit huis. Was u verder klaar met uw punt? Ja? Dank u wel. Dan ga ik terug naar de heer Biljoen.

De heer BIJJOEN (gl). Ja, dank voorzitter. Het meeste is al gezegd. Ik wil nog wel even benadrukken voorzitter, de bestuursopdrachtmaatregelen zijn onvoldoende. De VNG heeft hier ook al over gerapporteerd. En als u kijkt naar het vorige college, het vorige college legde bestemmingsreserves aan voor de begrote zorgkosten en het zorgde altijd dat het budget van het rijk als taakstelling werd

gerapporteerd en meegenomen. Want wij, althans het vorige college liet met die bestemmingsreserve juist zien wat we tekort kregen van het rijk. En die lobby voor aanvulling werkte daarmee wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Toch nog even in herhaling. Is GroenLinks wel of niet voor de bestuursopdracht Zorg?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Volgens mij heb ik zojuist al aangegeven dat de bestuursopdracht Zorg-maatregelen onvoldoende zijn. Punt.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Dus u wilt...

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink. Kunt u even wachten tot ik u het woord geef, maar ik geef u nu het woord.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Dus u wilt harder optreden, rücksichtslos de hamer erin zetten, aan de wortel van onze zorg- en welzijnsstaat hier in Rotterdam. Nee, voor die partij die zegt voor die ene stad te staan, dat we dat even duidelijk hebben. Dat we gewoon rücksichtslos eventjes die bezuinigingen in moeten boeken zonder dat we daar met het veld ook het gesprek over voeren wat die bezuinigingen dan voor hen betekenen. Dan even klare taal hè. Wat wilt u allemaal weg gaan bezuinigen? Hoeveel gaat dat opleveren? Wat zijn uw plannen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Voorzitter, ik kijk echt uit naar het debat dat we over twee weken gaan hebben bij de Voorjaarsnota, maar vandaag blikken wij terug en hebben wij de bestuurders van de stad ter verantwoording.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, het is eigenlijk, een beetje het hele betoog van de heer Biljoen zijn grote woorden, lekker bashen naar dat college, lekker bashen naar deze coalitie, om vervolgens een paar simpele vragen van mijn kant niet te kunnen beantwoorden. Mijnheer Biljoen, u valt door de mand, uw verhaal is zwabberig en in die zin kunnen we denk ik gewoon vaststellen dat het verhaal ook ten einde is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Ja voorzitter, hier wil ik even wat over zeggen. U weet prima dat de heer Biljoen bij ons organisatie en financiën en ook voorzitter van de COR is, een kei met financieel inzicht. U weet ook dat wij als GroenLinks de bestuursopdracht zoals die gegeven is, je geeft een bestuursopdracht om eerst goed in kaart te brengen hoe je in de toekomst zorgkosten beheersbaar kunt houden, niet om direct rücksichtslos een bezuiniging door te voeren. En nu gaat u natuurlijk allemaal een beetje gedetailleerd vragen aan mijnheer Biljoen, wat vindt u dan naar de toekomst, bestuursopdracht wel of niet. GroenLinks heeft altijd gezegd: wij willen van tevoren weten wat het beleid is van deze coalitie om de zorgkosten beheersbaar te houden naar de toekomst toe, want we zien allemaal inderdaad vergrijzing, dat er een toename van zorgkosten is, maar we hebben ook steeds gezegd: kom met voorstellen, die willen we van tevoren zien, want dan willen wij ook kunnen beoordelen of dat wel haalbaar is. En tot nu toe hebben wij een heleboel onhaalbare voorstellen in de bestuursopdracht gezien en dat weet de wethouder ook en daarom vindt hij het ook zo moeilijk om dat door te voeren. Als je namelijk al maatregelen hebt genomen in een vorige periode, kun je die niet voltijds inboeken om daar nog winst uit te behalen. Dus het gaat erom: hoe doe je die bestuursopdracht? Hoe goed weet je waar je aan begonnen bent? En het blijkt ook met deze resultaten van dit jaar op zorg dat dat gewoon niet in control is, dat daar onvoldoende grip op is en dat er onvoldoende resultaten worden boekt, met voorstellen waarvan de wethouder dacht dat ze

haalbaar waren en waarvan GroenLinks al vaker heeft gezegd: dat kunt u op uw buik schrijven, dat gaat u niet lukken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Nou voorzitter, u hebt veel woorden nodig om vast te stellen dat wat ik net zei over de heer Biljoen gewoon klip-en-klaar waar is, want u heeft uzelf nodig om hem te verdedigen in het feit dat ik hem een paar simpele vragen stel waar hij geen antwoord op heeft. Ik zie de paniek bij GroenLinks in ieder geval toenemen. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Nou, even een praktische handreiking naar de heer Biljoen. U gaf aan: over twee weken erover in discussie te gaan, maar de Voorjaarsnota bespreken we volgende week, dus ik zou de agenda even goed scherp houden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, volgens mij hoef ik hier niet meer op te reageren, ik laat het hierbij.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen vrijval bestemmingsreserve armoedebeleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 5.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening ;

constaterende dat:

- in de voorlopige jaarstukken 2023 een vrijval van de bestemmingsreserves Armoedefonds en Armoedebeleid zijn ingeboekt van respectievelijk € 1 miljoen en € 1.1 miljoen;
- omwille van de continuïteit en gezien het onvermijdelijke karakter van deze posten de bestemmingsvoorstellen, in tegenstelling tot de jaarstukken, ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd;

overwegende dat:

- armoede in Rotterdam een onverminderd groot probleem is;
- het college heeft aangegeven dat de herijking van Rotterdamse inkomensregelingen, die plaats zal vinden na het vaststellen van de Voorjaarsnota, voor een groot deel afhankelijk is van de beschikbare middelen binnen het programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving;
- het om deze reden zeer onverstandig is om budget ten behoeve van armoedebestrijding à € 2,1 miljoen vrij te laten vallen aan de algemene middelen;

verzoekt het college:

- alvorens de jaarstukken 2023 worden gepresenteerd aan de raad ter vastlegging de voorlopig ingeboekte vrijval van de bestemmingsreserves Armoedefonds en Armoedebeleid terug te draaien en te verwerken in de jaarstukken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen, L.S. Vlieger, S. Reitema, P.J.H.D. Verkoelen en M.R. van Campenhout

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan gaan we door naar de volgende spreker en dat is de heer Roskam van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

De heer ROSKAM (Ir). Goed. Voorzitter, we bespreken vandaag de jaarstukken en blikken terug op het afgelopen jaar. 2023 was namelijk het eerste volledige jaar van het huidige college en het was op zijn zachtst gezegd geen makkelijk jaar om de stad te besturen. De ene na de andere crisis stapelde zich op, in Nederland en dus ook in onze stad. Asiel, koopkracht, stikstof, wonen en het explosiegeweld. En als menig Rotterdammer eindelijk wat ademruimte kreeg, dan was deze soms ongezond vanwege de schimmel. Van Vreewijk en Bloemhof tot aan Spangen en Pernis, het probleem is helaas groot. In 2023 zaten wij van Leefbaar Rotterdam niet stil. We hebben grote en kleine zaken opgepakt. Soms met succes en soms liepen ook zelfs wij tegen politieke onwil of muren op. That's life. In ieder geval was het ruim voldoende voor ons om de Leefbaarcrant te vullen. Goed, Leefbaar Rotterdam is trots op het feit dat wij het afgelopen jaar het strengste asielbeleid hebben van Nederland, dat we zeer fors investeren in veiligheid en extra handhaving en eindelijk budget hebben vrijgemaakt voor het verbeteren van de leefbaarheid in de kleine kernen. En nee, natuurlijk is niet ieder besluit een besluit dat wij zouden nemen als wij 23 zetels zouden hebben, maar wij leveren op de thema's die voor ons belangrijk zijn. 2023 was ook het jaar van het versterken van gemeenschappen. Het zijn die gemeenschappelijke initiatieven die onze stad meerwaarde bieden. Samen eten in Overschie, de Zuiderkroon in Charlois, volkstuinders van de Venhoeve, ons geliefde Recreatieoord in Hoek van Holland, de uitrol van de wijkhubs, zorgrestaurants, huismeesters, het zijn stuk voor stuk initiatieven die onze stad sterker maken. Soms hebben we het verschil kunnen maken en soms een kleine bescheiden bijdrage geleverd. En ook de komende jaren gaan we hier vol mee door.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja voorzitter, ik was blijven hangen bij veiligheid. Want inderdaad, dit rechts-conservatieve college roept van alle daken, heeft de mond vol over veiligheid, maar hoe reflecteert Leefbaar Rotterdam op het feit dat de Rekenkamer constateert dat u, het college, de target niet haalt?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir). Goed, inderdaad is bij een van de vijf wijken het target niet gehaald, dat is subjectieve beleving. Ja, daar wordt aan gewerkt. En ik denk ook het feit dat wij nog meer investeren dan vorige colleges, het is triest maar het is nodig. Want het geeft denk ik ook aan dat de veiligheidssituatie in onze stad dermate verslechterd is dat er meer geld nodig is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, er wordt aan gewerkt. Geef gewoon toe, het college heeft gefaald. Er is gewoon tussentijds een target niet gehaald. En dan kun je wel net doen alsof het allemaal heel goed gaat, maar dat is gewoon niet zo.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir). Een target is nog niet gehaald. Het is inderdaad de tussentijdse meting op de targets. Dus hij is nog niet gehaald.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Nou, de Rekenkamer zegt gewoon: het is niet gehaald. Dat de heer Roskam ervan maakt: nog niet, dat is iets anders. Maar net hoorde ik een soort Jehova, of tenminste een heel blij verhaal dat het allemaal fantastisch gaat. Maar dat is gewoon niet zo, dus geef gewoon toe: het college heeft een target gewoon niet gehaald.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir). Ik geef met gemak toe dat het college het target nog niet gehaald heeft. Het staat in het Rekenkamerrapport, het staat in het voorwoord van de jaarstukken. Daar staat het gewoon in. En eerlijk gezegd heb ik er geen moeite mee dat het nog niet gehaald is. We kunnen namelijk het debat aangaan met het college: waarom is het target nog niet gehaald en welke stappen gaat u zetten om het de komende tijd wel te gaan halen want daar hebben ze nog twee jaar de tijd voor. En dat is een

debat dat we inderdaad bij de Voorjaarsnota kunnen gaan voeren. Welke middelen gaan we dan inzetten om die targets wel te gaan halen, zodat we in 2026 wel gewoon tevreden terug kunnen kijken?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Dank voorzitter. Dat Rekenkamerrapport moet u natuurlijk ook wel uitgebreider lezen hè. Want daar staan natuurlijk ook veel meer dingen in dan dat een target niet is gehaald. Het target bij veiligheid is grotendeels wel gehaald. Als je sowieso kijkt naar de laagst scorende wijken, die zijn omhooggegaan, behalve eentje. Daar moet inderdaad nog extra aandacht voor. Er zijn heel veel acties ondernomen vanuit het college om die veiligheidsbeleving in de stad te vergroten, denk aan die pleinstewards, aan seksuele straatintimidatie et cetera. Dus het is iets te makkelijk om te zeggen: ja, geef nu maar toe, geef nu maar toe. Op zo'n manier kun je volgens mij niet met elkaar van gedachten wisselen hoe je het beter kunt doen in de stad.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, ik begrijp sowieso niet waarom partijen het college gaan verdedigen, want dat hoeft helemaal niet zo, maar even over seksuele straatintimidatie. Het is heel lastig om dit college daarop te toetsen want er is een tekort aan actuele cijfers over seksuele straatintimidatie. Dus hoe kan DENK daar nu allerlei uitspraken over doen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Soytekin wil er kennelijk niet op reageren. Ja toch? De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Nu laat je je toch uit je tent lokken maar op zich is dat allemaal niet zo erg. Ik denk dat het goed is dat we in ieder geval in Rotterdam een aanpak seksuele straatintimidatie hebben en als u vindt dat u dat niet genoeg inzichtelijk is dan is dat prima en dan kunt u daarover met de wethouder in gesprek hoe dat het best kan gaan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan zie ik dat hierbij het debatje is afgerond. De heer Biljoen, aanvullend?

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, aanvullend dan eigenlijk op de heel mooie opmerking, de interruptie van mevrouw Elfilali, want de heer Roskam zegt: aan de targets wordt gewerkt, we zien wel wat we gaan doen om ze te halen. Op het moment dat we die targets vaststellen, we doen dat niet alleen maar hier voor onszelf. We doen het voor de stad. De stad kan zien wat dit college gaat doen in de aankomende vier jaar. We constateren, zelfs de Rekenkamer constateert ook: het is niet gehaald. Je kunt het ook halen in 2030 en zeggen: het is gehaald. Waarom bent u daar niet fair op?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Nou ja, kijk, ik zou eigenlijk kunnen zeggen, bedankt voor het bruggetje, want in het volgende stukje in mijn tekst wilde ik het hebben over de targets, dus ik ga even door dan. Want inderdaad, over de targets. Veel plannen die wij in de raad tijdens de begroting 2023 met een zeer ruime meerderheid hebben goedgekeurd zijn mooi, maar de resultaten zijn belangrijker. Resultaten die nog moeten volgen, getuige de voortgang op de targets. Sommige wethouders hebben nog moeite met het definitieboekje dat de raad heeft vastgesteld, maar gelukkig omarmt het college de corrigerende tik van de Rekenkamer in dezen. En u kent mij ook, ik zal hier zeer scherp op letten en ik wil het dan ook nog wel eventjes aangeven, dat is dan toch een soort reactie, want ik zie weer een interruptie komen, dat ik het dus wel heel fijn vind dat de motie die ik aan het begin van deze periode had ingediend, 'Tijd voor targets', waarbij we hadden gepleit voor een controle vooraf door de Rekenkamer op de targets, een definitieboekje waarin staat wat men gaat doen op basis van welke beleidstheorie men verwacht dat de target gehaald gaat worden, dat die is aangenomen, want daarvan plukken wij dus nu ook als raad de vruchten. Want de vorige collegeperiode bleek aan het einde van de rit dat zes van de vijftien nog niet eens meetbaar waren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Kijk voorzitter, we zijn het volledig met elkaar eens dat meetbare targets de beste manier is om de voortgang van een college te kunnen volgen. Dan wil ik wel graag van u weten: wat vindt u er nu eigenlijk van dat de wethouder Bouwen en wonen, we hebben een motie gegeven, pas alstublieft die target aan, dat is een heel simpele rekensom over de bouwproductie van woningen. Dat is niet gelukt. Ik vind dat in alle eerlijkheid wel buitengewoon slordig. Ik bedoel, eigenlijk vroegen we niet heel veel. Wat vindt u daar nu van?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Iv). Ga ik nu zeggen dat ik het met de heer Tak eens ben? Ja, nee, eigenlijk wel. Nee, ik denk, het verzoek vanuit de Rekenkamer was zeer simpel, wat de raad heeft gezegd was ook zeer simpel. Kijk, ik begrijp als we zeggen: jongens, we willen peilmomenten van 1 januari houden, dat zult u als bankier misschien ook wel kunnen waarderen hè, de jaarafsluiting is dan wel fijn. Maar in de vorige periode werd er ook, ik meen bij de jaarstukken 2022, tussen haakjes bij gezet: jongens 1-8-2022 was dit de stand. Dus het kan gewoon. Dus in die zin denk ik: wethouder, doe niet zo moeilijk, zet het erbij, voor mijn part tussen haakjes, de gegevens zijn er.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U kunt verdergaan met uw betoog.

De heer ROSKAM (Iv). Goed, dan het financiële deel. Ik zal er niet omheen draaien. Financieel was het een zwaar jaar. De fraudecasus bij Vastgoed, waardoor we nu nog niet de jaarstukken kunnen goedkeuren, stijgende loonkosten die drukken op het resultaat, rechtszaken met betrekking tot de vennootschapsbelasting, ontwikkelingen op de grondportefeuille, het was een roerig jaar. De financiële positie van de gemeente staat onder druk. Maar de eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat het me niet verbaast. In het coalitieakkoord gingen we immers al uit van een lager weerstandsvermogen voor 2023, 0,7 om precies te zijn. En ergens is dit logisch. Dit is het eerste volle jaar. Er is een nieuwe politieke koers ingezet. De komende jaren zullen we dan ook scherp zijn op de uitvoering van die koers, zodat we de vruchten van het ingezette beleid kunnen plukken. Daarnaast hebben we dit jaar de verantwoording van rechtmatigheid in de jaarrekening van gemeenten. Weliswaar als een soort generale repetitie, maar toch. De uitkomst is simpel, het werd net ook al aangegeven door de COR. De gemeente heeft fouten gemaakt in de rechtmatigheid, € 120 miljoen, om en nabij. Wijkteams zijn de grote boosdoener in dezen. Maar persoonlijk vind ik dit mooi. Ja, het zorgdomein, de zorgkavels. Ik vind het mooi omdat het laat zien dat we een wethouder hebben die ervoor kiest om Rotterdammers zorg te verlenen in plaats van ouderen en zorgbehoevenden zonder zorg te laten zitten omdat hij de inkoopregels volgt. Dat is ook de menselijke maat. Vergiffenis vragen is makkelijker dan toestemming. En ik verwacht dan ook dat er in de commissie ZWCS hier een goed gesprek over was. Zelf heb ik het afgelopen jaar een nieuwe passie ontwikkeld, grondexploitaties, grexen. Mij moet hierover het volgende wel van het hart. De rek lijkt eruit. Twee jaar achter elkaar een daling van haast € 100 miljoen op eindwaarde. Het afgelopen jaar zijn er 7700 woningplannen goedgekeurd, althans woningen goedgekeurd, die gemiddeld € 12.000,00 per stuk kosten. Indien de algemene middelen niet verder dalen, kunnen we nog een kleine 9000 woningen goedkeuren voordat we op de bodem zitten. Het afgelopen jaar heb ik meermaals gevraagd om mitigerende maatregelen, maar tevergeefs. En daarom vraag ik het vandaag maar via een motie. In navolging van de vorige jaarrekening waar ik de motie 'Roskam & Rozema, grondbeleid first, grex second' indiende, is het dit jaar 'Roskam & Rozema, drain that boeggolf', waarin ik het college verzoek om met een kader aan mitigerende maatregelen te komen welke in het stadium van het masterplan of bij de grexmonitor meegenomen kunnen worden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van de heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u voorzitter. Kijk, en ook hierin kunnen we volgens mij elkaar vinden. Want het is natuurlijk, en ook mijn collega Biljoen gaf het al aan, schokkend om te zien dat we in een jaar tijd € 85 miljoen, van de plus van bijna € 8 miljoen naar € 78 miljoen in de min gaan in één jaar tijd. Het is evident dat de wethouder onvoldoende aandacht heeft voor de financiële consequenties die de grexen met zich meebrengen. Maakt uw fractie zich niet ook zorgen dat deze wethouder misschien wel gewoon een veel te grote portefeuille heeft? Want ze moet daarnaast ook nog het hele Rotterdamse klimaatbeleid op haar vork meenemen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Iv). Kijk, over de omvang van de portefeuille, het is niet netjes om in iemands portemonnee te kijken. Nee, ik denk wel dat ze veel hooi op haar vork heeft, en ik denk ook in die zin dat je haast met soort conflicterende doelstellingen zit die ze vanuit de raad meekrijgt. Want vanuit de raad is de opdracht gekomen: zorg voor zoveel woningen. Dat doet ze. De wethouder van Financiën moet weer zorgen voor een gezond financieel beeld. En zij zijn met zijn tweeën dan bezig om dat goed te krijgen. Alleen denk ik dan wel, en dat is ook een beetje de achterliggende gedachte van deze motie, dat het besef dat de woningen geld kosten wel wat breder mag landen. Goed, ik vervolg. Voorzitter, aan het einde van het debat moeten we de balans opmaken. Gezien de resultaten gaan we langzaam de goede kant op, maar het moet en kan beter. En daarom zeg ik: op naar de Voorjaarsnota. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Roskam & Rozema Drain that boeggolf

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van voorlopige vaststelling jaarrekening 2023;

constaterende dat:

- Rotterdam een grote bouwopgaaf heeft voor de komende jaren;
- het huidige beleid grote financiële impact heeft op de middelen van de gemeente Rotterdam;
- het resultaat op grondexploitaties bedraagt in 2023 € 57,5 miljoen negatief en de verliesvoorziening is met € 77 miljoen gestegen;

overwegende dat:

- een groot deel van de financiële impact een gevolg is van autonome bijstellingen;
- deze vooral afkomstig zijn van langlopende projecten waar er sprake is van een boeggolf;
- de mate waarop de raad kan sturen op de financiële risico's van de verschillende bouwplannen die hij goedkeurt, niet altijd even duidelijk is;

verzoekt het college:

- een kader te ontwikkelen zodat de raad beter zicht heeft op de financiële risico's van gebiedsontwikkeling welke ten minste bevat:
- bij de besluitvorming over gebiedsontwikkeling de verschillende scenario's voor te leggen aan de raad zodat bij de start de financiële risico's inzichtelijk zijn;
- gedurende de looptijd van gebiedsontwikkelingen mitigerende maatregelen voor te leggen indien een ontwikkeling buiten de bandbreedte gaat;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan ga ik naar de volgende partij en de volgende spreker. Dat is de heer Tak van de PvdA.

De heer TAK (pvda). Voorzitter, we leven in een tijd van schaarste en het is daarom extra belangrijk dat we op een degelijke en rechtvaardige manier onze stad besturen. Dat betekent dat onze gemeentezaken op orde zijn en dat we de lasten eerlijk delen. Maar geen van tweeën is in orde op dit moment. Dit college is nu twee jaar bezig en er komt weinig van de beloftes terecht. En ik ben niet de enige die het ziet, want van oppositie tot coalitie wordt er in de wandelgangen geklaagd en gemopperd. De onuitgesproken maar ongemakkelijke waarheid is dat een tweetal wethouders de stad uit de rails laten rijden. Laten we beginnen met de zorg. Onze wethouder de heer Buijt, hij is misschien een betrokken wethouder, maar iedereen in deze raad vraagt zich af of hij nog grip op de zaak heeft. En de wethouder zelf heeft ook twijfels, want vorige week in de commissievergadering gaf hij nota bene zelf aan dat hij niet in control is. De stijgende jeugdzorgkosten zijn niet meer nieuw, maar de fouten in de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond en onze eigen administratie wel. De wethouder miste € 43 miljoen aan jeugdzorgkosten, terwijl in 2022 de nieuwe werkwijze al bekend was.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, daar hebben we het woord control weer. Het blijkt een rode draad van GroenLinks-PvdA, de fusiepartij te zijn. Kunt u mij aangeven hoeveel zorg in Rotterdam mag kosten volgens u?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). De zorg in Rotterdam mag wat mij betreft heel veel kosten. Ik vind het heel belangrijk dat mensen die zorg nodig hebben ook de zorg krijgen die ze verdienen. Waar mijn zorg zit mijnheer Lansink, is dat wanneer wij geen grip hebben op de kosten, wanneer wij niet in staat zijn om de beloftes die dit college doet na te komen, dat er uiteindelijk kei- en keiharde bezuinigingen nodig zijn die de meest kwetsbare Rotterdammers echt gaan raken, en daar wil ik voor hoeden mijnheer Lansink.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, ik zal het de kijkers thuis maar zeggen. De fractievoorzitter van de PvdA heeft een aantal jaar geleden, volgens mij vorig jaar nog, het was de heer Moti overigens, gezegd: wat mij betreft mag de zorg kosten wat het kost en dat mogen miljarden zijn. Diezelfde partij, die dus zegt: ongelimiteerde, ongebreidelde zorguitgaven, zegt hier met droge ogen: de wethouder is niet in control. Wat is het? Mag zorg gewoon kosten wat het kost en moeten andere zaken bloeden of is het uw betoog van zorgen dat we die zorgkosten in control krijgen? Wat is het mijnheer Tak?

De heer TAK (pvda). Het is heel simpel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Sorry, dank u wel voorzitter. Het is heel simpel. Het gaat erom of dit college doet wat het belooft. Heeft het grip op de afspraken die het gemaakt heeft met deze raad? Niet alleen ik, de accountant, onze eigen accountant, PWC, Financial Audit stellen allemaal vast dat op deze portefeuille we simpelweg geen grip en dat we onze beloftes niet nakomen. Die Voorjaarsnota gaan we nog bespreken, maar u schuift alles naar achteren, naar het volgende college. Daar gaan we het nog uitgebreid met elkaar over hebben. Maar dan ben je dus niet in control. Dit college heeft geen grip op zijn eigen uitgaven en op zijn eigen beloftes. Zo simpel is het.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, ik zal via u de PvdA uit de droom halen. Dit college is niet in control voor wat betreft de zorguitgaven, dat was overigens het vorige college ook niet, het college daarvoor ook niet en het college daarvoor ook niet. Wat we al jaren zien is dat die zorgkosten compleet uit de hand lopen. Dat is waar we nu voor staan. Dat heeft niets te maken met deze ene wethouder. Het heeft te maken met het feit dat we ook door landelijke regelingen, door het feit dat zorg steeds duurder wordt, door het feit dat steeds meer jongeren in lange zorgtrajecten komen, die zorg oploopt. Dat we meer willen betalen voor die mensen die in de zorg werken, doordat we cao-afspraken maken met die mensen, doordat de prijsinflatie mee wordt gerekend. Dat is de reden waarom we niet in control zijn, niet omdat deze wethouder er niet bovenop zit. Want dat suggereert u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u wel. Kijk, zo simpel is het wel. U zat zo nota bene vorige week volgens mij ook in de commissie toen we het bespraken. Maar laat ik het nog even bij u in herinnering roepen. Deze wethouder, toen wij hem bevroegen over die € 43 miljoen jeugdzorgkosten die toch vorig jaar afgerekend moesten worden, kon niet eens ter plekke in de commissie antwoord geven op de vraag. Niet voor niets stelt de accountant vast en ook PWC dat de voortgang van de bestuursopdracht niet is te volgen. De wethouder zegt zelf dat hij maandenlang geen inzicht had in de zorgkosten omdat het IT-

systeem niet werkte. Als je wethouder bent en je wilt grip houden op de situatie dan vraag je desnoods dat ze het geschreven op een briefje naar je toe komen brengen als het IT-systeem niet werkt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Als u zo benieuwd was naar de grip op de zorgkosten, waarom is er dan geen tweede termijn geweest in de commissie ZWCS?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Volgens mij moest de wethouder weg, want er was namelijk een verzoek van de ChristenUnie om de spreektijd op te plussen, maar dat kon niet omdat de wethouder weg moest. Oké, ik ga verder.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, er wordt continu verwezen naar het rapport van de accountant en naar het rapport van de COR en naar de gesprekken die we hebben gevoerd met de wethouder. Als we naar de cijfers kijken, dan geven de cijfers een getrouw beeld. Dat betekent dat de cijfers juist en volledig zijn opgenomen. En u verwijst er vooral ook naar dat er een informatiestop was in het afgelopen jaar. En dat klopt, dat lezen we ook wel terug. De datamigratie die daarmee gemoeid gaat is eigenlijk een keuze geweest van de vorige coalitie. Laten we daar dan ook eerlijk over zijn. We hebben simpelweg onze oude schoenen weggegooid voordat we nieuwe hadden. Bent u zich daar ook van bewust? Wat wij met name doen in deze stad is grip krijgen op de zorgkosten. Een kwart van onze begroting geven we uit aan zorgkosten. En dat moeten we ons ook gaan realiseren. Het is juist een uitdaging, niet alleen voor de wethouder, voor ons allemaal, dat we de situatie simpelweg serieus nemen. Anders gaat het ten koste van alle andere goede initiatieven in deze stad mijnheer Tak.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Dank u wel voorzitter. Ja, dat ben ik helemaal met u eens. Het mag niet ten koste gaan van andere initiatieven in de stad en het mag niet zeker ten koste gaan van de mensen die de zorg in deze stad het hardst nodig hebben. En daar maakt mijn partij zich zorgen over. Laat ik alvast maar een bruggetje maken naar de rest van mijn bijdrage. Want deze wethouder had vorige week ineens een plan B klaarliggen. Een plan B waar niemand in deze gemeenteraad tot dan toe ook nog maar iets over had gehoord. Vervolgens vragen wij die wethouder: kunt u alstublieft dat plan B opsturen naar ons zodat wij met u mee kunnen kijken om te voorkomen dat die Rotterdammers die de zorg nodig hebben het hardst geraakt gaan worden? En wat zegt die wethouder? Nee, na de zomer heb ik tijd voor u. Als u dat plan heeft klaarliggen dan wil ik het nog voor de Voorjaarsnota hebben en ik hoor graag van de wethouder waarom dat niet zou kunnen. Oké, ik vervolg mijn betoog. Voorzitter, nota bene een jaar geleden kreeg deze wethouder een motie van treurnis aan zijn broek, omdat deze wethouder wel wilde bezuinigen, maar geen enkel idee had hoe hij dat wilde bereiken. En een jaar later is er nog steeds niets van deze plannen terechtgekomen. Het moment komt steeds dichterbij dat als deze maatregelen niet werken niets anders kan dan een botte bijl. En dan worden de meest kwetsbare Rotterdammers het hardst geraakt. Onze vraag aan deze wethouder is: wat heeft deze wethouder geleerd van het afgelopen jaar? En hoe gaat hij ervoor zorgen dat hij dit jaar de zaken wel op orde krijgt? Wat mijn fractie betreft is het vijf voor twaalf om ons te overtuigen wethouder. Ook bij klimaat, bouwen en wonen krijgt dit college weinig voor elkaar. Terwijl duizenden Rotterdammers wanhopig op zoek zijn naar een betaalbare woning, de klimaatcrisis urgenter is dan ooit, denkt de wethouder twee voltijdsbanen te kunnen combineren. Er waren in de vorige periode niet voor niets twee voltijds wethouders. Een voor bouwen en wonen en een voor klimaat. En waarom? Laten we gewoon even kijken naar de resultaten van 2023. Het is een chaos met onze grexen. We schrijven € 85 miljoen af in één jaar en er wordt hier overheen gestapt alsof het niets is. De sociale grondprijs moest in allerijl worden verhoogd, maar het leidde tot een fout van € 32 miljoen en maakt het nog moeilijker om die doelstelling voor betaalbare woningen te realiseren. Van de klimaatambities komt ook bar weinig terecht. Er bleef in 2023 maar liefst € 43 miljoen op de plank liggen. En als kers op de taart lukt zelfs het uitvoeren van een motie niet, waardoor de Rekenkamer en deze raad geen betrouwbare cijfers hebben over de woningbouwproductie van dit college. En waarschijnlijk denkt de wethouder dat het heel erg goed gaat als ze hier naar de bouwkeet bij de burens kijkt. Maar de bouw van betaalbare

woningen ligt in de hele stad op zijn gat. Nogmaals, de portefeuille van deze wethouder is simpelweg te groot. Wij zouden graag van deze wethouder willen weten hoe zij ervoor gaat zorgen dat we in 2024 niet weer achter de feiten aan lopen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, opnieuw allerlei aantijgingen en dat we bepaalde doelstellingen et cetera niet halen en dat er tegenvallers zijn in deze stad. Maar bent u het dan ook met mij eens dat we tegenvallers hebben die vooral te maken hebben met macro-economische redenen? Dat het met name autonome ontwikkelingen zijn. En ik weet nog heel goed, dat was volgens mij elf of twaalf jaar geleden, uw partijprominent, toen hij hier wethouder Bouwen en wonen was, hadden we eigenlijk dezelfde situatie die we hier hebben. En hij vroeg zich ook af: moeten we dan stoppen met bouwen? Nee, we moeten vooral doorgaan met bouwen, ten koste van alles. Want we hebben woningen nodig. Wat vindt u van zijn uitspraak, die we eigenlijk kunnen relateren aan wat we vandaag meemaken in deze stad?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u wel. U heeft het over de heer Karakus. Nou, de heer Karakus is een held als het gaat om bouwen. Hij wilde inderdaad doorbouwen in tijden van crisis. Maar wat hij ook was, hij was een voltijdwethouder Bouwen, die ogen op de bal had. We zien gewoon dat deze wethouder te veel hooi op haar vork heeft en daardoor blijven er dingen in deze stad liggen en daar horen we graag een reactie over van de wethouder.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja, geef nu even antwoord op mijn vraag. Reflecteer het, wat wethouder Karakus toen heeft gezegd, wat we nu eigenlijk ook meemaken in Rotterdam, naar de huidige stand van zaken. Moeten we stoppen met bouwen of moeten we juist doorgaan met bouwen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Nee, we moeten zeker doorgaan met bouwen en we moeten vooral doorgaan met het bouwen van betaalbare woningen. Ik zie het ene na het andere prestigieuze project. Dan komen er weer drie wolkenkrabbers bij, hier ergens aan de Coolingsingel. Dat is allemaal heel leuk, maar wat hebben de mensen in onze stad eraan? Mijn partij strijdt al jaren, samen met de hele linkse oppositie, voor meer betaalbare woningen en dit college laat die mensen in de kou zitten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Ja, ik weet eigenlijk niet meer wat ik wilde zeggen, dus ik denk dat ik maar weer ga zitten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Nou, dat was een vrolijke interruptie in elk geval. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Afsluitend voorzitter, Rotterdam verdient bestuurders die onze stille en ruige wateren kunnen varen. Rotterdam verdient een overheid die zorgt dat geld op de juiste plek terecht komt. Rotterdam verdient beter dan wat dit college afgelopen jaar heeft kunnen laten zien. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, ik zag eerst de heer Coşkun staan.

De heer COŞKUN (sp). Ja, ik heb zitten luisteren naar de heer Tak over de overbelaste wethouder, maar we hebben daar negen wethouders zitten en een burgemeester. Dat is het maximum dat we mogen hebben, minimaal vijf, maximaal negen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Volgens mij is het minimaal vijf, maximaal negen. Maar goed, dat college is een en ondeelbaar. Die stad is ook een en ondeelbaar. Alle taken van de stad moeten verdeeld worden. Dat kunnen ze met zijn negenen toch makkelijk aan? Of wilt u nog meer mensen achter die tafel zetten?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja voorzitter, voor mij is dat eerder een vraag aan het college. Mijn fractie is in ieder geval niet onder de indruk van hoe het nu gaat. Ik stel vast dat deze wethouder niet de ogen op de bal heeft. Volgens mij moet uw partij dat met mij eens zijn. Er worden gewoon onvoldoende betaalbare woningen gebouwd in deze stad. Ik wil graag een wethouder die volle focus heeft op de problemen van deze stad en wat mij betreft herverdelen ze het onderling. Het maakt me niet uit of ze het met negen of met tien doen, als onze problemen maar worden opgelost.

De heer COŞKUN (sp). Ja maar, wat wilt u dan?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Een kloon erbij van deze wethouders? Lost dat de problemen dan wel op? Worden er dan wel sociale woningen gebouwd? Die worden niet gebouwd door dit college, al zet je daar twintig van dit soort wethouders neer.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Nou kijk voorzitter, ik snap de aarzeling van mijn collega. Dat snap ik oprecht. U heeft mijn bijdrage gehoord, u kunt enigszins voelen dat het vertrouwen laag is. Maar ik wil graag het college een kans geven om hierop te reflecteren en ik wacht graag hun reactie af. Ik weet dat de heer Lansink het woord reflecteren verschrikkelijk vindt, sorry daarvoor, maar ik wacht graag de reactie van het college af.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, ik zag volgens mij eerst de heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, om te beginnen met feiten. Het vorige college ging 20% sociaal bouwen en wat wij doen is 25% sociaal bouwen. Er zijn zoveel tegenstrijdige punten in uw verhaal. Aan de ene kant zegt u: joh, de verliesvoorzieningen stijgen, we lijden verlies als het gaat om grexen. En van de andere kant zegt u: er moeten meer betaalbare woningen bij. Is dat volgens u niet tegenstrijdig?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Nee, dat is helemaal niet tegenstrijdig. Ik wil graag een wethouder zien die grip heeft op de situatie. Dat heeft ze niet. Er werd net aan gerefereerd. Nog net voor het eind van het jaar kregen we te horen dat de verliesvoorziening nog geen € 30 miljoen is. En binnen een paar maanden verdubbelt dat ruimschoots. Mijnheer Elbay, dan heeft de wethouder geen grip op de situatie. Zo simpel is het gewoon.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, het is toch wel een stukje seksisme, zo op de persoon spelen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik wil er echt op wijzen

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Een punt van orde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Hallo, hallo, dames en heren, mag ik heel even ingrijpen. De heer Elbay slingert iets in de zaal dat nogal wat reactie oproept, mensen die daar een punt van orde op willen maken. U haalt namelijk de achtergrond van een wethouder erbij. Ik denk dat dat hier niet echt ter zake doet. Ik zag de heer Tak. Die wilde daar een punt van orde op maken en mevrouw Verkoelen wilde daar ook een punt van orde op maken. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Nou, ik wil graag via u voorzitter de heer Elbay de kans geven om die woorden terug te nemen, want ik heb namelijk heel bewust bij het schrijven van deze bijdrage nagedacht over hoe ik onze collegeleden adresseer. Dat is uit hoofde van de functie en de verantwoordelijkheid waarvoor zij staan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ik wil het herhalen voorzitter. Ik vind dit ontzettend vervelend, het is seksisme, dus ik ga mijn woorden dan ook niet terugnemen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Voorzitter, nu wel... kom op, we gaan

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Verkoelen, dan geef ik u het woord, maar dan is het niet een punt van orde maar dan is het gewoon onderdeel van het debat.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Nee, nee, nee, het is een punt van orde. Wij gaan niet op deze wijze vertellen of een wethouder blank, zwart, groen, paars is, een vrouw of een man, hier staat iedereen in positie voor zijn rol. Ik heb geen één keer horen zeggen dat het hier ging over een vrouw die haar werk niet kon doen. Het gaat over een wethouder Bouwen die het niet kon doen en dat is aan de orde. En als dan nog een keer herhaald wordt dat het seksisme is, dan gaan we echt ver over de streep. Het kan niet.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Geachte raad, we hebben een verantwoordingsdebat over de wethouders in hun verantwoordelijkheid van wethouder. Dat is waar het hier over gaat. Daar wordt ook door de verschillende partijen een collegelid op aangesproken en dat is waarom we hier zitten. En daar wil ik dit punt ook verder bij laten. Dank u wel. De heer Tak was aan het einde van zijn termijn. De heer Roskam, inhoudelijk nog?

De heer ROSKAM (lr). Ja, op de heer Tak. Hij gaf aan dat de grondexploitatieportefeuille chaotisch was en dat wil ik eigenlijk wel gewoon bestrijden, want als we kijken bij het weerstandsvermogen dan zagen we netjes de oplussing, dus in die zin is de afwaardering in principe wel binnen de grenzen van het weerstandsvermogen gebleken. Dus in die zin is er wel een goede inschatting gemaakt. En ik denk dat we ook niet van de wethouder mogen verwachten dat zij invloed heeft op de rentestanden bijvoorbeeld. Dat zou wel heel knap zijn, en ik weet niet of het speculatief mag, maar goed, dus ik denk dat binnen de bevoegdheid dat het gaat, dan gaat het wel. En dan ten tweede over het CO₂-target. U geeft aan: het geld is niet uitgegeven, er ligt nog € 41 miljoen, meen ik dat u zei, op de plank. En ik denk: ja, maar als een target gehaald wordt voor minder geld, zouden we daar dan niet juist blij mee moeten zijn? Want u legt de link tussen het niet uitgeven van geld en het niet halen van een target. Terwijl, als ik de DCMR-rapporten lees, dan denk ik: we zitten op koers om het target te halen. En als het met € 41 miljoen minder gebeurt noem ik dat eigenlijk gewoon winst.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Tak.

De heer TAK (pvda). U vindt mij aan uw zijde, via u de voorzitter, dat minder geld en meer resultaten, daar ben ik een groot, groot voorstander van. Alleen in de jaarstukken kan ik lezen dat van die plannen ook gewoon niets terecht is gekomen. En de voortgang van de resultaten kunnen we niet volgen als ik de Rekenkamer moet geloven. En uw opmerking over inderdaad inflatie, rente, daar heeft u helemaal gelijk in. Maar ik stel wel vast, en volgens mij stelt u dat ook vast, dat de ruimte die deze gemeente heeft om dit soort verliezen te absorberen natuurlijk beperkt is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel voor uw bijdrage. Dan gaan we door naar de volgende partij, de VVD, de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, beste raad, heb ik uw aandacht?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik constateer wat rumoerigheid nog in de zaal. Gesprekjes over zaken die zijn voorgevallen eerder in het debat graag buiten de raadzaal bespreken. Dan kunnen we namelijk met aandacht naar de heer Lansink luisteren. Aan u het woord.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Dank u wel voorzitter. Vandaag is de dag van de verantwoording, in vele gemeenteraden nog steeds een onderschat fenomeen. En toch zijn de jaarstukken een van de belangrijkste stukken om het college te controleren op zowel het financieel beheer als de voortgang van het college. Het is daarom bijzonder spijtig dat we nu een concept moeten

bespreken, mede als gevolg van de fraudecasus, maar niet alleen. Ook de toegenomen SiSa-regeling en SPUK's geven extra druk op het controleproces. Laat ik beginnen met het bedanken van de COR. U heeft een jaarlang het jaarrekeningenproces gevolgd, overleg gevoerd met wethouder van Financiën, Financial Audit, de accountant, hoorzittingen georganiseerd en een lijvig advies geschreven en ondertussen bent u ook nog op studiereis geweest naar het stadhuis van Rotterdam om daar bij te praten met de commissie BBV. Voorzitter, bij de start van deze coalitie was al duidelijk dat het geen jaren zouden worden van grote overschotten en dat de noodzaak van goed financieel beheer belangrijk zou zijn. De bestuursopdracht Zorg, het snijden in het ambtenarenapparaat en kritisch zijn op doelmatigheid van onze inzet zijn vanaf het begin leidende principes geweest van deze coalitie. Voorzitter, er zijn vanuit financieel oogpunt drie grote uitdagingen in onze stad. De kosten in de zorg en dan met name dit jaar, waarover we spreken 2023, in de jeugd, de overschrijdingen binnen de BUIG en de grexen waar we steeds meer op moeten afwaarderen. Het is allang niet meer zo dat de wethouder Bouwen met open armen wordt ontvangen aan de collegetafel. De VVD-fractie verwacht dan ook dat de komende twee jaar de ingezette koers tot verbetering moet gaan leiden, dat waar nodig en waar het kan het college het tempo versnelt of de koers aanscherpt. Ik ben blij met de woorden van de wethouder van Financiën dat er structurele overleggen zijn met de vakwethouders en dat zij op zoek zijn hoe we nog scherper op de bal kunnen zitten. Voorzitter, ik heb een vraag aan het college. Welke lessen trekt u uit het jaar 2023 en wat neemt u van die lessen mee naar de komende jaren? En voorzitter, de collegetargets vragen ook aandacht. We lopen achter op de mijlpalen en ik ben blij dat het college voor veel mijlpalen nog mogelijkheden ziet om die targets nog te halen. En de VVD is optimistisch van aard, maar zal bij het lezen en het behandelen van de Voorjaarsnota kritisch toetsen of er voldoende grond is voor dat optimisme. En voorzitter, optimisme mag u altijd van een VVD'er verwachten. Dat is niet alleen een grondhouding van liberalen, we voelen het ook in onze stad. Het AD kopte onlangs: sprong op de lijst van duurzame steden. Van de twaalfde naar de tweede plek op de ranglijst. Een ranglijst die kijkt naar luchtkwaliteit en groen, gezondheidszorg en criminaliteit, werk en zakendoen en vooruitgang. We scoren op vele zaken goed en daarmee beter dan andere steden, zoals wanneer het gaat over de aanpak van luchtvervuiling, CO₂-uitstoot en afvalrecycling. Ook worden onze grote stadsprojecten genoemd als een grote bijdrage die we leveren in de vergroening van onze stad. Voorzitter, de jaarstukken geven ons voldoende stof tot nadenken en toch zou ik veel meer willen weten van de dilemma's waar het college voor staat. De jaarstukken zouden een ultiem instrument moeten zijn om scherp te krijgen waarom voornemens die we hadden niet zijn gehaald en waar we succesvoller zijn dan van tevoren bedacht. Op hoofdlijnen en ook in vergelijking met andere steden. Ik zou graag van de wethouder vernemen of hij volgend jaar een dergelijke oplegger zou kunnen opleveren. Voorzitter, onze geliefde stad staat er financieel nog steeds goed voor. Ook dat staat geschreven in het COR-advies, maar er zijn belangrijke aandachtspunten. Die aandachtspunten staan scherp op ons netvlies, maar we hebben vertrouwen in onze stad. Deze coalitie, deze raad en ons college, we varen de juiste koers, maar we moeten de komende jaren onze inzet wel verzilveren en scherp op de bal spelen of onze inzet bijsturing of aanscherping behoeft. Voorzitter, ik dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we naar de fractie van Volt, mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, dank voorzitter. Ik zat te denken waar ik mee zou beginnen, maar ik wil toch even beginnen met het feit dat we het vandaag inderdaad anders doen dan anders, en dat heeft inderdaad te maken met het onderzoek naar mogelijke fraude. Dat baart ons grote zorgen. Dat is ook een smet op Rotterdam en zeker ook geen voetnoot. En ik vind het toch wel belangrijk om die te markeren. In combinatie ook met het feit dat € 43 miljoen door de wethouder wordt gezien als een administratieve misser. Wat ons betreft is dat een rode vlag en zegt dat ook echt iets over bestuurlijke zorgvuldigheid. De manier waarop je daarover praat en de manier waarop je daarop reflecteert. Daarnaast maken we ons ook best wel zorgen over inkoop en inkomende subsidies, want het is best wel zorgwekkend dat er wordt geconstateerd dat er een risico bestaat in Rotterdam dat inkomende gelden en niet volledig worden benut maar ook niet aan de voorwaarden voldoen of onjuist worden geadmistreerd. Daarbij optellend dat veel actuele cijfers ontbreken en later komen, maakt dat het best wel lastig voor ons om dit college goed te controleren. We vinden ook dat er weinig verantwoording is over belangrijke onderwerpen zoals armoede, schulden, inburgering, digitale inclusie, en we constateren ook dat er een onderbesteding is op belangrijke budgetten. Dus wat ons betreft geven de jaarstukken over 2023 beloftes weer die niet zijn nagekomen en we zien een gebrek aan transparantie en ook een tekort aan veiligheid. En als ik nu even inzoom op drie onderwerpen die we vanuit Volt heel belangrijk vinden, dan wil ik even beginnen met het aanpakken van de wooncrisis. Dat is natuurlijk een hoge prioriteit. Maar als we kijken naar de jaarstukken van hoe het college het

gedaan heeft, dan valt op dat we achterlopen. We lopen achter in de bouwaantallen. We lopen achter als het gaat om segmentering en de doelstellingen die gesteld zijn. We lopen achter als het gaat om studentenhuysvesting. Er zijn onvoldoende studentenwoningen gerealiseerd terwijl dat ontzettend belangrijk is in onze stad. Nou, even iets anders, er zijn vijftien pleinen beloofd, er zijn er twee gereed. Dus ja, mijn vraag aan dit college en ook aan de wethouder is: hoe gaan we bijvoorbeeld, als we het hebben over studentenwoningen, die studentenwoningtargets halen? En dan wil ik wel iets meer dan alleen maar: ik heb er vertrouwen in dat het gaat lukken. Ik wil precies weten: wat is het plan, dat we hier volgend jaar niet weer staan op dit punt. Dan over veiligheid. Ik noemde eerder al dat dit rechts-conservatieve college de mond vol heeft van veiligheid, maar ja, de target is tussentijds nog niet gehaald volgens de Rekenkamer. Ook hier zien we dat de actuele cijfers over veiligheidsproblemen ontbreken. Bijvoorbeeld als het gaat om seksuele straatintimidatie, om cybercrime, deze cijfers zijn gewoon niet opgenomen in de jaarstukken en worden ook niet meegenomen in het beleid. Nogmaals, lastig om dit college daar dus op te controleren. En als het gaat om cybercrime verbaast het mij dat het niet wordt meegenomen. We hebben hier ook een debat over gehad met de wethouder toen we het hadden over seksuele straatintimidatie, want de politie en het OM hebben deze week juist ook weer opgeroepen dat er ene betere aanpak nodig is en dat je cybercrime absoluut moet meenemen als het gaat om veiligheid en seksuele straatintimidatie. Nou, bij de subjectieve beleving qua veiligheid zien we ook dat het onderbelicht is en dat is ook zorgwekkend. Dan misschien toch nog even iets positiefs. Ik wil een compliment geven aan de wethouder. We zijn namelijk heel blij dat dit jaar de EU-subsidies naar aanleiding van onze motie van vorig jaar zijn opgenomen in de jaarstukken en ook inzichtelijk zijn gemaakt. Dus dank hiervoor. Maar we zijn wel benieuwd of degenen die aanspraak kunnen maken op deze subsidies zich altijd bewust zijn ervan en of ze ook de juiste weg kunnen vinden naar deze subsidieaanvragen, want we hebben de indruk dat dit af en toe ook wat achterloopt. Voorzitter, ik zal het voor nu hierbij laten en ik kijk even naar de antwoorden van het college.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van D66, de heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, vandaag blikken we terug op een bewogen jaar. Oorlogen in Gaza en Oekraïne, toenemend politiek extremistisch geluid en de aanhoudende strijd tegen klimaatverandering. Het houdt de wereld bezig en die wereld zien we terug in Rotterdam. We hebben te maken met een coalitie die is gevormd om verschillen te overbruggen, maatwerk te bieden en werk te maken van een stad waarin iedere Rotterdammer welkom is. Eén stad, en dat is het Rotterdam van deze coalitie. En zo ook van D66. De klimaatcrisis aanpakken, de stad vergroenen, meer betaalbare middenhuur en een eerlijke kansrijke start voor iedereen. Dat waren en zijn onze speerpunten in deze coalitie. En voorzitter, ik ben dan ook blij om investeringen juist in die punten terug te zien in de jaarstukken die zijn gepresenteerd. Ook moet ik eerlijk bekennen dat we als stad ook niet op alle punten geslaagd zijn om onze doelen te halen. De uitdagingen zijn nog te groot en zullen verder verdiept worden tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota. Het gaat vandaag over wat het college heeft weten te realiseren, maar het is ook goed om op dit soort momenten even stil te staan en te bedenken: waar doen we het voor en waar willen we samen naartoe? Wat D66 betreft is dat een groene, progressieve en vrije stad. En die stip op de horizon zie ik terug in het werk dat dit college het afgelopen jaar heeft verzet. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan de verfietsing en ont-auto-ing van Rotterdam. In deze coalitie hebben we vorig jaar bijna 1300 openbare laadpalen erbij gezet, het deelvervoer binnen de gemeentelijke organisatie opgeschroefd, betaald parkeren uitgebreid, fietsrondes als kool gebouwd, de fietsinfrastructuur op negen plekken verbeterd en mensen, gratis OV voor kinderen tot 12 jaar en AOW'ers. Het target CO₂-reductie laat nog eventjes op zich wachten, maar de huidige stand van zaken, of beter gezegd daken ziet er zonnig uit. Zo laat een analyse van maart 2023 zien dat er al 1,1 km² aan zonnepanelen is gerealiseerd in onze stad. Het Servicepunt Zon van de gemeente heeft bijna veertig bedrijven geholpen met het omzetten van hun daken naar duurzame energieopwekker en ga zo maar door.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). De heer Elbay zegt dat de CO₂-reductiecijfers even op zich laten wachten. Die zijn er nu nog niet en hopelijk komen ze najaar 2024. Vindt de heer Elbay dat: even op zich laten wachten?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Hier kan ik heel makkelijk op antwoorden voorzitter. Ja.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Dus een jaar te laat vindt de heer Elbay oké?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, te laat of niet, dat betekent niet dat we er helemaal niets aan doen. We zijn ermee bezig en de cijfers gaan we dus zo snel mogelijk krijgen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). We staan hier vandaag omdat we dit college willen controleren. Het gaat er niet om wat we allemaal aan het doen zijn. Als je geen cijfers hebt dan kun je het college niet controleren. Is de heer Elbay het daarmee eens?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja, ik moet hier toch technisch op antwoorden voorzitter. We gaan over de jaarstukken en we kijken of de jaarstukken een getrouw beeld geven en of dit college rechtmatig heeft gehandeld, dus er staan geen cijfers die gebaseerd zijn op onwaarheden en die onvolledig zijn gepresenteerd.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, dat is inderdaad natuurlijk een beetje technisch ombuigen. Waar het om gaat is: we zijn hier de gemeenteraad, wij lezen jaarstukken. Daar staat in dat er op meerdere punten geen cijfers zijn. Wij kunnen onze controlerende taak nu niet goed verrichten, dus het verbaast mij dat de heer Elbay dat probeert goed te praten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Waar stuit u op?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Dat bepaalde cijfers er nog niet zijn, waardoor ik mijn controlerende taak niet kan vervullen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, dit is een oneindige discussie. Ik ga hiermee verder. In 2023 zijn tevens stappen gezet om de doelstelling van 350 megawatt windenergie in 2025 te realiseren. Met de oplevering van windpark Tweede Maasvlakte is de doelstelling van 300 megawatt windenergie in de haven behaald. Belangrijk voorzitter, ontzettend belangrijk, want klimaatverandering is en blijft de grootste uitdaging van onze generatie. En voorzitter, naast de zaken waar we goed mee aan de slag zijn gegaan, zijn er ook redenen tot zorg, en daar moeten we natuurlijk ook eerlijk over zijn. Wij constateren bijvoorbeeld dat de financiële positie van de gemeente goed is, maar tegelijkertijd constateren we ook dat de begroting en de financiële positie van de gemeente op diverse plaatsen onder druk staat. Aan die druk liggen natuurlijk diverse oorzaken ten grondslag. Enerzijds is dat het financiële klimaat in de huidige tijd en anderzijds heeft dat natuurlijk te maken met al die fluctuaties en onzekerheden dat het met zich meebrengt. Daarbij kun je dus denken aan onrust in de wereldpolitiek, hoge inflatie, hoge rente. Daar had de heer Roskam het al over. En dat zorgt ervoor dat al die onzekerheden die wij nu meemaken dus ook ontzettend drukken op onze ambities. De maatschappelijke en fysieke opgave waar Rotterdam voor staat en de beperkte middelen uit het rijk voorzitter, die ook nog eens onder druk staan en die vanaf 2026 zullen afnemen, nodigen uit tot een strak financieel beleid waarin verrassingen simpelweg gewoon niet passen. De bedoelde beperkte

middelen betreffen naast geld ook de personele inzet. Niet alleen binnen de gemeentelijke organisatie maar ook bij zorg kampen wij ontzettend met personeelstekort. En dat heeft uiteraard ook met de ambitie te maken die wij dus simpelweg ook willen aanpakken, namelijk de bestuursopdracht Zorg waar ik zo meteen wat uitgebreider op terugkom. Financiële kengetallen laten wat ons betreft positieve cijfers zien, en dan zie ik mijnheer Biljoen me al raar aankijken. Van: hoe kan het dan zijn dat we toch onder minimaal weerstandsvermogen van 1,0 komen? Dat heeft simpelweg te maken met een aantal tegenvallers die we hebben ervaren op het gebied van GRJR, maar ook de grondexploitaties die we hebben moeten opnemen. Voorzitter, de solvabiliteitsratio is nogal een punt. Daar zijn we ruim boven de signaalwaarde van provincie Zuid-Holland en dit zorgt er eigenlijk voor dat de solvabiliteitsratio van Rotterdam goed is en dit betekent dat we onze langetermijnverplichtingen simpelweg aankunnen, en dit zorgt er ook voor dat we een gunstige positie hebben op de financiële markt en we heel goed en makkelijk geld kunnen trekken om onze ambities te bewerkstelligen. Voorzitter, structurele lasten tegenover of ten opzichte van de structurele baten, dat is niet in evenwicht. Toch wel een klein verschil van 0,4%. Ik verwacht, maar dat verwacht ook het college, dat de bestuursopdracht Zorg waarmee we bezig zijn op termijn ook structurele effecten zal hebben in onze financiële situatie en ik heb toch een vraag aan de wethouder. Hoe voorziet u de jaren na 2026, wetende dat we structureel minder rijksmiddelen gaan krijgen? Heeft u al contact met uw collega-wethouders hierover en hoe wilt u dit verder gaan aanvliegen richting het toekomstige kabinet? Voorzitter, ik wil graag meegeven dat wij de bestuursopdracht Zorg onderschrijven en we staan achter de plannen die dit college wil verwezenlijken. Want zorgkosten beheersen is nogal een uitdaging en we hebben heel lang stilgezeten en eigenlijk weinig ervoor gezorgd om de kosten dan ook in te dammen. Voorzitter, de zorg moet houdbaar, uitvoerbaar en betaalbaar zijn. En om dat te kunnen, zetten wij dus ook in om die € 200 miljoen tekort dat wordt verwacht eind 2026 dan ook in te dammen door maatregelen te treffen. En dat is geen nattevingerwerk, maar dat is simpelweg: we doen het samen met de stakeholders die zich dag in, dag uit inzetten voor kwetsbare Rotterdammers. Het is natuurlijk een pijnlijk punt...

De VOORZITTER. Mijnheer Tak. Goedemorgen overigens.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u voorzitter. Kijk, ik denk dat wij het met elkaar erover eens zijn dat het belangrijk is dat deze wethouder de resultaten behaalt die hij belooft aan deze stad. Om te voorkomen dat straks, zoals ik al eerder zei, de meest kwetsbare Rotterdammers de dupe zijn van onnodig botte bezuinigingen, het plan B van deze wethouder. Maar hoe vindt u het dan dat we eigenlijk iedere keer bestuursopdracht op bestuursopdracht op bestuursopdracht krijgen? Want we hadden een eerste bestuursopdracht, daar kwam niets van terecht. Toen kwam er een tweede bestuursopdracht. Daar kwam niet zoveel van terecht. En nu krijgen we de Voorjaarsnota, dan komt er weer een nieuwe bestuursopdracht van € 15 miljoen per jaar 2026-2027. Hoe kunt u dat rijmen? Want ik zie eigenlijk een wethouder die de bestuursopdracht steeds verder naar achteren schuift. Straks zijn de gemeenteraadsverkiezingen geweest en is het aan een nieuw college.

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, ik ken er maar één en dat is bestuursopdracht Zorg. Als er andere bestuursopdrachten zijn, dan hoor ik graag welke dat zijn.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja kijk, dat is een heel flauwe reactie. U weet net zo goed als ik: er was een originele bestuursopdracht Zorg. Toen is er een aanvullend maatregelenpakket gekomen en nu in de Voorjaarsnota is weer een aanvullend maatregelenpakket aangekondigd. Daar heb ik het over en daar wil ik graag een reactie op van u.

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Nou ja voorzitter, er zijn een aantal maatregelen genomen. Ik bedoel, ambtelijk is daarover gesproken. Het college, de wethouder is het gesprek aangegaan met zorgaanbieders en dat zorgt ervoor dat er natuurlijk ook meerdere pakketten komen. Er moet natuurlijk eerst van tevoren worden getoetst op de haalbaarheid. Dat zorgt er dan ook voor dat we secuur omgaan met de

maatregelen die genomen moeten worden. Die moeten eerst getoetst worden en op basis daarvan kunnen we natuurlijk ook meten in hoeverre die maatregelen haalbaar zijn.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ik stelde u geen procesvraag, ik stelde u een politieke vraag, via u voorzitter. De vraag is: er is een bestuursopdracht aangekondigd. Daar kwam niets van terecht. Toen werd er een tweede maatregelenpakket aangekondigd. Daar heeft de wethouder kennelijk ook niet zoveel vertrouwen in want er komt een plan B. En vervolgens lees ik in de Voorjaarsnota, terwijl we net de bestuursopdracht besproken hebben, dat er weer € 15 miljoen extra per jaar bij moet komen. Dus ik wil graag uw reactie daarop. Klaarblijkelijk lukt het de wethouder niet om één keer een plan te maken dat hem ook lukt om uit te voeren. Daar zou ik graag van u over willen horen wat u daarvan vindt. Maar dat hoor ik dus niet.

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, ben ik nu gek of is dit nu een procesmatige vraag? U vraagt wat ik ervan vind. Er komen verschillende maatregelen bij, dat klopt, maar dat is ook van tevoren aangekondigd. En het is belangrijk dat we simpelweg al die maatregelen ook eerst toetsen en op basis daarvan dat implementeren in Rotterdam. We moeten simpelweg de zorgkosten gaan indammen en dat is ook waar wij ons voor gaan inzetten en dat gebeurt nu ook.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja sorry, het maatregelenpakket uit de Voorjaarsnota was niet van tevoren aangekondigd. Kijk, ik heb de wethouder dat in de commissie nota bene gevraagd. Een dag voordat we de jaarstukken gingen bespreken in de commissie kwam de Voorjaarsnota ineens online. Nou prima, ik dacht: ik lees dat ding 's avonds zodat ik in ieder geval de wethouder er vragen over kan stellen. Daar staat gewoon aanvullend € 15 miljoen. Dat klopt toch? Dat verzin ik toch niet? Dat zijn aanvullende maatregelen die we niet eerder met elkaar hebben kunnen bespreken.

De heer ELBAY (d66). Volgens mij hebben we alle punten en recent nog hebben we het uitvoeringsplan van het college besproken ook in combinatie met de bestaanszekerheid. Er zijn twee pijlers begonnen. En we bespreken al die maatregelen ook uitgebreid in de raadzaal. En we bespreken dat niet enkel hier, maar het wordt ook besproken met alle zorgaanbieders die meer verstand hebben van zorg en wat er eigenlijk gebeurt in de stad. Dus het is alleen maar een mooie ontwikkeling dat wij ook al die mensen betrekken die simpelweg behoefte hebben aan goede zorg.

De VOORZITTER. Ik was van plan om naar de heer Segers-Hoogendoorn te gaan. Die staat er al een tijdje. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, dank. De heer Elbay was een verhaal aan het ophouden over het indammen van die kosten en verwees terecht natuurlijk ook naar het jaar 2026, het zogenaamde ravijnjaar. Hij sluit dan vervolgens af met een wat mij betreft uitermate vage zin, samen met al die stakeholders die zich dag en nacht zo hard inzetten voor de zorg. Dus mijn vraag aan de heer Elbay is eigenlijk wat hij daarmee bedoelt.

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja, misschien moet ik inderdaad wat scherper zijn voorzitter. We zijn bezig met een bestuursopdracht Zorg en dat moet ervoor zorgen dat wij dus de zorgkosten die wij verwachten of die we eigenlijk hebben, moeten indammen. En de maatregelen die genomen worden en die getroffen zijn op dit moment worden natuurlijk niet enkel vanuit het college bepaald, maar we zorgen ervoor dat we eerst de zaken ophalen ambtelijk maar ook bij de zorgaanbieders en op basis van die input zorgen we ervoor dat we met maatregelen komen. Dus al die maatregelen zijn geen nattevingerwerk, dat zijn juist weloverwogen keuzes die gemaakt zijn en die eigenlijk stammen uit die goede gesprekken die zijn gevoerd.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, dus even nog een nadere vraag aan de heer Elbay. U verwijst naar zorgaanbieders. Bedoelt u ook daarin dat met die stakeholders die zo dag en nacht hun best doen bijvoorbeeld het voorveld, dus meer het preventieve deel?

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Dit kwam bij het behandelen van het uitvoeringsplan ook aan bod. Men wil met name dat voorveld ook gaan inzetten om de zorgkosten in te dammen en inderdaad, het betrekken van de welzijnsaanbieders speelt daar ook een belangrijke rol in.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, dank, en ook wat mij betreft afrondend. Dus fijn om deze bevestiging te horen en op het gevaar af dat we nu natuurlijk op het terrein van de Voorjaarsnota komen, maar ja, daar komen we niet onderuit vandaag. Maar dat verhoudt zich heel slecht tot de enorme bezuinigingen die met name in de portefeuille van de heer Achbar ingeboekt zijn, precies in dat voorveld bij precies die welzijnspartners die u net noemt. Dus het zou wel fijn zijn als u daar dan op reageert of mogelijkkerwijs de collegeleden ter verantwoording op roept.

De VOORZITTER. Die verleiding is groot, maar laten we die brug maar nemen als we daar zijn, mijnheer Segers-Hoogendoorn. Dat is volgens mij over een paar dagen, dan bespreken we de Voorjaarsnota. Het wordt wat onoverzichtelijk als we voortdurend heen en weer gaan schakelen. Vandaag hebben we een ander debat. Mijnheer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja, ik neig toch te reageren voorzitter.

De VOORZITTER. U bedrijft politiek allebei, maar ik ben van het proces.

De heer ELBAY (d66). Ja, het is inderdaad wel fijn dat we dit inderdaad bij de behandeling van de Voorjaarsnota ook uitgebreid kunnen bespreken. Volgens mij staat er zelfs in het uitvoeringsplan dat er mogelijk een verschuiving kan plaatsvinden tussen zorg maar ook welzijn. Dat staat ook duidelijk in het plan beschreven, dus daar gaan we het met name ook bij de Voorjaarsnota over hebben.

De VOORZITTER. Mijnheer Tak was gaan zitten. Achter u staat de heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank u wel voorzitter. Met de opmaat richting Voorjaarsnota ga ik niet in overigens, maar ik ben inderdaad ook wel blij met de steun die alvast wordt uitgesproken bij D66 om het voorveld overeind te houden. Dat is een mooie opmaat bij de debatten die we nog gaan voeren. Maar we kijken nu terug. En het belang van de bestuursopdracht Zorg hoeven we hier niet te bespreken. Die hebben we al vele malen besproken, twee jaar geleden. We zijn nu halverwege de rit en bent u het met mij eens dat als we nu kijken naar de jaarstukken er eigenlijk geen verhaal staat over de financiële consequenties van de maatregelen in 2023? En wat vindt u daar eigenlijk van?

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Een goede en terechte vraag. Volgens mij was ik ook heel kritisch richting de wethouder tijdens de commissiebehandeling. Dit punt is ook bij de COR aan bod gekomen, namelijk: hoezo zijn de bestuursopdracht Zorg-maatregelen niet terug te lezen in de jaarstukken? Ik ben dan ook heel blij dat de wethouder heeft toegezegd om de uitkomsten van de bestuursopdracht Zorg bij de aankomende P&C-cyclus-verantwoording wel mee te nemen. Dus ik vind dat wel een goede ontwikkeling.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Dank voor deze reactie inderdaad en wat ons betreft precies een illustratie, uw irritatie zat ook bij ons inderdaad, en precies een illustratie dat de wethouder inderdaad niet in control was, want anders had hij over deze heel belangrijke bestuurlijke opdracht natuurlijk gerapporteerd, dus wij delen diezelfde irritatie.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan mijnheer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Nou ja, ik concludeer niet dat de wethouder niet in control is. Ik heb hem inderdaad de vraag gesteld van: wethouder, bent u in control en kunt u dat even uitlichten? Want ik vind persoonlijk dat je of in control bent of niet, en een klein beetje in control kan wat mij betreft niet. En zijn antwoord tijdens de commissievergadering was voor mij afdoende.

De VOORZITTER. Mijnheer Tak.

De heer TAK (pvda). Nou voorzitter, via u, de wethouder zei letterlijk: ben ik in control? Nee, maar dat kan ik niet, een heel lang antwoord met deze portefeuille. Maar hij zei letterlijk: ben ik in control? Nee. Ik heb gisteravond de commissievergadering nog terug zitten kijken. U zegt net: je kunt niet een klein beetje in control zijn, dus wat is het dan mijnheer Elbay?

De VOORZITTER. Mijnheer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Het mooie is, probeer zo'n wethouder dan ook te begrijpen. We geven een miljard uit aan zorgkosten. Een megaprogramma, een megaportefeuille. En wat de wethouder simpelweg aangeeft is: als we kijken naar de actuele cijfers, die heb ik. Ik weet wat de actuele cijfers zijn als het gaat om wat de zorgaanbieders declareren. Ik weet wat de wachttijden en wat de wachttijsten zijn. Ik weet wat er op dit moment gebeurt in de stad. Maar er zijn factoren waar je simpelweg geen invloed op kan uitoefenen. Denk maar aan de dubbele vergrijzing. Denk maar aan al die tekorten, personeelstekorten die we hebben in de stad. En daar kun je simpelweg geen invloed op uitoefenen. Ik denk dat de wethouder dan dit punt juist bedoelt en ik vind dat wel een verhelderend antwoord.

De VOORZITTER. Mijnheer Elbay, mag ik u wijzen op uw spreektijd? Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter, dan concluderen we dat we het eigenlijk wel met elkaar eens zijn. Er is niet zoiets als een beetje in control. De wethouder zei inderdaad: zelfs de beste wethouder is niet helemaal in control. U zegt: dat kan helemaal niet. Je bent of in control of niet in control. En feitelijk zeggen we, constateren we dus met elkaar en ook eigenlijk de wethouder: hij is niet in control. Dus u zegt het in coalitietaal, anderen zeggen het in oppositietaal, maar in feite zeggen we hetzelfde.

De VOORZITTER. De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, ik zeg het gewoon in menselijke taal. Ik begrijp zijn onderbouwing en ik vind zijn onderbouwing dan ook afdoende. Voorzitter, ik wil graag doorgaan. Dank voor het goede werk beste accountant en het is mooi om te zien dat de accountant voornemens is om een goedkeurende verklaring af te geven. Ik wil toch een motie indienen voorzitter, die ervoor moet zorgen dat de derde lijn die onder druk komt te staan omdat er heel veel gecorrigeerd moet worden door Financial Audit, om die druk die zij ervaren te verlichten. Daarom wil ik graag vandaag in de raad de motie 'First time right' indienen. En ik heb nog een laatste vraag over het betrekken van de GRJR bij de berekening van de weerstandscapaciteit. Dat gebeurt nu op dit moment niet, net zoals bij de WMO. Kan de wethouder mij uitleggen waarom hij GRJR niet als een risicopost ziet en is hij voornemens dat wel te doen? Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. First Time Right

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 5.1: Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening;

constaterende dat:

- het aantal correcties na afsluiting van de boekhouding is gestegen van 32 in het jaar 2021 naar 47 in het jaar 2023, wat duidt op een toename van financiële onregelmatigheden/fouten die achteraf moeten worden hersteld;
- deze correcties gezamenlijk een significant bedrag vertegenwoordigen van € 121 miljoen in 2023, tegenover € 98 miljoen in 2022 en € 59,1 miljoen in 2021;
- de Financial Audit (FA), als derde lijn, een toenemende druk ervaart bij het uitvoeren van deze correcties, wat niet alleen kostbaar, maar ook inefficiënt is;

overwegende dat:

- het essentieel is dat fouten in een eerder stadium worden ontdekt en gecorrigeerd, idealiter in de eerste of tweede lijn, om de druk op de FA te verminderen en de algemene nauwkeurigheid van de boekhouding te verhogen;
- er een duidelijke behoefte is aan verbeterde kennis en routine binnen de eerste lijn (de direct betrokken financiële teams) en de tweede lijn (risicobeheersing en controle) om het 'First Time Right'-percentage te verbeteren;
- de COR heeft aangegeven dat de website van de jaarstukken 2023 reeds gewijzigd is en nog wijzigingen zal ondergaan, wat serieuze vragen oproept over de wenselijkheid van het tussentijds kunnen wijzigen van de jaarstukken door het college;

verzoekt het college:

- een plan van aanpak te ontwikkelen waarin duidelijke stappen en maatregelen zijn opgenomen om de kennis en vaardigheden van medewerkers binnen de eerste en tweede lijn te verbeteren, zodat fouten eerder worden ontdekt en gecorrigeerd;
- te onderzoeken of een tussentijdse afsluiting van de boekhouding kan bijdragen aan het verminderen van het aantal correcties na afsluiting, door een betere spreiding van de werklust en meer regelmatige controle;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay en S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter en ook allereerst dank aan de COR en ook aan de inleiding van mijnheer Biljoen. Het waren heel heldere woorden, goed te begrijpen, dus dank daarvoor. En dat brengt me ook aan iets wat hij zei tijdens dat betoog en wat ik zelf ook heb ondervonden als raadslid. Ik vind de voorbereiding op deze stukken tegelijkertijd met de Voorjaarsnota uiterst ongelukkig. Als raadslid doe je dit in deeltijd en als je dan deze stukken ziet van de vergadering van vandaag en ook nog eens de Voorjaarsnota, dan vind ik eigenlijk dat er geen sprake meer is van een gelijk speelveld. Ik ben heel blij dat de fracties meer geld ter beschikking hebben gekregen. Per 1 augustus hebben wij ook iemand extra aangenomen om dit speelveld weer enigszins te corrigeren. Dat wilde ik gezegd hebben. Ten tweede vind ik het ook een enorme smet met heel de zaak Boijmans dat we vandaag eigenlijk niet eens tot een besluit kunnen komen. Maar goed, de wethouder zit er bovenop, heb ik de indruk, dus we hopen dat dat goedkomt. Voorzitter, ik wilde eigenlijk beginnen met het klimaat. Gisteravond hadden we een technische sessie in de commissie MHEK en daar bleek maar weer eens hoe urgent dit is. Ik dank ook alsnog mevrouw Morkoç en burgerlid van D66 mijnheer Meurink, maar ook de griffie voor het organiseren gisteravond, want daaruit bleek wederom de urgentie van de klimaatverandering. Natuurlijk is die bij de Partij voor de Dieren al langer bekend, maar het is goed om nog eens met je neus op de feiten te worden gedrukt. En dan verbaast het mij hierbij ook dat er geld blijft liggen om de klimaatverandering aan te pakken. Van de € 80 miljoen is er € 42 miljoen over. Ik begrijp en wat ook logisch is, is dat wat overblijft ook te maken heeft met het uitstellen van de wet met warmtenetten, walstroom Lloydkade wordt genoemd, aardgasvrij, dat dat dus daar invloed op heeft. Maar dan kom ik nog steeds op een som van € 20 miljoen die niet is uitgegeven. En ook dat het budget om de energiearmoede aan te pakken gewoon is blijven liggen. Dus ik zou graag van de wethouder willen dat ze ons meeneemt in haar verhaal over die kosten om de klimaatverandering aan te pakken. Klopt het inderdaad dat budget Energiearmoede is

blijven liggen en waarom dan? En waarom ligt er nu gewoon nog € 20 miljoen op de plank terwijl de urgentie zo ontzettend hoog is met die klimaatverandering? Voorzitter, dat brengt me ook bij de afwaardering van de grex. Het is met name ook goed verwoord door de heer Roskam en onze fractie maakt zich daar ook zorgen om. Vandaar dat wij mede de motie van Leefbaar Rotterdam hebben ondertekend, want dat is natuurlijk ook heel urgent op dit moment. Dat brengt mij bij groen, het groenbeleid. Wij zijn nog steeds heel blij met de stadsprojecten, ondanks dat enkele stadsprojecten vertraging gaan ondervinden. Het groenbeleid is positief. Wat wij als Partij voor de Dieren wel zouden willen zien is dat er meer openbaar groen komt in plaats van alleen op de daken. En voor ons blijft ook nog steeds moeilijk natuurlijk de brug bij De Esch, maar goed, daar komen we later nog over te spreken. Wat we ook goed vinden en dat was gisteren ook weer met de klimaatverandering, dat is de afschuwelijke luchtvervuiling in deze stad. Generation R heeft dat onder andere in beeld gebracht. Gisteren was er ook weer een arts van Erasmus MC, hoe kinderen hier in de vrucht al worden aangetast door de luchtverontreiniging, dat zou elk raadslid en elk college moeten aangaan om dat zo snel mogelijk terug te dringen. Dus wij zijn heel blij dat het college, maar daar kom ik in de Voorjaarsnota nog op terug, de stad nog autoluwer wil maken. De urgentie is ook hier groter dan ooit. Voorzitter, dat brengt mij bij een ander onderwerp en dat is de filantropie. Ook de accountant was daar heel erg duidelijk over. De schijn van belangenverstremgeling bij filantropie. En eigenlijk is daar geen reactie vanuit het college op gekomen. Wij kunnen daar niets over terugvinden. En wat zie je nu, je hebt een begroting van € 4,4 miljard in Rotterdam en er is bijvoorbeeld één partij, ik zal geen namen noemen, die hier zo'n kleine € 800 miljoen stukslaat onder de norm filantropie. Dat is allemaal prima zou je zeggen, maar wat dan wel belangrijk is, is waar en hoe dit geld ter beschikking komt van de gemeente. Wij hebben daar gewoon als gemeenteraad te weinig zicht op. Dat moet echt transparanter. En je zou je ook de vraag kunnen gaan stellen nu, met het Danspaleis, maar ook dat ze bepaalde schulden gaan kwijtschelden: zijn we niet eigenlijk te afhankelijk geworden in Rotterdam van één familie? Want zo simpel kun je het terugbrengen. En wat als zo'n familie zich straks ineens terugtrekt, om wat voor omstandigheden? Kan de gemeente het dan nog dragen? Dus dat is ook een vraag. En ja, de jaarstukken is natuurlijk ook een rapport van bevindingen van de accountant dat is verschenen. En in dat kopje Filantropie is de accountant eigenlijk heel erg duidelijk. U kunt dat allemaal teruglezen, ook over de schijn van belangenverstremgeling. In de vorige raadsperiode hebben wij verzocht om een kader voor filantropie. Dat was een verzoek. Het college kwam toen ook tot inzicht, ja, er moet een kader komen voor filantropie. Maar tot op de dag van vandaag is dat er niet. Daarom hebben wij een motie opgesteld. Die heet 'Kaders voor filantropie'. Wij vinden dat de bevindingen van de accountant heel serieus moeten worden genomen, de gemeente er zelf belang bij heeft te allen tijde de schijn van belangenverstremgeling en willekeur in haar transacties met derden te voorkomen, dus dat we niet weer allerlei artikelen in de NRC, de Volkskrant zouden moeten lezen. Maar het is ook denk ik voor de filantroop zelf heel erg handig als dat wat transparanter wordt. De negatieve berichtgeving in 2023 over vastgoedtransacties met filantropische instellingen noopt gewoon tot kaders die het contact met filantropen reguleren en die kunnen steunen op een mandaat vanuit onze volksvertegenwoordiging. En daarom verzoeken wij het college een toetsingskader filantropie op te stellen en ter besluitvorming voor te leggen aan deze gemeenteraad. Daar wilde ik het even bij laten.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Kaders voor filantropie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024, ter bespreking van de Jaarstukken 2023;

constaterende dat:

- er rechtspersonen zonder winstoogmerk zijn die vanuit eigen middelen bijdragen aan beleidsdoelen van de gemeente, hier te begrijpen als filantropie;
- de accountant in de tussentijdse rapportage van bevindingen de gemeente aanbeveelt om 'checks and balances' te versterken door bij alle transacties van en met een filantroop een onafhankelijke kritische beoordeling te laten plaatsvinden op nut, noodzaak en schijn;
- het college in zijn reactie op de tussentijdse bevindingen niet is ingegaan op de aanbeveling van de accountant;

voorts constaterende dat:

- in de vorige raadsperiode behalve een convenant met filantropische instellingen ook een zogenaamd 'toetsingskader filantropie' had moeten worden opgesteld, maar dat de instellingen vonden dat "een speciaal voor hun opgesteld afwegingskader tot een uitzonderingspositie (zou) leiden, die zij onwenselijk achten", aldus het college in een brief van 2 november 2021;
- het toetsingskader er om die reden niet is gekomen;

overwegende dat:

- de bevindingen van de accountant serieus moeten worden genomen;
- de gemeente er belang bij heeft te allen tijde schijn van belangenverstrengeling en willekeur in haar transacties met derden te voorkomen;
- negatieve berichtgeving in 2023 over vastgoedtransacties met filantropische instellingen noopt tot kaders die het contact met filantropen reguleren én die kunnen steunen op een mandaat vanuit de volksvertegenwoordiging;

verzoekt het college:

- een toetsingskader filantropie op te stellen en ter besluitvorming voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Voorzitter, dank. 2023, een jaar vol uitdagingen, opmerkelijke gebeurtenissen, zowel wereldwijd als lokaal hier in Rotterdam. En het jaar begon helaas met slecht nieuws, want we stonden op 1 januari en zagen racistische leuzen geprojecteerd op de Erasmusbrug. Ook vond er een verschrikkelijk drama plaats op het Heiman Dullaertplein en ook in het Erasmus MC, waarbij drie mensen kwamen te overlijden. In dat jaar vierden we natuurlijk ook met zijn allen het kampioenschap van Feyenoord, ook wel goed om even te markeren, de verjaardag van de Koning, het prachtige beeld op het Centraal Station, grote evenementen als de marathon, het Zomercarnaval en dat laatste met een verbod op bubbling. Door dit alles heen werd er natuurlijk gewerkt aan een betere stad. We kijken naar de jaarstukken en zien een weerstandsvermogen lager dan 1, een negatief saldo en targets die niet allemaal zijn gehaald. Maar als we inzoomen zien we ook dat er ontzettend veel is gedaan en tegelijkertijd zijn er dus ook een aantal dilemma's die zeker benoemd moeten worden. En laat ik beginnen bij de oren en ogen van het huis, namelijk de wijkraden die altijd voor mij een speciaal plekje hebben, omdat ik daar zelf ook een onderdeel van was. En bij Wijk aan Zet zien we dat het percentage van het aantal gewenste acties niet is behaald, maar dat we wel op de goede weg zijn. De wijkraden krijgen gelukkig van dit college terecht de aandacht die zij verdienen, en dat is in het verleden wel eens anders geweest. Voorzitter, er zijn wijkhubs geopend waardoor we dichterbij onze bewoners staan en we de lokale gemeenschappen sterker maken. En ondanks de personeelstekorten kreeg onze gemeentelijke dienstverlening een score van 8.1, wat ook aangeeft hoezeer die inspanningen gewaardeerd worden, dus dat mag ook zeker genoemd worden. Maar het wantrouwen richting de overheid blijft nog steeds bestaan. En dat wantrouwen is misschien wel een van de redenen waardoor een aantal targets achterblijven. Ik noem bijvoorbeeld de schuldregeling. We zien namelijk dat we inderdaad achterlopen op de targets. En op het gebied van het bereiken van de individuele inkomensvoet. Ik hoor graag van de wethouder welke lessen zij meeneemt om op dit punt die verbeteringen door te voeren, want bij veel andere regelingen zien we namelijk dat het bereik wel goed is. Voorzitter, jeugdzorg is natuurlijk terecht een veelbesproken onderwerp en de kosten daarvan zijn hoog. We zien dat de duur en zwaarte van de zorg toeneemt en de personeelstekorten ook toenemen, de wachtlijsten daardoor ook oplopen. Maar de bestuursopdracht Zorg, de voortgang goed monitoren en de kosten daarvan goed proberen in te perken moet gaan leiden tot de gewenste verbeteringen. En al is en blijft dat denk ik met dit onderwerp altijd een uitdaging, wat je ook zal gaan doen. Voorzitter, de stad blijft in beweging, figuurlijk maar ook letterlijk. Als we sowieso kijken naar de realisatie op de targets van sport. Goed dat we in ieder geval de target hebben gehaald dat veel meer Rotterdammers in beweging blijven. En ook de target Schil om de school, ook een plusje voor de wethouder. Dat laatste draagt natuurlijk ook bij aan het welzijn en de veiligheid van onze jongeren en van onze kinderen. Maar als we kijken naar het algemene vraagstuk veiligheid, daar spraken we net

met mevrouw Elfilali ook al over in een klein debatje, zien we inderdaad dat mijlpalen van die index niet zijn behaald. Maar we zien ook verbeteringen en we zien ook dingen gebeuren. Er is gewerkt aan wijkveiligheid, bijvoorbeeld door jongerenwerkers. Er is cameratoezicht, er zijn handhavers getraind op bewustwording van onder andere seksuele straatintimidatie. En er worden ook pleinstewards ingezet die ook zichtbaar zijn. Dat alles moet bijdragen aan het verbeteren van die veiligheidsbeleving, wat we ook zien gebeuren in bijvoorbeeld die wijken die voorheen heel laag scoorden. En voorzitter, de beweging van onze stad en de groei van onze stad is ook zichtbaar wanneer we kijken naar het mobiliteitsvraagstuk. Het wordt drukker en onze ruimte wordt schaarser en hierdoor komt ook de verkeersveiligheid onder druk te staan en die veiligheid moeten we inderdaad verbeteren. Ook is inderdaad een aandachtspunt dat we die targets in 2024 en 2025 in moeten halen. Maar in dat proces zullen we er ook uiteindelijk voor moeten blijven waken dat de automobilist niet onnodig wordt geplaagd, om het maar heel vriendelijk te zeggen. En voorzitter, terecht zijn er ook wel zorgen als het gaat om die schaarste over de ontwikkeling met betrekking tot bedrijfsruimte. Dat is vorig jaar nog op peil gebleven, maar een krimp is te verwachten als we kijken naar het aantal vierkante meters. Want die zijn ook nodig voor woningbouw, wat dus ook cruciaal is. Maar in dat kader ben ik wel benieuwd naar het dilemma wonen versus bedrijfsruimte. Misschien dat de wethouder daar een reactie op kan geven. Door het bouwen en wonen, want door inflatie, personeelstekorten, gebrek aan bouwmaterialen, lopen woningbouwprojecten vertraging op. En het is cruciaal dat wij proactief handelen om deze uitdagingen het hoofd te bieden, want hoewel geld vandaag misschien een belangrijk thema is, is helaas tijd niet te koop. De vraag is dan ook: moeten we er nog meer rekening mee houden in onze strategieën met verschillende omstandigheden en onzekerheidsmarges? Moet dat misschien nog scherper en nog meer? En voorzitter, dan het weerstandsvermogen. Dat is naar 0,63 gegaan, onder meer vanwege negatieve exploitatiesaldo. Het college geeft aan dat zij werken, en dat hebben we in de commissie ook zo besproken hè, aan maatregelen om die reserves te verhogen en die risico's beter te beheersen. Maar ook hier wordt personeelstekort als aandachtspunt genoemd. En in dit geval gaat het om specifieke functies hè, echt die financiële experts. Maar in het algemeen, als we kijken naar de jaarstukken, zien we capaciteitstekort vaak terugkomen, zowel bij zorg, bij bouwen, bij financiën et cetera. Ik ben dan ook wel benieuwd hoe de wethouders op dit punt reflecteren eigenlijk hoe we bepaalde dingen willen bereiken. Want we willen heel veel meer. Terecht, voor onze Rotterdammers. Maar we hebben daar gewoon misschien niet altijd de mensen voor en daarnaast hebben we ook nog een organisatieopgave. Voorzitter, tot slot, externe factoren en heftige mondiale gebeurtenissen hebben weerslag op onze stad. En ik denk dan bijvoorbeeld aan het Midden-Oosten. Maar ook denk ik aan de aardbeving in 2023 in Turkije en Syrië, die voor mij persoonlijk ook heel erg zwaar was, waarbij duizenden mensen kwamen te overlijden, maar waarbij onze stad ook ongekeerde eenheid en solidariteit heeft laten zien om die mensen te helpen. De wereld blijft in beweging en in die tussentijd in 2023 heb ik ook wel gezien dat onze stad Rotterdam sterk, veerkrachtig en ook financieel gezond is gebleven. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER. Dank u wel. De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1). Voorzitter, BIJ1 blijft zich zorgen maken over de voortgang en maatregelen tegen discriminatie en inzet voor kansgelijkheid. Het rapport benadrukt gelukkig de noodzaak van een inclusieve samenleving, waarbij discriminatie op de woningmarkt, arbeidsmarkt en in de openbare ruimte actief wordt bestreden. Bovendien ligt er een focus op het bestrijden van armoede en schuldenproblematiek, wat aansluit bij de prioriteiten die BIJ1 heeft om sociale ongelijkheid aan te pakken. Voor wat betreft onderwijs blijft BIJ1 kritische vragen stellen over de effectiviteit en daadwerkelijke resultaten van onderwijsprogramma's. Het is moeilijk te begrijpen waarom alternatieven uit de wijk, die goedkoper en effectiever zijn dan commerciële oplossingen niet voldoende worden ondersteund. Partijen zoals bewoners, organisaties en zelfs de wijkraad zouden meer ruimte en ondersteuning moeten krijgen om het werk te doen dat nodig is. Echter lijken ze bij dit college geen gehoor te vinden. Dit geldt ook voor nieuwe initiatieven die laaiend enthousiast en bijzonder effectief worden opgezet maar angstig zijn over de continuïteit die niet gewaarborgd kan worden door dit college. We zien ook dat bezuinigingen de meest kwetsbare groepen in de samenleving onevenredig treffen. We willen dan ook graag terugkijken om te kijken hoe we dit naar de toekomst beter kunnen doen, waardoor we de sociale rechtvaardigheid beter kunnen waarborgen. Ook hier bieden wijken in samenwerking met gemeente, formele en informele partijen vaak een oplossing en we hopen dat deze partijen dan ook meer betrokken worden bij toekomstige initiatieven. Voor BIJ1 is het duidelijk dat er nog veel werk aan de winkel is om sociale rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid

en inclusiviteit volledig te realiseren. We reflecteren dan ook graag met u in dit debat over hoe we dit volgend jaar beter kunnen doen. Tot zover.

De VOORZITTER. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Voorzitter, ruim 1100 pagina's heeft het college nodig om te vertellen dat Rotterdam er financieel slecht voorstaat. Een weerstandsvermogen van 0,6 betekent dat we op een veel te grote voet leven. Het betekent dat de gemeente geen enkele financiële tegenvaller kan opvangen, en dat terwijl dit college de vele extra miljoenen euro's van de Eneco-gelden al heeft laten verdwijnen in de bodemloze put van dit coalitieakkoord 'Eén stad'. Voorzitter, dit college heeft op sommige onderwerpen meer dan slecht gepresteerd. Kijk naar het programma Stedelijke ontwikkeling. De verliesvoorziening op de grondexploitatie is toegenomen met ruim € 70 miljoen. En dat allemaal vanwege een onderonsje in de coalitie, waarbij de grondprijs van € 100,00 naar € 250,00 ging en woningcorporaties hierdoor geen sociale woningbouw kunnen realiseren. Maar wel gaan we de dure woonlocaties zoals de Overschiese Kleiweg voor villa's en twee-onder-een-kapwoningen spekken met miljoenen euro's. De gemeente neemt de lasten en de bouwers de lusten, een zeer slechte prestatie van een wethouder in deze tijd van woningnood. En dat is geen seksisme, mijnheer Elbay. Voorzitter, een tweede voorbeeld van slecht presteren zien we in het programma zorg en welzijn, waar het college aangeeft dat de lagere lasten op de WMO, dus de extra lasten op ouderen, een meevaller zijn. Maar daarentegen zien we de lasten op de jeugdhulp toenemen met € 70 miljoen. Al jaren worden we door dit college gegijzeld met bezuinigingen op ouderen, met als dramatisch hoogtepunt afgelopen maand het plan 'Passende zorg voor heel de stad', waarin nog meer bezuinigingen op de rol staan. En de inkt van dit plan is nog niet droog, waar overigens ook mijn partij tegen stemde, mijnheer Elbay, dan weet u het maar vast, of in de Voorjaarsnota gaan we nog meer bezuinigen. Bezuiniging op bezuiniging, zonder dat deze wethouder er vat op heeft hoe nu verder te gaan met de zorg. Voorzitter, welk plan heeft de wethouder voor de jeugdzorg om de tekorten teniet te doen? Laten we het daar eens ooit over hebben. Voorzitter, er zijn ook enorme personeelstekorten, ik hoorde het zojuist ook DENK al zeggen. Ook de COR zegt dit in haar rapportage. In het onderwijs, de zorg, en ook in de ambtelijke organisatie is er onvoldoende personeel om verbeteringen op beleid uit te voeren. Welkom wethouder Versnel, dat is voor u. Voorzitter, maar dit college heeft dit niet zichtbaar gemaakt in de jaarrekening. Er is geen probleemtarget krapte op de arbeidsmarkt opgenomen. De vraag aan dit college is dus ook: komt er ook nog een Marshallplan hoe de krapte op de arbeidsmarkt op te lossen? Want alles is blijkbaar personeelstekort. Voorzitter, met de dubbele vergrijzing die er plaatsvindt begrijpen wij als ouderenpartij als geen ander dat er naar ons gekeken wordt, want steeds meer ouderen zouden langer moeten doorwerken na hun pensioen. Maar om dat te bereiken voorzitter, moet er wel ingezet worden op een cultuuromslag. En dat begint bij de werkgever. Inzetten op behoud van werk in plaats van afbouw. Niet gericht op carrière, een fulltime baan of op topsalarissen, maar gewoon gericht op betrokkenheid, acceptatie en waardering van ouderen. Voorzitter, al zes jaar knokt mijn fractie in deze raad tegen de kaalslag die er plaatsvindt in de zorg, tegen de verschraving van de openbare ruimte en tegen de afbraak van het openbaar vervoer. Allemaal zaken die onze ouderen aan het hart gaan en hard treffen. Voorzitter, er wordt niet geïnvesteerd in zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Bedrijven en organisaties bereiden ouderen niet voor op blijven werken na hun pensioen en stimuleren dat ook niet. Dus gaan ouderen de afbouw van hun werkzame leven in met minder sociaal netwerk, een grotere kans op vereenzaming en meer tijd om allerlei lichamelijke kwaaltjes te ontwikkelen. Voorzitter, de zin van het bestaan is onlosmakelijk gekoppeld aan welzijn en welbevinden. Ouderen die niet meer zinvol mogen meedoen takelen af. Voorzitter, laat ouderen samenwonen zonder dat ze daarvoor financieel gestraft worden. Als ouderen goed in hun vel zitten, zinvol bezig zijn in deze samenleving, zal de zorgvraag minder worden mijnheer Elbay, ook een maatregel die genomen had kunnen worden. Dan zullen er woningen vrijkomen en gaat het openbaar vervoer weer fatsoenlijk draaien, want daar gaan ze gebruik van maken. Voorzitter, helaas zien we in deze jaarrekening het tegenovergestelde. We zien een college dat op de winkel past en dat nog slecht doet ook. Want er wordt veel te veel uitgegeven, zonder beleid, zonder visie, zonder een perspectief. Het ene financiële gat wordt met het andere gevuld. We hebben een college dat alleen maar bezig is met bezuinigen, niet een college dat bezig is om de toekomst van de Rotterdammer te verbeteren. Voorzitter, een trambrug wordt als een nieuwe kans gezien. Terwijl het natuurlijk gewoon een kopie is. De Erasmusbrug die verbindt Rotterdam-Centrum met Rotterdam-Zuid. Dat was vernieuwend. Maar deze trambrug verbindt niets met niets, terwijl het wel een woonwijk doormidden klieft. Voorzitter, een nieuw stadion werd als een kans gezien, of zoals nu weer, de Kuip slopen ook weer als een kans gezien wordt. Terwijl een cultureel centrum op Zuid, of een onderwijscampus op Zuid een kans was geweest.

Maar daar doen we niks aan. Nee voorzitter, we hebben na vijf jaar nog steeds geen plan voor Boijmans Van Beuningen, maar het is ondertussen wel een stevige financiële aderlating van dit college. We breken het openbaar vervoer af in de oude wijken van Rotterdam en bouwen die duur weer op in de nieuwe yuppenwijken, terwijl er eigenlijk geen besef is dat Nieuw Kralingen of Nesselande nooit een echte Rotterdamse centrumuitstraling zal krijgen. Voorzitter, een goed financieel beheer is cruciaal en een basisvoorwaarde voor het functioneren van de gemeente en de gemeenteraad. Daar begint de COR haar advies mee. Voorzitter, dat is een waarheid als een koe. Maar daar is ook een college met ambitie, betrokkenheid en kennis voor nodig. Deze jaarrekening straalt daar helemaal niets van uit. Op naar de Voorjaarsnota, waar de kaasschaaf vervangen wordt door een vlakschuurmachine. Want dit college zaagt van dik hout planken, nietwaar? Tot zover.

De VOORZITTER. Ik dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Dank u wel voorzitter. Allereerst dank aan al die mensen die een bijdrage hebben geleverd aan al die informatie die wij als raad hebben gekregen. Het instrument om de verantwoording te doen of in ieder geval te volgen en daarover een politiek oordeel te kunnen vellen. Dank daarvoor. En ook een compliment aan de COR inderdaad, die een geweldig duidelijk rapport heeft opgeleverd en heel veel werk heeft verzet in het afgelopen jaar. Ook daarvoor veel dank, want daar zijn wij ook erg van afhankelijk als lekenbestuur. Voorzitter, op basis van de verantwoording toetsen we of het college de doelen en voornemens heeft gehaald en goed financieel beleid heeft gevoerd. En dat is een lastige en, ik heb nu ervaren, een onmogelijke klus met de informatielawine die we dit jaar over ons heen hebben gestort gekregen. En dat is jammer. In de commissie hebben we daar namelijk al veel over gesproken. Ik wil het nu laten bij een aantal punten die ons nog echt zorgen baren. Allereerst over organisatie, daar is al wat over gezegd. Er is kennelijk € 20 miljoen omgebogen in de organisatiekosten, maar wij konden daar eigenlijk weinig of niets over terugvinden in de jaarrekening en dat verbaast ons, want het gaat hier niet over peanuts, het gaat hier niet over postzegels maar het gaat hier over mensen. En dan zou je graag in de jaarrekening willen zien wat er is gedaan om die € 20 miljoen om te buigen. Dat is een groot getal en ik denk ook dat er heel veel mensen bij betrokken zijn geweest. Mijn vraag is dus: waarom staat het er niet in en kunnen wij die informatie alsnog duidelijk krijgen? Over de artikel 213a-onderzoeken is ook al het een en ander gezegd. Voorzitter, ik heb begrepen dat het gewoon een wettelijk kader is, een voorschrift, dat wij niet alleen de onderzoeksverslagen krijgen als raad, maar ook het onderzoeksplan. En als dat zo is, als dat het wettelijk kader zou zijn, ik hoor ook dat in verschillende gemeenteraden daar al eerder over gesproken is, dan vraag ik mij af waarom wij ons niet hebben gehouden aan dat wettelijk kader, eigenlijk de wethouder dus tegen de wet heeft gehandeld? Ziet hij dat ook zo en wat wil hij op korte termijn doen om dat te verbeteren en kunnen wij daar ook schriftelijk over geïnformeerd worden, het liefst met een mea culpa. Dan over de grondprijzen. De grex zorgt voor een fikse financiële tegenvaller en de raad heeft het kennelijk maar te accepteren. Wat kan de wethouder doen om eerder inzicht te hebben en de raad daarover eerder te informeren, zodat er nog iets te sturen valt? En over vastgoed voorzitter. Voor het derde jaar op rij heeft de verkoop van vastgoed minder opgeleverd dan begroot. Dat is niet verbazingwekkend omdat de raad wil dat het zorgvuldig gebeurt en dat er zowel in de raad als in de samenleving een brede behoefte leeft om gemeentelijk vastgoed in te zetten voor maatschappelijke meerwaarde. Met de opgedane ervaring van de afgelopen jaren zou de wethouder iets moeten doen, zodat we niet elk jaar met een zelf gecreëerde teleurstelling van een lage opbrengst zitten. Het duurt wat langer en het levert misschien wat minder op. Laat het college die wetenschap dan ook verwerken in de begroting. En daarom de motie die we straks gaan indienen, 'Reken je niet rijk met de verkoop van vastgoed'. Ik doe die aan het eind. Voorzitter, dan ten slotte over de zorg waar we de grootste zorgen over hebben. Deze portefeuille vraagt om een wethouder die de teugels strak in handen heeft, maar als we de jaarstukken, de Financial Audit en het COR-rapport lezen, roept dat niet het beeld op van teugels strak in handen, maar lijkt eerder het paard op hol geslagen. Er zijn onderbestedingen in de WMO, maar de doelen worden niet gehaald en de wachtlijsten zijn opgelopen. Opnieuw is er veel geld over op daklozenopvang, maar er lagen in 2023 meer mensen op straat dan in de jaren daarvoor. De bestuursopdracht Zorg is ronkend aangekondigd, veel over gesproken, maar in de jaarstukken geen informatie over de financiële effecten van de genomen maatregelen. En ten slotte de jeugdzorg. De resultaten op de GRJR trekken de gehele gemeentelijke begroting uit het lood en het weerstandsvermogen daalt tot een dieptepunt. En daarom een aantal vragen, allereerst aan de wethouder van Financiën. Wat is het effect geweest van het boeken van de € 42,7 miljoen voor de GRJR op het weerstandsvermogen in 2023? Heeft dit impact gehad op het niet behalen van het begrote weerstandsvermogen van 0,9? En aan de wethouder Zorg. Het beeld uit de rapporten en

jaarstukken is lelijk. Maar kan de wethouder nog eens klip en klaar uitleggen dat dit volgend jaar anders zal gaan? Wat gaat er dan anders? En alles wat mondeling niet te doen is dan graag schriftelijk. En vindt de wethouder het passend dat hij, zo lezen we in een van de rapporten, vooral vertrouwt op zijn ambtenaren terwijl er duidelijk meer nodig is? Kortom, is dit de juiste bestuursstijl? Voorzitter, het paard is op hol geslagen en de wethouder bungelt aan de staart. En in die positie krijg je veel shit over je heen. En of hij nog in het zadel weet te klimmen, dat is wat ons betreft maar zeer de vraag. Ten slotte voorzitter, we kunnen geen besluit nemen over de jaarrekening op basis van deze stukken. Dat zal, en dat is best eigenlijk lang geleden dat dit gebeurde, pas na de zomer zijn. Dus het laatste woord is hier nog niet over gezegd. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Reken je niet rijk met verkoop van vastgoed

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van de Jaarstukken 2023;

constaterende dat:

- in 2021 de verkoopopbrengst van vastgoed € 14,7 miljoen lager was dan begroot;
- in 2022 de verkoopopbrengst van vastgoed € 3,3 miljoen lager was dan begroot;
- in 2023 de verkoopopbrengst van vastgoed € 4,8 miljoen lager was dan begroot;

overwegende dat:

- bij de verkoop van vastgoed zorgvuldigheid vooropstaat;
- er brede behoefte is om vastgoed in te zetten voor maatschappelijke meerwaarde;
- uit de ervaringen van de afgelopen jaren duidelijk is geworden dat een taakstellende verkoopopbrengst zich niet laat rijmen met deze uitgangspunten;

verzoekt het college:

- in plaats van de verkoopopbrengst van maatschappelijk vastgoed vooraf taakstellend te begroten, de mogelijke verkoopopbrengst achteraf als bijzondere baten toe te voegen aan de algemene middelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, ik heb met mijn collega's te doen. Reeds elf predikanten gingen mij voor en nu moeten ze ook nog naar een preek van Theo Coşkun luisteren. Laat ik daarom maar met het goede nieuws beginnen voorzitter. Ik ga jullie verlaten. In maart 2026 ga ik promoveren naar de wijkraad Feijenoord. Niet het hele gebied Feijenoord, maar de enige wijk in Rotterdam die zo genoemd mag worden. Zoals jullie weten verhuis ik volgend jaar naar de Piekstraat en als de kiezers het willen ga ik vanaf dan die wijkbewoners daar vertegenwoordigen met nog zes andere kanjers. Samen gaan we van Feijenoord een modelwijk maken. Hannum opbeur, het andere Nederland is mogelijk, om te beginnen in Rotterdam met Feijenoord als eerste. Een feest voor de democratie, wordt het daar. Maar we gaan eerst even terugkijken. Vorige week donderdag was er helemaal geen feest voor de democratie. Alle partijen die in deze zaal vertegenwoordigd zijn, hebben verloren. Als slechts een derde van de stemgerechtigden ons allen een mandaat wil geven, dan is dat bedroevend slecht voor de democratie. Twee derde ziet het niet zitten en is afgehaakt. Vorige week donderdag was het in Rotterdam zelfs nog bedroevender dan het drama bij de lokale verkiezingen van maart 2022. Dat moet en dat kan anders. Daar zijn we met zijn allen verantwoordelijk voor. Zonder democratie geen vooruitgang. En dat zien we dan ook terug in de jaarcijfers van 2023. Dit systeem loopt op alle fronten vast en dan moet het zogenaamde ravijnjaar van 2026 nog komen. Te weinig woningen, te veel armoede, te weinig welzijn, te veel zorgkosten, te weinig openbaar vervoer, te veel klimaatschade. Deze jaarrekening laat zien dat Rotterdam op alle terreinen tot stilstand dreigt te komen. Van de

vijftien targets die u zichzelf in 2022 stelde, zijn er volgens de Rekenkamer zelfs vijf onbruikbaar. Een derde van de targets. Schaamt u zich niet college? Die targets waren al niet zo ambitieus, maar dan slaagt u er toch nog in om zulke slechte rapportcijfers te krijgen. Van de COR krijgt u nog net een voldoende, omdat we nog stevige reserves hebben dankzij de verkoop van ons tafelzilver in het verleden. Maar dat geld is snel op als u daarmee omgaat op de manier die we over vier weken bij de Voorjaarsnota gaan bespreken. Donkere wolken schetst ook onze Commissie tot Onderzoek van de Rekening. We hebben het vanochtend nog eens gehoord. En ons college is er zelfs nog niet in geslaagd een voldoende te scoren bij de accountant als het om de rechtmatigheid gaat. Dat is al vele jaren niet vertoond. U heeft uitstel moeten vragen bij de Provincie. U mag de vlag en de schooltas nog lang niet buiten hangen. Veel Rotterdamse scholieren mochten dat gisteren gelukkig wel, maar ons team van negen wethouders en één burgemeester is nog lang niet geslaagd. Voorzitter, ik zei het al eerder, het systeem kraakt en piept. Dat is niet allemaal uw schuld, maar al het gelobby in Den Haag heeft voor onze Rotterdammers nog niet erg veel opgeleverd. Het ziet er zelfs naar uit dat het nieuwe kabinet de komende jaren ook voorrang gaat geven aan Hengelo, Venlo of Zeeland. Hoe gaan wij dat dan doen met een portemonnee die snel leeg raakt? Er is al veel gezegd. De SP heeft vandaag slechts acht minuten, dus ik zal niet in herhaling vallen. Maar als de zorgkosten oplopen, dan moet je jezelf twee vragen stellen. Wie steekt al dat geld in zijn zak? En hoe kunnen we meer doen aan preventie, want voorkomen is beter dan genezen. Het huidige stelsel van aanbestedingen en elkaar beconcurrerende zorg- en welzijnspartijen is onhoudbaar. Meer mens en minder markt. De SP is met allerlei Rotterdammers die werken in het formele en informele netwerk bezig een alternatief voor zorg en welzijn in de stad te formuleren. Een rechtvaardig en menswaardig inkomens- en armoedebeleid is daar nauw aan gekoppeld. Hetzelfde geldt voor bouwen en wonen. Het beleid waarin arbeiders wel mogen bouwen maar in Rotterdam niet meer kunnen wonen, moet stoppen. Niet de bouw moet stoppen, zoals nu, maar de bouw van nutteloze beleggingsobjecten als appartementen in het topsegment, dat moet stoppen. Meer betaalbare woningen wordt er vanuit alle 39 wijken geroepen. Het openbaar vervoer is in 2023 beetje bij beetje afgeschaald in plaats van opgeschaald. En de vooruitzichten beloven weinig goeds. Met de culturele sector is het al even bedroevend gesteld. De meeste instellingen en organisaties zijn er nog, maar je moet niet vragen hoe. Boijmans, al vijf jaar onnodig dicht. Geen stadsmuseum, geen echte uitbreiding van het cultuurbudget, de RRKC is onnodig opgeheven en eind deze maand zullen we zien wat hun vervangers hebben gepresteerd en aan ons zullen presenteren. Hier en daar wordt al zachtjes gehuild voorzitter. En overal heeft ons college van B&W aangekondigd dat er geen ruimte is voor troost. Voorzitter, het spijt me dat mijn collega's vandaag naar een sombere SP-preek hebben moeten luisteren. Helaas, het is niet anders. De jaarrekening 2023 laat ons een verloren jaar zien. De cijfers liegen niet, ze zijn zoals ze zijn. Dank aan allen die ze zo netjes voor ons hebben gepresenteerd. De ambtenaren van Financiën, de griffie, de accountant en natuurlijk onze eigen onvolprezen COR. Maar als SP zien we vooral veel gemiste kansen om de energie en veerkracht om onze inwoners tot bloei te laten komen. Laat vandaag een les zijn voor over vier weken, als we de Voorjaarsnota bespreken. Want hoop doet leven. Laten we in 2025 wel doen wat we in 2023 niet konden waarmaken. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER. Ik dank u zeer mijnheer Coşkun. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Dank voorzitter. Vandaag bespreken we de jaarrekening en het jaarverslag en ik wil als eerste eigenlijk reageren op de aanbeveling van de COR door de heer Biljoen verwoord, over de tijd die wij hebben om dit te bespreken. Andere partijen hebben er gelukkig ook op gereageerd en ik hoop dat we het volgend jaar anders kunnen doen. Hoewel er in de vorige raadsperiode op enig moment veel te zeggen was voor het knippen van het bespreken van de jaarrekening en het bespreken van de Voorjaarsnota, want bij het ene kijk je terug en bij het andere kijk je vooruit. En tenslotte is ter verantwoording roepen een van de kerntaken van de volksvertegenwoordiging, leek het heel logisch om dat te knippen. Maar het blijkt in de praktijk wat ons betreft gekunsteld, en we zien het eigenlijk ook aan dit debat. Je kunt niet alleen maar terugkijken en een goed debat hebben als je niet ook vooruit mag kijken. Terecht werd net door de voorzitter eigenlijk mijn debatje afgekapt omdat het vooruitkijken was en dat mogen we hier vandaag niet doen en dat gaat eigenlijk helemaal niet. Het is alsof je tegen je kind in de opvoeding alleen maar foei, foei, foei zegt en het nooit hebt over hoe het anders en beter kan. Dus ik zou de oproep willen doen aan ons allemaal om dit volgende jaren niet meer zo te doen en gewoon gecombineerd te bespreken. Terugkijken en tijd nemen voor die verantwoording, maar tegelijkertijd ook vooruitkijken en hoe kan het anders en beter. Dat daarover voorzitter. Dan voor wat betreft dit wat nu voorligt. Wij hebben eerder een aantal keren genoemd dat wij respect hebben voor deze coalitie omdat zij bereid zijn

geweest elkaar de hand te reiken, terwijl er gigantische verschillen tussen deze partijen zitten. Dat is om verantwoordelijkheid te nemen voor het bestuur van deze stad en dat dwingt respect af. We hebben ook gezegd, en dat zien we in deze rekening en straks ook in de Voorjaarsnota heel duidelijk terug, dat als de bruggen die je moet bouwen te lang of te onmogelijk zijn, dat er eigenlijk geen samenbindende visie is en er dus ook geen vruchtbare grond is om de problemen echt één richting op met één duidelijk kompas te lijf te gaan. Dat zien we aan een aantal dingen terug zoals bijvoorbeeld het gierend uit de klauwen lopen van de kosten voor de jeugdhulp die niet alleen in deze gemeente natuurlijk plaatsvinden. En het dan terecht vanuit die portefeuille Zorg verwijzen naar het enorme belang van het voorveld in de breedst mogelijke definitie van dat voorveld, want daar moet je preventief te werk gaan om niet uiteindelijk tot die hoge zorgkosten te komen, maar dan vervolgens in de portefeuille van de wethouder die verantwoordelijk is voor dat voorveld we straks zien dat er een enorme kaalslag gaat plaatsvinden. Dat zijn twee bestuurders die misschien wel het stuur in handen hebben, maar eigenlijk frontaal op elkaar afrijden en dat is wat je krijgt als je een brug van niets naar nergens bouwt. En een ander voorbeeld daarvan is, dat heb ik ook eerder gezegd, met louter een rekenmachine in de hand het OV beoordelen, want dan raak je juist het wezen van het OV en dan ga je inderdaad lijnen verkorten daar waar er minder mensen in zitten, terwijl juist het OV bedoeld is voorzitter om juist die plekken die onbereikbaar zijn bereikbaar te maken. Dat zijn twee voorbeelden van die bruggen die er gebouwd zijn en die eigenlijk te onmogelijk zijn en te weinig een samenbindend verhaal hebben. Maar we zullen daar over vier weken nog uitgebreid bij stilstaan. Voorzitter, ik wil een aantal zorgen benadrukken en afsluiten met het indienen van een motie. We hebben heel veel zorgen over het feit dat we niets kunnen zeggen over het behaalde resultaat van de CO₂-reductie. Mevrouw Elfilali had het daar ook al over. Het is echt ondenkbaar dat je over 2023 nu, half juni 2024, nog helemaal niets kunt zeggen. En ik vind het ook helemaal niet geruststellend dat in 2022 de -18 wel gehaald is, want dat zegt me helemaal niets over het wel of niet bereiken van de -25 in 2023. En dat tegen de achtergrond van wat we al hebben kunnen zien in de Voorjaarsnota dat er bijvoorbeeld op de ambitie om de waterstofhoofdstad van Europa te worden fors wordt bezuinigd. Dat rijmt wat mij betreft niet met elkaar. Het zou mij helpen als de wethouder verantwoordelijk voor klimaat straks in de eerste termijn in ieder geval een aantal geruststellende maar onderbouwde geruststellende woorden heeft over het wel of niet behalen van die CO₂-reductiedoelstelling. Dan is er al heel veel gezegd over die zorgkosten en hebben wij dus duidelijk als uitgangspunt: je moet in het voorveld de investeringen doen en daar zien wij in de Voorjaarsnota vrijwel niets van terug. Maar goed, zoals ik al zei, het is gekunsteld vandaag, ik mag daar niets over zeggen. Maar ik heb wel daarover een motie voorzitter en die motie gaat wel degelijk over de rekening. Dat gaat namelijk over het fonds dat we bij Rotterdam Sportsupport hebben gehad van € 1,2 miljoen, waar pas € 106.000,00 van is uitgegeven en waar we nu van zien dat de rest terugvloeit naar de algemene middelen. Dat is wat ons betreft absoluut niet de bedoeling. Middelen die voor sport en sportondersteuning en voor verenigingen bedoeld zijn, moeten daar ook blijven. Dus deze motie 'Behoud middelen van het Noodfonds Sport voor de sport' roept dan ook op om die ongebruikte gelden in een bestemmingsreserve ten behoeve van de ondersteuning van sportverenigingen te stoppen. En die dien ik dan bij dezen in. Ten slotte voorzitter, mijn laatste onderwerp gaat over meer jongeren in de bijstand. We zien dat de target van maximaal 30.000 Rotterdammers in de bijstand niet gehaald wordt en dat het oploopt en we horen voornamelijk als reden dat er steeds meer jongeren instromen. En dat werpt dan ook weer zijn licht vooruit op de Voorjaarsnota, maar wij zullen er daar duidelijk op terugkomen, want dat kan wat ons betreft absoluut niet samengaan met bezuinigingen op bijvoorbeeld mentoringprogramma's die nu juist bedoeld zijn om jongeren goed toe te geleiden naar en/of een diploma en/of een baan in de toekomst. Dat is wat ons betreft precies de verkeerde beweging, maar daar komen we over vier weken op terug. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Behoud middelen van het Noodfonds Sport voor de sport

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 5.1 voorlopige jaarstukken 2023;

constaterende dat:

- de gemeenteraad ter bespreking van de begroting 2023 de motie 'Een warme douche voor verenigingen heeft aangenomen;

- naar aanleiding van deze motie vanuit de bestemmingsreserve Noodfonds Sport een subsidie van € 1,2 miljoen aan Rotterdam Sportsupport is toegekend om sport- en scoutingverenigingen te ondersteunen die problemen hadden vanwege de gestegen energielasten;

overwegende dat:

- per december Rotterdam Sportsupport in 2023 aan 15 verenigingen een financiële bijdrage toegekend had, in totaal € 106.000,00;
- het fonds tot 1 juli 2024 geopend blijft;
- de wethouder in de commissievergadering van 5 juni 2024 heeft aangegeven dat gelden die niet worden uitgekeerd terugvloeien naar de algemene reserve van de gemeente;
- middelen die bestemd waren voor sport ook beschikbaar moeten blijven voor sport;

verzoekt het college:

- de ongebruikte gelden uit deze subsidie terug te laten vloeien naar een bestemmingsreserve ten behoeve van de ondersteuning van (sport)verenigingen;
- te onderzoeken of deze middelen ingezet kunnen worden voor innovatieve projecten die een extra impuls kunnen geven aan de vitaliteit van (sport)verenigingen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd). Voorzitter, als dit een voetbalwedstrijd zou zijn zouden we het een nabeschouwing noemen. Vele sprekers voor me hebben al aangegeven waarvoor we hier vandaag zijn. Ik ga niet onnodig in herhaling vallen. Voorzitter, het was weer een jaar vol hoogte- en dieptepunten. We hebben een volgende stap gezet in de ontwikkeling van de stadsbrug en we hebben te maken gehad met veel drugsgelateerde zaken zoals explosies en problematiek rond uithalers. Prijzen bleven onder invloed van inflatie stijgen, waardoor veel Rotterdammers moeite hadden om financieel rond te komen. Ook op nationaal en internationaal gebied is er veel gebeurd dat direct of indirect invloed heeft gehad op onze stad. Denk aan de oorlog in Oekraïne, in het Midden-Oosten en de wisseling van het kabinet waarvan we nog niet weten welke impact het zal hebben op gemeentelijke uitgaven en mogelijkheden en wat de ambities van dat kabinet zullen zijn. Maar dat is koffiedik kijken voorzitter. Nu blikken we terug op de afgelopen periode en ik wil op enkele punten iets dieper ingaan. Zo kunnen we over meerdere hoofdstukken verspreid cijfers vinden over de veiligheid. In een aantal gevallen zijn deze cijfers gebaseerd op subjectieve factoren zoals bij omgevingsveiligheid, veiligheid binnen het gezin, in mindere mate bij verkeersveiligheid, brandveiligheid en financiële veiligheid. Doelen stellen en daarop afgerekend worden kan door die subjectiviteit een lastige klus zijn. Mede daarom waardeert FVD Rotterdam dat er voor veel onderdelen metingen plaatsvinden, waardoor ze afrekenbaar worden. We blijven echter kritisch volgen op welke wijze deze veiligheid of het veiligheidsgevoel gerealiseerd wordt. Bijvoorbeeld bij de steeds vaker opduikende camera's in het straatbeeld. Moeten we niet alleen waken voor het type camera dat gebruikt wordt, maar ook ervoor zorgen dat de camera's op locaties waar geen incidenten meer zijn of te verwachten zijn, weer verwijderd worden. Veiligheid heeft topprioriteit, maar privacy is een groot goed. Privacy en digitale veiligheid hebben wij hoog in het vaandel staan en we zijn dus verheugd dat cyberveiligheid de aandacht blijft houden en de digitaliseringsagenda in de vorm van Opgave Digitale Transformatie wordt voortgezet. Voorzitter, dan nog een opmerking over verkeersveiligheid. Op pagina 285 van de jaarstukken staat dat de wethouder bezig is om van Rotterdam een 30 kilometer per uur-stad te maken in navolging van Amsterdam. We zullen hier op een later moment verder over spreken, maar dit voorstel stuit niet alleen bij ons op weerstand, er komen ook meerdere geluiden uit de stad, onder andere van ondernemers die dit een onzalig plan vinden, vooral wanneer er op deze locatie gewerkt moet worden. Maar zoals gezegd gaan we dit later uitvoerig bespreken. En wees nu eerlijk, we zouden toch niet Amsterdam als voorbeeld moeten willen nemen. Tot slot de klimaatplannen, met name het van het gas af halen van huizen en de warmtenetten. Zoals we al eerder hebben aangegeven staat FVD Rotterdam open voor maatregelen die verbeteringen voor het milieu en de economische situatie van

onze inwoners betekenen evenals voor nuttige maatregelen betreffende klimaatadaptatie, aangezien het klimaat nu eenmaal verandert. We zijn daarom ook blij met de plannen om huizen van het gas af te halen in de pauzestand staat. Helemaal stoppen zou extra geld vrijmaken voor slimmere investeringen zoals bijvoorbeeld isolatie. Onze fractie is benieuwd of in de toekomst meer geld kan worden vrijgemaakt voor maatregelen die goed zijn voor onze inwoners en bewijsbaar echt werken. Dit kan worden bekostigd door geld weg te halen bij maatregelen die worden getroffen op basis van modellen en verwachtingen. Deze vraag zullen we zeker terug laten komen in toekomstige debatten. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER. Dank u zeer. Dan tot slot mevrouw De Jong.

Mevrouw DE JONG (gdj). Voorzitter, zoals eigenlijk iedereen van jullie weet keerde ik twee weken geleden terug naar de raad na een lange tijd afwezig te zijn geweest. Ik hecht ook echt waarde aan beleid gedragen door bewoners uit de wijken en dat het vooral gestoeld wordt op wat zij nodig hebben en dat maakt het een beetje lastig nu ik zo kort terug ben gekomen omdat het dus ook maakt dat ik nog niet de assistentie heb en de tijd heb gehad om alles zorgvuldig door te nemen en met de mensen in gesprek te zijn. Ik zal ook afzien van heel grote statements over cijfers en zo. Ik wil graag vooral bij mezelf blijven en niet te stoer doen, dus dat ga ik ook niet doen. Maar waar ik het dus wel even kort over wil hebben hier is wat ik vorig jaar nog wel heb kunnen mee vangen. En dat had dus met de Voorjaarsnota van vorig jaar te maken, met het feit dat we zoveel insprekers hebben gehad over het onderwerp welzijn en de zorg specifiek. De bezuinigingen op welzijn, voornamelijk op het informele deel. Omdat de essentie daarvan ook bij de insprekers hier wat zij kwamen brengen, heel duidelijk werd dat de essentie van hun werk eigenlijk niet voldoende wordt begrepen. Het is heel makkelijk om dan vervolgens nu te bezuinigen op dingen omdat het nu eventjes goed aan de lijn, zorgt dat de cijfers met elkaar kloppen. Maar dat onzichtbare zorg, die vaak holistisch van aard is, is wel echt heel erg belangrijk voor heel veel andere doelen die we hier hebben met zijn allen. Als het gaat over veiligheid, als het gaat over schoolsuccessen, als het gaat over sociale cohesie, allerlei onzichtbare projecten hebben daar een heel belangrijk deel in. We hebben ook gezien dat dit jaar een stichting zoals De Katrol nu moet stoppen en dat is direct te binden aan het beleid en de beslissing die is genomen hier. Als zo'n organisatie verdwijnt, betekent dat niet alleen maar dat jongeren of kinderen geen ondersteuning meer krijgen met hun lessen. Het betekent één plek minder waar er rolmodellen aanwezig zijn. Het betekent één plek minder waar de mensen zijn waarvan ze voelen: die geven echt om mij. Eén plek minder van mensen die hen persoonlijk kennen, die hun ouders kennen, waar problemen samenkomen. Want het zijn ook vaak plekken waar verschillende problematieken duidelijk worden bij dat soort organisaties, waarvan wij juist gebruik zouden moeten maken om via die organisaties die informatie bij ons te kunnen komen. En een van de belangrijkste dingen is ook het vertrouwen in de gemeente, want als projecten die al zo lang bestaan en gedragen worden door buurten en buurtbewoners dan omvallen, vanwege toch een kortzichtig beeld omdat het totaalplaatje moet kloppen, zorgt het er dus ook voor dat de vrijwilligers, de ouders, de kinderen dus ook minder vertrouwen hebben in ons hier. Zij hebben namelijk gezien wat werkt. Zij snappen dat dit het begin is dat leidt tot veel betere resultaten later. Het is moeilijk uit te leggen en ik heb het zelf ook niet kunnen uitleggen waarom zij dan de dupe moeten worden van iets terwijl zij zich zo hard hebben ingezet voor waar we hier met zijn allen voor staan. We moeten samen meer dingen gaan dragen in de stad, wordt er gezegd. De burgers zijn aan zet, burgers moeten voor elkaar zorgen. Dit zijn juist de plekken waar burgers hebben laten zien dat de cultuur eigenlijk al bestaat. We hebben het ook gehad over een cultuur die moet gaan bestaan in Rotterdam. Het bestaat al. Wat we moeten doen is dus het onderschrijven, het ondersteunen, en vooral het informele opzoeken en dat eigenlijk verder overdragen. Nou, zoals ik heb gezegd, ik ben net terug en ik wil dus ook niet te veel stoer doen hierover. Maar dit is iets wat eigenlijk hetzelfde is van toen ik wegging en waar ik ook nog geen oplossing voor zie. Dus ik hoop ook dat er heel goed over wordt nagedacht, zeker over de onzichtbare lijnen die in de stad al bestaan. De ondersteuning die onderling ook bij die organisaties plaatsvindt en wat er dus gebeurt als er organisaties wegvallen, dat er veel meer een beter beeld op is. Dat er niet meer alleen in gesprek wordt gegaan als iets dreigt om te vallen, maar alles op alles wordt gezet om wat er staat ook echt te laten blijven staan. Hartelijk dank.

De VOORZITTER. Dank u zeer. U heeft een vraag? Ja.

De heer ROSKAM (Ir). Nou ja, eigenlijk een interruptie op mevrouw De Jong. Het is eigenlijk, u deelt een beetje uw persoonlijke besommingen over het afgelopen jaar. U legt een beetje de vraag hier

neer, maar u bent zelf raadslid. U bent in principe het hele jaar raadslid. U legt het nu een beetje bij de rest van de raad neer, maar wat heeft u gedaan? U heeft een kaderstellende taak, u heeft een controlerende taak. Wat heeft u het afgelopen jaar gedaan om er dan voor te zorgen dat die mensen zich gehoord voelen? Want dat is ook uw democratische plicht als raadslid.

De VOORZITTER. Mevrouw De Jong.

Mevrouw DE JONG (gdj). Ik hoor u, maar ik ga ook gewoon heel erg eerlijk zijn hier. Ik ben hier natuurlijk een tijdje weg geweest, maar zelfs toen ik er was, het is niet alsof ik hier sta en allerlei plannen heb, dat er echt naar mij wordt geluisterd. Als ik vragen heb, worden de vragen ook slecht beantwoord. Ik zelf ben een nieuw persoon in de politiek, zoals heel veel mensen hier zijn, en ik voel me amper gehoord hier. Dus ik zit ook een beetje met dat ik in gesprek ben met mensen en ik wil ze ook niet voorliegen en doen alsof ik allerlei dingen kan veranderen hier die ik gewoon niet voor elkaar ga krijgen hier. Dus ik hoor wat u zegt, en het werkt allemaal technisch gezien zo. Maar ik ben ook een burger die me ongehoord voelt hier. En ik wil gewoon niet dingen presenteren aan mensen die ik niet voor ze voor elkaar kan krijgen op zo'n manier. En daarom zei ik ook: ik ben in gesprek met mensen en ik wil echt mijn bijdrage blijven leveren hier, maar dat wil ik wel secuur doen en dus ook echt bij de mensen aanwezig zijn en heel goed doorhebben en heel goed begrijpen hoe deze systemen in elkaar zitten, omdat ook juist dat is aangegeven door de mensen waar het over gaat dat niet goed begrepen wordt hier. Dat ze niet gezien worden, dat de lijnen niet heel duidelijk zijn van wie wat helpt en wat voor onzichtbare informele organisaties daadwerkelijk de formele organisaties ondersteunen. Zodoende.

De VOORZITTER. Mijnheer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Kijk, over het ongehoord voelen. Ik denk, iedereen in dit huis wordt gehoord, alleen is het een democratie, dus je zal niet altijd krijgen wat je vraagt. Dat hoort er ook gewoon bij, in het debat met elkaar gaan. En als, ja goed, en wat u zegt over de realistische verwachtingen. Ik denk dat het ook aan uzelf is om aan te geven: waar gaan we wel over, waar gaan we niet over, en het dan duidelijk te maken aan anderen. Ik bedoel, iedereen zal hier in dit huis wel eens vragen krijgen van een bezorgde burger die ergens mee zit en dan moet je ook weten bij welk podium je dan moet zijn. Waarbij dit niet altijd het geëigende podium is. En misschien kan ook gewoon de constatering zijn: sorry, maar het is een nee, want er worden andere keuzes gemaakt. Want zo gaat het ook gewoon hier.

De VOORZITTER. Mevrouw De Jong.

Mevrouw DE JONG (gdj). Dat klopt, maar die keuzes worden niet uiteindelijk door mij gemaakt. Vorig jaar hebben we het hier ook over gehad met de concept-Voorjaarsnota. Dezelfde punten zijn toen ook al naar voren gebracht. Die zijn ook in principe naar... daar is ook geen gehoor aan gegeven op zo'n wijze, uiteindelijk worden de plannen gemaakt en wij spreken als één mond, als gemeenteraad, als één mond. Maar ik ben een heel klein, klein onderdeel daarvan en daarin heb ik mijn zegje ook destijds gedaan voordat de plannen überhaupt zijn doorgevoerd, dat ik het er niet mee eens was. Dus.

De VOORZITTER. De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Kijk, het college spreekt met één mond. De raad met een vijftien verschillende monden eigenlijk, eigenlijk met 45 monden. Maar goed, dus daarbij wilde ik het laten. Punt.

De VOORZITTER. Helder.

Mevrouw DE JONG (gdj). Mag ik daar nog even op reageren voorzitter? Ja, dat is ook zo, maar als een beslissing wordt genomen door de raad is het: de raad neemt een beslissing. Dan dat ik persoonlijk heb gezegd: ik ben het er niet mee eens met mijn ene zetel, dat maakt dan vrij weinig uit. Uiteindelijk is het: de raad heeft een beslissing genomen want we zitten met een meerderheidsprincipe. Dus zodoende dat ik het zo zeg. Ik heb het misschien niet op de beste manier gezegd maar dat is wel hoe het uiteindelijk werkt.

De VOORZITTER. Helder. Dank u zeer. Daarmee zijn we aan het einde van de eerste termijn van de zijde van de raad. Ik gun u een middagpauze van een uur tot 14.00 uur. Als u het daarmee eens bent

dan starten we om 14.00 uur met de eerste termijn van de zijde van het college. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 13 juni 2024

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 13 juni 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 8

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 15.55 uur tot 16.00 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 14.08 uur tot 14.37 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

De VOORZITTER. Ik heropen de vergadering. Mag ik u verzoeken te gaan zitten?

5. VERANTWOORDINGSDEBAT – vervolg

- 5.1 *Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening*
- 5.2 *Het voorstel tot vaststellen van de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2023*

De VOORZITTER. Aan de orde is het debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening, de beantwoording van de zijde van het college in eerste termijn. Ik wil u graag vragen te gaan zitten en stilte aan de raadzaal. Als u iets te overleggen heeft, kunt u dat buiten doen. Als eerste de locoburgemeester wethouder Simons.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Dank u voorzitter. Dank ook uw raad voor uw kritische vragen. Dat is ook gewoon goed, dat houdt het college scherp. Maar ook dank aan de COR. Het is vanochtend ook al een aantal keren uitgesproken, maar het is niet altijd heel erg sexy, ook niet heel erg zichtbaar, maar het is wel heel erg belangrijk. En dan ook nog dank aan de ambtelijke ondersteuning. Ik heb zelf gezien hoeveel technische vragen er over de jaarrekening zijn beantwoord tijdens de commissievergadering en voor de commissievergadering. Dus dat is mooi en dat mag denk ik ook wel eens gezegd worden. Ik zal, en daar ben ik eigenlijk al mee begonnen, een korte reflectie houden en daarna zal ik mijn eigen punten, de vragen die op mijn portefeuille zijn gesteld en een motie van advies voorzien. Daarna volgt de gebruikelijke volgorde, te beginnen bij de wethouder van Financiën en dan net zoals de volgorde bij u, die elk jaar weer hetzelfde is. Ik heb vanochtend natuurlijk aandachtig en goed naar u geluisterd en ik dacht: wat leren we hier nu van? En één punt is natuurlijk wel, met die collegegetargets, toen dacht ik toch ook van: ja, we staan... ondanks dat het ongetwijfeld allemaal goed gaat komen, wil ik daar toch nog iets over zeggen en laat ik dan bij mijn eigen portefeuille beginnen. Ik heb twee collegegetargets, eentje is de bedrijfsruimte. Feitelijk is die gewoon gehaald, dat staat er ook. Maar hij is niet tijdsgebonden en de definitie boekje niet helemaal conform het definitieboekje. Ik was er zelf echt van overtuigd, en dat ben ik nog steeds, dat van 1 januari tot 1 januari vier jaar lang, gewoon 1 januari 2022 tot 1 januari 2026 een veel betere periode was, ook voor uw raad, omdat u dan het vertrekkende college gewoon nog kritisch kunt benaderen over dat collegegetarget. Maar goed, de Rekenkamer zegt:

jullie zijn op 1 juli begonnen, of 16 juni eigenlijk, maar 1 juli dus, die peildatum hebben we nu ook met ze afgesproken. Dat heeft elkaar gekruist. Het tweede punt was dat er sommige bedrijfsruimten in verbouwing zijn, dus die mag u niet meerekenen. Nou, oké, het is een klein percentage dat varieert van jaar tot jaar, maar het ligt rond de 1%. Dus dat is volgend jaar op orde. En ik denk dat dat ook voor veel andere collegetargets geldt. Als je kijkt naar de kritiek van de Rekenkamer is het vooral over de definities, meetbaar. Dus wij hebben die boodschap gewoon opgepakt. Wij zullen er ook voor zorgen dat de discussie volgend jaar over het behalen van de targets inhoudelijk gaat en niet over de meetmomenten of wanneer of hoe we dat doen. Dat kunnen we echt gewoon dit jaar veranderen. Dan zijn er natuurlijk veel kritische punten naar voren gebracht en daar zullen zo ook de vakwethouders respectievelijk iets over gaan zeggen. En wat me ook wel altijd weer opvalt, of wat me opviel vanochtend en waar ik me ook goed bewust van ben, is natuurlijk de dunne scheidslijn tussen terugkijken, de jaarrekening en de Voorjaarsnota waar we vooruit gaan kijken. En de lessen die we als college geleerd hebben zetten we natuurlijk om in maatregelen die we ook met de Voorjaarsnota zullen presenteren. En dan wil ik nog één punt, meer in algemene zin brengen. Het gaat veel over zorg, en dat is natuurlijk ook een heel belangrijk onderwerp, maar dan kijken wij ook als college wel naar het nieuwe kabinet. Want even in algemene zin, als je kijkt hoeveel taken erbij komen voor de gemeenten, dus niet alleen voor Rotterdam, of de hoeveelheid, en het geld dat daar tegenover staat, dat matcht gewoon niet. En dan kunnen we lang en kort met elkaar praten, maar als dat gat niet wordt gedicht, dan komen we de komende jaren, niet alleen de gemeente Rotterdam maar vele andere gemeenten, voor bijzonder pijnlijke keuzes te staan. Nou, u mag ook van dit college verwachten dat wij straks als alle namen bekend zijn van het nieuwe kabinet kennis gaan maken en ook de ministers, staatssecretarissen, maar ook Kamerleden proberen te beïnvloeden dat hier echt iets aan gedaan moet worden, want het is gewoon niet houdbaar op deze manier zoals het nu is ingericht. Dan ga ik nu naar de vragen die aan mij zijn gesteld. De heer Lansink begon welke lessen het college trekt uit uw eerste termijn. Nou, ik heb het even geconcentreerd rond collegetargets, omdat dat ook alle werkvelden betreft. Daarover heb ik gezegd wat ik heb gezegd. Dan had de heer Soytekin natuurlijk nog een terechte vraag over bedrijfsruimte. Hoe gaat u met dat dilemma om? Ik weet niet of dat helemaal nu de juiste plek is om dat te gaan beantwoorden, maar ik kan wel zeggen, dan moet ik burgerraadslid Van Dijk ook gewoon citeren. Die heeft toch een mooie uitspraak gedaan: wonen wint altijd. En dat probeert het college nu te veranderen en dat is natuurlijk ook niet makkelijk. Maar daar zult u zeker het komende jaar gewoon de eerste resultaten van moeten gaan zien. En dat betekent dus ook met een dilemma dat het op sommige plekken ten koste gaat van woningbouw. Dat kan niet anders. Maar uiteindelijk voor onze toekomst, ook voor onze kinderen, maar ook voor de energietransitie, voor de maakbedrijven, om minder afhankelijk te worden van het verre buitenland, wat we allemaal willen, daar moeten we wel letterlijk ruimte voor maken. Dat zal niet vanzelf gaan. In de Voorjaarsnota kunt u straks ook zien dat daar in ieder geval wat middelen voor beschikbaar zijn gesteld. We hebben natuurlijk ook softere middelen. Dus ja, mijnheer Soytekin, we zijn ons heel erg bewust van dat dilemma, maar we gaan wel voort en we gaan ook laten zien dat dit target echt belangrijk is en dat heeft ook weer gevolgen voor anderen. Overigens, op de provincie speelt dit niveau, nationaal speelt dit niveau. Eén voorbeeldje, een groot bedrijf op de Spaanse Polder sprak mij laatst aan: mijnheer Simons, we willen verdubbelen. Echt een mooi bedrijf. Ruimte voor bedrijven, ruimte om te wonen, ruimte voor alles wat we willen. Dat loopt eigenlijk bijna door alle portefeuilles en dat is echt een ingewikkeld vraagstuk waar je met de provincie en het rijk gewoon goed moet schakelen om die beperkte ruimte die we met name in de regio Rijnmond, Zuid-Holland hebben zo goed mogelijk te benutten. Dat is ook een proces van de lange adem. Dus ik hoop dat ik een beetje uw vraag heb beantwoord met dit praatje van mij. Ik zit even te kijken of ik eigenlijk nog meer vragen heb. Ja, de heer Segers-Hoogendoorn, de waterstofhub. Ja, wij willen de Rotterdamse haven de waterstofhub maken van Europa. We zijn nu de fossiele hub en we willen dat naar een waterstofhub brengen. Dat is natuurlijk voor de lange termijn, maar wat gebeurt er? In de haven zijn we letterlijk nu de leidingen aan het aanleggen tussen de verschillende industrieën waar het waterstof straks doorheen kan stromen. We zijn ook met de Delta Rhine Corridor bezig, dat is natuurlijk ook nationaal, om die waterstof straks naar Noordrijn-Westfalen en naar Chemelot in Zuid-Limburg te kunnen laten stromen. De overheid moet voor de infrastructuur zorgen. Daarnaast kan ik over dat dossier ook nog zeggen dat natuurlijk de eerste elektrolyser wordt gebouwd, die gaan we natuurlijk aansluiten op de windparken zodat we ook groene waterstof hebben, want nu wordt er ook heel veel gebruikgemaakt van waterstof in de haven, maar dat is grijze waterstof, gemaakt van aardgas. Porthos zorgt ervoor dat we blauwe waterstof krijgen, dus dat we de CO₂ afvangen en onder de grond stoppen in lege gasvelden. Maar we zijn wel van een aantal dingen afhankelijk. Nu ben ik toevallig vorige week nog met wethouder Zeegers bij vertrekkend minister Van der Wal geweest om onze zorgen kenbaar te maken over projecten in de Rotterdamse haven die

dreigen vertraagd te worden omdat er geen stikstofruimte is. Ons argument is altijd geweest van Porthos, de Raad van State heeft een heel duidelijke uitspraak gedaan. Die zegt: je mag tijdelijk wat stikstof uitstoten als het een groen doel dient, in dit geval de afvang van CO₂. Laat ik het zo zeggen, daarbij zullen we ook straks bij de nieuwe minister, ik heb nog niet alle namen in mijn hoofd, ook weer op bezoek moeten. Want dat is echt wel een punt, samen met de netcongestie, die we gewoon nationaal kunnen en moeten regelen om ervoor te zorgen dat die energietransitie ook kan plaatsvinden, want anders gaan we sowieso in Nederland de cijfers voor de CO₂-reductie voor 2030 niet halen. Dus ik denk dat er ook een nationaal belang is, maar ook een urgentie om onze toekomstige werkgelegenheid en positie als Rotterdamse haven te behouden. Ik hoop dat voldoende antwoord is op uw vraag. Er zitten wat afhankelijkheden in. Dan heb ik nog 'Behoud middelen van het Noodfonds Sport'. O, sport, sorry, ik zit even met de verkeerde motie.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden nog over het vorige.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter, over waterstof. Er was altijd een jubelstemming over waterstof, maar als u gewoon de ontwikkelingen in Nederland volgt, dan is die jubelstemming omgeslagen in een grafstemming. En dat geldt ook voor de waterstof op de Maasvlakte, daarvan wordt gezegd, 2026 open. Maar Uniper heeft het investeringsbesluit zelfs uitgesteld. Shell en ENGIE hebben er eigenlijk ook niet meer zo'n zin in, dus hoe reflecteert u daar dan op? Want het is gewoon niet meer zo zoals een jaar geleden.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (Iv) (wethouder). Volgens mij heb ik daar antwoord op gegeven, dat er nationaal een aantal hobbels zijn, zoals de netcongestie en de stikstofruimte, waar echt een oplossing voor gevonden moet worden om ook die lokale productie op gang te krijgen. En u moet wel bedenken, die lokale productie zal ongeveer 10% uitmaken van wat we nodig hebben. Daarom zijn de burgemeester en ikzelf ook regelmatig op reis geweest om afspraken te maken met landen in de wereld waar gewoon veel zon is, en dus veel groene elektriciteit. We zullen straks 90% van de waterstof moeten importeren. Daar hebben we ook bijvoorbeeld een ammoniakkraker voor nodig op de Tweede Maasvlakte. Daar heb je ook weer stikstofruimte voor nodig, want anders gaat het niet. Dus ja, ik ben het eens met uw observatie dat nu een aantal projecten stil dreigt te vallen. Ik heb ook gezegd waarom dat is en dat we ook alle zeilen bij moeten zetten om dat mooie doel te gaan halen. En daar doen wij als college alles aan wat in onze macht ligt. En daar rapporteren wij ook aan de commissie en aan uw raad over. Dus u bent de eerste als we weer goed nieuws hebben te melden. Dan heb ik nog één motie, 'Reken je niet rijk met de verkoop van vastgoed'. De terechte vraag bij de commissie: Simons, je hebt € 4,2 miljoen tekort. Hoe komt dat? Daar heb ik een paar antwoorden op gegeven. Ten eerste heeft uw raad een nieuwe Kadernota Vastgoed, waar u zegt: het beste plan van de wijk, maatschappelijke initiatieven, dat moet goed onderzocht worden, dat heeft gewoon vertraagd. Het tweede punt is dat het vastgoed dat we nu over hebben niet meer behoort tot het mooiste vastgoed. Het laaghangend fruit is allang verkocht. Dan heb je ook nog de marktomstandigheden met aannemers, gestegen prijzen, je moet soms ook panden opknappen voor je ze weer kunt verkopen. Ik begrijp dus ook gewoon de strekking van de motie. In eerste instantie komt hij ook gewoon heel sympathiek over. Alleen hebben we ook regels voor de begroting, van besluit begroting tot verantwoording voor provincies en gemeenten. Zo is de officiële titel en dat wordt wel BBV genoemd. Maar ook de Gemeentewet zegt daar iets over, dat je dus een sluitende begroting moet opleveren en zodra je dus de verkooplijst vaststelt, wat we elk jaar doen als college, dan weet je wat de WOZ-waarde is. Daar rekenen we mee, en dat zul je gewoon in de boeken moeten zetten. Dus het voorstel dat u doet kan ik zo niet uitvoeren, dus vandaar dat ik deze motie ontraad. Maar ik wil u wel toezeggen dat we in aanloop naar de begroting voor volgend jaar die verkoopplanning nog eens goed onder de loep nemen. Kunnen we daar niet scherper op sturen, dat u niet volgend jaar mij aanspreekt: je hebt niet alles verkocht dus we hebben een tekort. Dat is wat ik toe kan zeggen aan u, maar de motie zoals die nu is verwoord moet ik ontraden.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank u wel voor de toelichting. Begrijp ik dan ook dat dat niet alleen iets is wat u niet alleen als college doet maar waar ook de raad bij betrokken wordt, bij die afwegingen? Want als dat zo is, en met het feit dat hij technisch dan ook niet uitvoerbaar is, zoals ik van u begrijp, want dat had ik nog niet eerder begrepen, dan trek ik natuurlijk graag de motie in, met deze toezegging.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Ja, de toezegging heb ik gedaan en vanzelfsprekend zal ik ook uw raad daarin meenemen, wat we dan anders gaan doen met de planning voor de verkoop voor volgend jaar.

De VOORZITTER. Daarmee kan motie 5 van de ChristenUnie worden ingetrokken. U kunt verdergaan.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Volgens mij ben ik klaar voorzitter.

De VOORZITTER. Dank. Dan gaan we naar wethouder Struijvenberg. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, nog één vraag op dit punt, want eerlijk gezegd begrijp ik niet zo goed waaruit dan de clash met BBV bestaat, want als je gewoon een baat hebt, kun je die toch gewoon inboeken? Dan hoeft je toch niet per se van tevoren al te gaan zeggen: we verwachten een keer een baat, waardoor we elke keer met die schuld zitten?

De VOORZITTER. Wethouder Simons.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Nee, we hebben gewoon een verkooplijst, we stellen gewoon een verkooplijst vast en die moet ook gewoon in de begroting komen. En daar staat gewoon een geldbedrag tegenover. Dus als je dat weet, moet je dat ook in de begroting zetten. Dat doen we ook en dan kijk je achteraf wat er gerealiseerd is bij de jaarrekening. Dus ik zou niet weten hoe dat op deze manier zoals u voorstelt moet. Volgens mij moet je gewoon reëel transparant begroten. Zodra we die verkooplijst hebben en vaststellen moet dat ook gewoon meegenomen worden in de begroting. Dat is wat ik heb begrepen. Dat doen we ook bij alle andere posten. Want het is niet zomaar van: we zien volgend jaar wel wat we verkopen. Nee, we hebben daar een plan voor, dus nogmaals, dat moet je ook in de begroting meenemen.

De VOORZITTER. Dan ga ik naar wethouder Struijvenberg.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zag gisteren geloof ik op het internet een fraaie foto van de PvdA van een gehaktbal, waarbij stond: jaarrekening 2023, u kunt wel raden wat wij daarvan gaan maken. En vandaag is het dan zover wat we ervan gaan maken. Wel een mooie foto overigens.

De VOORZITTER. Ik dacht overigens dat de gehaktbal de favoriete hap was van wethouder Struijvenberg.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Die hobby deel ik met wethouder Karremans, kan ik er nog bij vertellen ook. Dus ik had er wel zin in, dat klopt. Maar voorzitter, ik had ook gedacht: dan is die toch wel een beetje gekruid. Een beetje een gekruide gehaktbal. Laat ik eens kijken of ik wat kruiden kan toevoegen in mijn reactie op onze vleesliefhebbers. Voorzitter, we bespreken vandaag de jaarrekening 2023, maar ik moet zeggen: het debat van vandaag met alle opmerkingen over financiële tekorten doet mij wel terugdenken aan het debat over de begroting 2023. Vandaag achteraf, toen natuurlijk vooraf. Dat was in november 2022, ik was toen net een maand officieel geïnstalleerd als wethouder van Financiën, en ik heb toen gezegd: er zitten nog wel wat donkere wolken aan de horizon. Het kan allemaal nog wel wat gaan tegenvallen. Ik heb toen ook een paar voorbeelden genoemd wat voor zaken er misschien nog op ons af zouden kunnen komen met toch nog wat gevolgen. En ik zeg er ook bij wat de PvdA toen zei, ik citeer: "Dit college zit als een Dagobert Duck op een uitpuilende gemeentekas. De buffers zijn voldoende om zelfs in tijden van de meest heftige crisis het gemeentelijk huishoudboekje op orde te houden." Begroting 2023. Maar gelukkig Rotterdam voorzitter, o gelukkig Rotterdam, dat het college niet daarnaar heeft geluisterd. We moesten veel meer uitgeven. Er was zelfs een voorstel, ik maak de pepermolen even leeg, er was zelfs een voorstel om € 1,5 miljard, ik maak geen verspreking, € 1,5 miljard uit te geven extra om van een brug een tunnel te maken. Ook maar niet toe besloten voorzitter, en ik denk dat Rotterdam daar gelukkig mee zal zijn.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u voorzitter. Kijk, ik had eigenlijk niet verwacht dat het aan mij de taak is om de wethouder van Financiën uit te leggen wat het doel is van het debat van vandaag. We bespreken vandaag de jaarrekening 2023. Dat is de verantwoording van afgelopen jaar en wij spreken u aan op de dingen die goed zijn gegaan, de dingen die niet goed zijn gegaan. En er zijn best wel wat dingen niet goed gegaan. Daar hoor ik u dan niet over. U begint nu over allerlei geld dat we elders aan uit zouden willen geven. Ja, ik wil best een tegenbegroting voor u maken of samen met u inderdaad wel gaan investeren in die metro waar heel Rotterdam op zit te wachten, die nota bene volgens mij ook de heer Karremans zelf nog in het VVD-verkiezingsprogramma had opgenomen. Maar in alle ernst wethouder via u voorzitter, vandaag is de verantwoording over 2023. Ook in de commissie was u een beetje aan het vissen naar complimenten. Alsof het allemaal koek en ei is. Er gaan gewoon dingen niet goed in deze stad en ik zou graag van deze wethouder daar een reactie op willen. En ik vind dat u op deze manier op een heel makkelijke manier probeert weg te komen bij in alle eerlijkheid jaarstukken waar echt op flink wat onderwerpen flink wat af te dingen is. En u bent als wethouder van Financiën uiteindelijk toch hoofdeverantwoordelijk voor de jaarstukken.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Ja, de heer Tak zegt dat ik op een heleboel dingen niet in ben gegaan, maar ik ben nog maar net begonnen. Dit was mijn inleiding. Ik vond hem eigenlijk wel aardig. En even los van, waar je misschien ook nog een beetje met een mondhoek omhoog naar kan luisteren, is natuurlijk de inhoud er ook wel. Ik vind ook wel dat ik dat terug mag roepen in dit debat. Ik mag ook terugroepen: hoe zijn we hier gekomen en hoe heb ik dat ingezet, ook vanuit mijn verantwoordelijkheid met mijn collega's in het college. En als er nu wordt gezegd: ha, wat een tekorten en het is allemaal niet goed, dan denk ik: goh, en dat van een partij die toen zei: je hebt heel veel geld over, ga het nu uitgeven, hier, € 1,5 miljard voor een tunnel. Nou, mag ik toch even duiden dat die combinatie der dingen, ik denk opvallend is.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Kijk, ik hoop niet dat ik deze wethouder lessen financiën hoeft te geven, maar u weet ook dat een investeringsvoorstel voor een tunnel, dus investeren voor de komende honderd jaar in deze stad, van een heel andere orde is dan een wethouder die niet eens doorheeft dat ze dit jaar € 43 miljoen moeten afrekenen omdat de eigen financiële administratie niet op orde is. Ja sorry wethouder, daar wil ik u echt op aanspreken. U probeert zich er heel makkelijk van af te maken. En u kent mij, ik houd van een grapje, dus ik kan dat ook zeker waarderen. Maar in alle ernst, de jaarstukken van 2023, er is heel veel ruimte voor verbetering en ik zie uit naar de rest van uw beantwoording.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). De maat nemen zou ik niet doen, als ik het zo mag interpreteren als wethouder van Financiën een les geven. Misschien moet ik er andersom ook op letten dat ik dat niet te snel doe hoor. We nemen elkaar hier in deze zaal serieus. Maar laat ik zeggen, ja, € 1,5 miljard, nee, dat geef je niet in één keer uit, ik weet wel hoe dat werkt. Maar het leidt natuurlijk tot een flink beslag op de begrotingen van de komende decennia elk jaar weer. Ik heb het niet uitgerekend. Wat zal het zijn? Tientallen miljoenen per jaar. En dat had ons dan vandaag toch ook in ieder geval financieel gezien parten gespeeld in onze jaarrekening voorzitter. Welnu, oké voorzitter, er zijn natuurlijk wel een aantal vragen gesteld en ik denk ook goede en terechte vragen en een van de vragen was van de heer Biljoen van GroenLinks, als lid van GroenLinks bedoel ik dus, niet als voorzitter van de COR. Maar hij zei wel: het is me niet helemaal duidelijk of de COR-aanbevelingen nu wel of niet worden opgevolgd met een reactie die het college daar ondertussen over heeft geschreven en aan u heeft gezonden. Welnu, jammer als dat niet helemaal duidelijk is, maar ik loop ze even af. De Kadernota Reserves, daarvan zeggen we: daarover gaan we graag in gesprek met de COR, dus dat is niet een ja, niet een nee, maar laten we samen eens kijken hoever we daarmee komen. Op zich bereidheid om daar het gesprek over te voeren. Dan de link naar de raadsbesluiten is volgens mij ja, met de kanttekening dat het er soms al is, maar waar die er niet is gaan we hem toevoegen. Dus dat is ja. Drie, de mutaties van die reserves, ja, vanaf begroting 2025. Dus dat is ook een ja. Vier, dat gaat over het advies met betrekking tot filantropie. Het advies zegt dat het kan. Het kan, staat er in het advies. Maar de burgemeester zal ingaan op vragen die daar vandaag over zijn gesteld. En vijf, het aanpassen

van de monitor grondexploitaties. Ja, die is dus juist in overleg met uw raad aangepast en nu in de nieuwe vorm beschikbaar. Dus we hebben gezegd hoe moet die vormgegeven worden. Er is een gesprek over geweest. Oké, dan gaan we hem zo maken. En nu hebben we hem zo gestuurd. Dus dat vind ik wel belangrijk om daarbij te vertellen en we twijfelen eerlijk gezegd of het sneller kan, maar, zeggen we, we spreken daar ook gerust met u over verder. Ik moet in de commissie met mijn collega Zeegers... in ieder geval staan we altijd open voor een gesprek daarover. Maar we geven deze winstwaarschuwing alvast wel mee. Dat zijn de COR-aanbevelingen voorzitter. Dan komt de € 43 miljoen zorg natuurlijk logisch een aantal keren terug en laat ik daar ook iets over zeggen vanuit mijn verantwoordelijkheid. Kijk, het is zo dat een overbesteding in de jeugdzorg, zoals die er overigens ook voorgaande jaren was, normaal gesproken verwerkt wordt in het daaropvolgende jaar. Je kan er allemaal wat van vinden, maar het is niet een heel uitzonderlijke situatie. Dus in dit geval zou je dat dan verwerken in 2024, dit jaar. Want hij komt voort uit vorig jaar, 2023, en je boekt hem in 2024. Maar dat moest nu verwerkt worden in 2023. Dat is het verschil. En daarom plopt die opeens op als dat ook vanuit FA omhoog komt, vanuit de accountant omhoog komt bij het jaarrekening-controlproces. Daar plopt die dan op en verwerk je hem alsnog in 2023. Dat is dan natuurlijk een tegenvaller ten opzichte van het laatste beeld in 2023, maar ik zeg er wel bij, anders had u hem in 2024 gezien, net zoals u hem over 2022 in 2023 zag en over in 2021 in 2022 zag. Dus op zich is in ieder geval het feit an sich niets nieuws onder de zon. Wat u er verder precies van vindt en hoe, dat is natuurlijk allemaal, maar financieel gezien is het niet iets nieuws onder de zon, alleen boeken we hem in een ander jaar. Maar anders hadden we hem in dit jaar moeten boeken, dus we worden daar per saldo onder de streep niet rijker of armer van in welk jaar je het boekt voorzitter. De heer Lansink zegt: de jaarrekening geeft ook stof tot nadenken en hij zou wat meer willen weten van de echte dilemma's waar het college nu voor staat en wat is er nu heel erg meegevallen, wat is nu heel erg tegengevallen en wat betekent dat dan weer voor wat je vanaf vandaag weer gaat doen en kunnen we daar niet iets over schrijven in de jaarrekening? De jaarrekening gaat natuurlijk altijd over terugblikken, het is nu eenmaal een jaarrekening, en we geven ook een toelichting op de mee- en de tegenvallers daaraan. Maar ik kan me wel voorstellen dat we er iets van een algemene reflectie aan toevoegen, wat meer beleving, wat meer kleur als het ware daar in de tekst, dat we zoiets gaan doen. En het maken van keuzes, wat doe je dan vervolgens, dat is dan weer iets meer voor bij een begroting of een Voorjaarsnota en daar liep ergens ook nog een discussie waar de beelden nog niet over gelijk zijn. Maar in ieder geval niet primair bij de jaarrekening zelf natuurlijk omdat je dan terugkijkt. Maar laat ik hem op die manier oppakken. Ik zie de heer Lansink daarop instemmend knikken voorzitter, dus dan gaan we dat zo doen. Dat kan genoteerd worden. De EU-subsidies, mevrouw Elfilali. Dank voor het compliment, wat aardig van u. Kunnen die organisaties die aanspraak kunnen maken op dat soort subsidies daar nu ook goed kennis van nemen dat het bestaat en dat dat ook allemaal kan, is dat bekend als het ware? Ik denk het wel. Ja, je kan altijd meer doen hoor, maar we hebben nieuwsbrieven, fysieke bijeenkomsten, berichten op LinkedIn en we hebben een speciaal steunpunt daarvoor om dat op een goede manier te regelen. Dus ik denk wel dat we daar veel aandacht aan geven en dat de organisaties die überhaupt denken van: hé, daar zou ik een aanvraag willen indienen, dat die de weg toch zeker vrij eenvoudig zouden moeten vinden voor zover ze die niet al kennen omdat ze het tegenkomen in de communicatie die we daarover doen. Ja, ook toch nog wel een vooruitblik, maar het is natuurlijk geen onlogische vraag vandaag: hoe zie ik dan 2026 en verder en heb ik daar contact over met andere wethouders? Jazeker voorzitter, het is zelfs zo dat er een speciale ledenvergadering van de VNG is geweest om exclusief met als reden te spreken over: hoe zitten wij met financiën in gemeenten en de bekostiging vanuit het rijk. Het is nog niet zo lang geleden, anderhalve week geleden of zoiets. Dus dat doe ik zeker niet alleen. Ik heb daarnaast ook regelmatig overleg met mijn collega's vanuit de G4. Ik doe het nu anderhalf jaar, en ik geloof dat er eigenlijk niet één vergadering van ons is geweest, en we vergaderen met enige regelmaat, waarbij dit niet een onderwerp van gesprek is geweest en ook laatst toen we elkaar nog zagen, eind vorige week, hebben we het daar weer over gehad voorzitter. En ook volgende week weer trouwens. Dus nogal vaak eigenlijk, wat ik zeg, het is een beetje toevallig deze weken. Maar goed, we zien elkaar vaak en we spreken er vaak over. Maar ja, op dit moment is het natuurlijk toch, laten we wel zijn, even afwachten op de nieuwe ploeg. Ook die moeten een kans krijgen om ons onze zin te geven, vind ik. Maar ik heb geloof ik een keer gezegd dat ik vermoed dat de nieuwe kabinetsploeg wanneer zij van het bordes naar het ministerie lopen waarschijnlijk ergens onderweg de gemeenten op hun pad vinden om dit punt met hen te bespreken. Het heeft de volle aandacht. We zien wel wat er ondertussen is gebeurd. We kunnen natuurlijk ook een onderhandelaarsakkoord lezen. We zijn er zeker niet gerust op als gemeente, dus die zorg delen we met u, maar u kunt er in ieder geval van uitgaan, en ik zeg hierbij dat het meer dan de volle aandacht heeft van mij en mijn collega-wethouders van financiën in eigenlijk het hele land, voor ons wat vaker met de G4. De ombuigingen op de organisatie vanuit het coalitieakkoord

vroeg de heer Vonk. Ik meen dat dat hem was hè, zeg maar even de € 20 miljoen coalitieakkoord. Ja voorzitter, die kan hij niet terugvinden. Dat klopt. Want die is op die manier verwerkt. Die is taakstellend verwerkt op de verschillende bedrijfsonderdelen zal ik maar zeggen, de verschillende clusters. Zo gebeurt dat op zich vaker. Dat is de vorige periode volgens mij ook gebeurd. Een ander bedrag maar eenzelfde methode. Dus die is taakstellend ingezet en die volgen we dan niet vervolgens per fte. Daar is die ingeduwd. Dat geldt niet voor, laat ik zeggen, de kiezen voor Rotterdam, de € 150 miljoen, zo kennen we die. Daar ga ik een monitor op inzetten. Daar gaan we het volgen. Fte, budgetten, bezettingen, formaties, die gaan we volgen. Dus die krijgt de heer Vonk en al zijn collega's natuurlijk wel voorzitter, maar die € 20 miljoen is gewoon ingeboekt à la methode vorige periode. En ook wel vaker hoor overigens, ook toen niet alleen, is er gewoon taakstellend in gezet.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter, als dat in de vorige periode onduidelijk is geweest is dat natuurlijk geen reden om dat door te zetten, maar het stond in het coalitieakkoord. Het is heel politiek, en dan wil je het als raad natuurlijk ook volgen. Het is u kennelijk gelukt hè om € 20 miljoen om te buigen op die apparaatskosten. Dan zou ik zeggen: fantastisch. Maar dan wil ik natuurlijk wel weten hoe u dat dan heeft gedaan. Het is toch nog niet zo onlogisch, omdat het zo politiek is, om dat ook in zo'n jaarstuk terug te vinden?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Nee voorzitter, het is ook een verantwoordingsdebat. Ik zeg niet dat de vraag niet mag of niet kan. Het valt mij wel op, laat ik eerlijk zijn, ik ga het gewoon zeggen, het valt mij wel op dat er zaken die gebeuren waarbij ik denk: zoals te doen gebruikelijk, de afgelopen weken wel eens lijken te leiden bij partijen die zelf ook eerder in een college hebben gezeten, die toen ook gebeurden, en toen akkoord kregen van diezelfde partijen. Dan denk ik: het maakt de vraag voor mij an sich niet ongeldig. Kan er iets beter? Nou, misschien wel en misschien is de volgende periode ook weer een idee van een andere partij die nu achter deze tafel zit. Dat is allemaal niet zo erg. Maar ik vind niet dat we moeten doen als van: ja, hoe kan dat nu? Hoe kan dat nu? Dan denk ik: nee, niet onder die vlag. Daar heb ik dan eerlijk gezegd wat moeite mee.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter, zo heb ik die vraag ook niet gesteld hè, maar ik denk vooral dat als je het nu beter wilt voor de toekomst, dan moet je niet terugvallen op hoe het in het verleden ging. En vanuit die optiek zeg ik: prima om te kijken of het inderdaad beter kan. Ik ben benieuwd naar die informatie en ik denk alle raadsleden. Want het is nogal wat hè, € 20 miljoen ombuigen. Dat heeft impact op mensen. Het is geen gekke vraag, dat zegt u zelf ook. Dus hoe krijgen wij daar nu goed antwoord op?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Ja, een informatieverzoek weiger ik niet snel. Als er wordt gevraagd: kunt u nog eens een brief sturen met wat uitleg over hoe die € 20 miljoen zijn weg heeft gevonden in de financiën van ons concern, wil ik dat sturen. Maar ik zeg er wel bij: u gaat daarbij niet... een gewoon management van de verwachtingen, want we hebben hem al ingeboekt. U gaat van mij niet een lijstje krijgen van zoveel fte op die afdeling, of dat soort zaken. Maar ik kan er wel wat meer over schrijven dan ik nu zo even hier kan vertellen voorzitter, dus graag bereid om daar informatie over te sturen. Een beetje management van de verwachtingen ook richting de heer Vonk over wat hij ervan mag verwachten.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, top voorzitter. En dat geeft ons misschien ook de gelegenheid om u straks een vet compliment te geven over hetgeen u bereikt heeft, dus dat lijkt me een open kans. Dank u wel.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Fair enough, dank voorzitter. De 213a-onderzoeken. Opsturen naar de Rekenkamer en raad. Kijk, het zit zo, de wet schrijft voor dat wij als college de raad

en Rekenkamer op de hoogte stellen van de resultaten van deze onderzoeken. De wet schrijft niet voor in welke vorm dat gebeurt en in Rotterdam is de praktijk dat we zowel geplande als afgeronde onderzoeken vermelden in begroting en in jaarverslag, paragraaf bedrijfsvoering zal het zijn. Ja, in begroting en in jaarverslag. Maar goed, als de wens is om dat anders te doen, ook daar hoeft niets mis mee te zijn en is er volgens mij een toezegging voor genoteerd om dat ook toe te zenden. Heb ik dat goed uit mijn hoofd onthouden? Sorry, volgens mij, en anders bij dezen. De 213a-onderzoeken om die te sturen. Dan doe ik er even een brief bij met wat duiding, dat het een beetje makkelijk leest.

De VOORZITTER. Het ging over het plan, het onderzoeksplan was het.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Sorry, ging het om het plan?

De VOORZITTER. Ja, het onderzoeksplan.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Daar is ook helemaal niks mee. Welke onderzoeken bent u van plan te gaan doen, wat is de planning? Er is ook niks mis mee om dat te laten weten.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Voorzitter, mijn punt was, volgens mij, want zo heb ik het begrepen maar ik checkte het ook wel even bij u, is dat gewoon ook een wettelijke vereiste dat u zeg maar altijd bij begroting en jaarstukken vertelt: wat ben ik van plan met de onderzoeken te gaan doen en hoe is de voortgang van deze plannen en uiteindelijk natuurlijk ook de resultaten neem ik aan. Maar ook juist die plannen en de voortgang, die heb ik niet kunnen vinden, dus vandaar mijn vraag: is het niet een wettelijke eis, niet dus een reactie op een verzoek vanuit de raad, maar een wettelijke eis om dat ook te doen?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Ik wil het nog even nakijken en er in tweede termijn op terugkomen, maar volgens mij voldoen we op zich aan de wettelijke eisen omdat de interpretatie die de heer Vonk geeft is geen vreemde, alleen de eis, de wet stelt niet vast op welke manier het moet. De heer Vonk zegt nu: ik zou het graag op die manier willen. En wij deden het altijd op een andere manier, waar de wet op zich ook ruimte toe laat. Ik zeg: de manier die de heer Vonk een goede vindt, lijkt mij prima. Laten we het voortaan op die manier gaan doen, maar nu eenmaal niet omdat we eerder de wet overtraden of iets dergelijks. Dat is dan niet zo.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Voorzitter, dan zie ik even uit naar het antwoord in de tweede termijn. En misschien ook goed om mee te nemen, ik heb een verordening gelezen, de Rotterdamse verordening waar volgens mij in artikel 3 staat wat voor interpretatie je geeft aan de wettelijke kaders.

De VOORZITTER. Goed, indien nodig nog in de tweede termijn.

De heer STRUIJVENBERG (Ir) (wethouder). Daar ga ik voor zorgen voorzitter, dank u wel. Dank ook aan de heer Vonk voor die mogelijkheid. Daar ga ik nog even in duiken. Voorzitter, deze had ik er eigenlijk nog bij moeten noemen, het effect van die € 43 miljoen op het weerstandsvermogen. Als je hem dan verwerkt in de jaarrekening dan komt hij daar natuurlijk ook weer uit in het weerstandsvermogen zeg maar, de 1,0 en hoe ver je daarvan af zit, dus daar zit die dan ook in. En hij heeft nog gevraagd, maar was dat een wat algemenere of een specifieke vraag? Kan de raad eerder informatie ontvangen om beter in positie te zijn? Ik heb hem wat algemeen genoteerd, maar misschien heb ik het niet helemaal goed begrepen. Voorzitter, ik denk eerlijk gezegd tot zover en anders krijg ik nog een appje van de heer Vonk dat hij mij herinnert om hier op terug te komen in de tweede termijn denk ik. Dank u wel.

De VOORZITTER. Dank u zeer.

De heer STRUIJVENBERG (Iv) (wethouder). Excuus, sorry, excuus voorzitter. Ik mis een motie. Ik heb één motie die ik van een advies moet voorzien. D66 en DENK 'First time right', een plan van aanpak te ontwikkelen waarin duidelijke stappen en maatregelen zijn opgenomen eerste lijn en tweede lijn te verbeteren. Het sluit eigenlijk aan op een discussie die we in de Commissie tot Onderzoek van de Rekening hebben gehad. In hoeverre lukt het nu zo goed mogelijk om de eerste keer dat een boeking wordt gedaan dat die meteen goed is, want dan heb je weinig te corrigeren. We hebben eigenlijk te veel te corrigeren. Dat ben ik met hen eens. Dus ze zeggen first time right omhoog. Ook daar zijn we het met elkaar over eens. En deze motie sluit daarop aan en die zegt: maak eens een plan van aanpak en stuur dat ons op zodat we daar met elkaar het goede gesprek over kunnen voeren. Die motie zou ik graag willen omarmen voorzitter. Het is motie 3. Dank u wel.

De VOORZITTER. Goed, dank u. Dan gaan we naar wethouder Karremans. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Geen vragen gehad. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee? Oké. Dat geldt voor wethouder Kasmi ook, liet hij mij weten. Dan gaan we naar wethouder Achbar.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ook geen vragen maar wel één motie, 'Behoud middelen van het Noodfonds Sport voor de sport'. Ik moet er wel even bij zeggen, maar dat is eerder een technische opmerking die ik maak, want die subsidie loopt natuurlijk gewoon tot juli 2024. Dus eigenlijk is de vrijval pas in 2024 aan de orde, dus daarmee is het misschien handig om dit mee te nemen tijdens de bespreking van de Voorjaarsnota. Daarmee het tweede streepje voorzitter bij het dictum, te onderzoeken of deze middelen ingezet kunnen worden voor innovatieve projecten. Wij voeren jaarlijks gesprekken met Rotterdam Sportsupport en zeker als het gaat om de vitaliteit en de toekomstbestendigheid van organisaties en er wordt daar expliciet aandacht aan besteed, ook om bijvoorbeeld pilots of projecten op te zetten en daar hoeft wat mij betreft niet apart geld voor gereserveerd te worden omdat daar natuurlijk al ruimte voor is. Dus om die reden ga ik hem ontraden voorzitter.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, het ging even zo snel dat ik de appreciatie op het eerste dictum miste.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Wij bespreken natuurlijk vandaag de jaarrekening 2023. Dit geld loopt nog tot juli 2024. Dus in de jaarrekening is er geen vrijval voor dit bedrag. Dus op het moment dat u dit wilt bespreken, dan is het handig om dat mee te nemen tijdens de Voorjaarsnota waar dus die vrijval plaatsvindt.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Dan ga ik ervan uit dat dat technisch klopt en in dat geval wil ik hem dan, hoe zeg je dat, terugtrekken of intrekken.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Voorzitter, ik wil daarbij dus nog wel opmerken, dat tweede dictum, dat verhaal blijft natuurlijk wel staan wat ik daarover heb gezegd.

De VOORZITTER. Helder, maar de motie zelf wordt ingetrokken, de motie Segers-Hoogendoorn. Dan gaan we naar wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Er is een aantal vragen aan mij gesteld en er zijn opmerkingen gemaakt die ik een voor een zal doornemen, en er is één motie ingediend. Ik begin bij de opmerkingen van de PvdA en dat ging over startend met het klimaat, van: wordt daar voldoende in gerealiseerd en hoe zit het met de targets? Daar kan ik wel het een en ander over zeggen. In het targetboekje dat we ook hebben gemaakt en ook de voortgang op dit target hebben we inderdaad een target voor het stedelijk gebied opgenomen, -25%. Vorig jaar zaten we al hoger op de mijlpaal die we hadden voorzien. We zouden namelijk -15%... maar we hebben vorig jaar -18% gerealiseerd. En ook de rapportage van DCMR geeft er inzicht in dat we die stappen aan het zetten zijn. Dus in die zin ben ik niet ontevreden over de voortgang daarin, maar ik ben me wel bewust

dat als je in 2050 helemaal klimaatneutraal wilt zijn, dat er ons nog ongelofelijk veel te doen staat in Rotterdam en in Nederland. Dus dat ben ik helemaal met u eens als daar uw zorg zit. U vraagt ook even wat concrete zaken die gerealiseerd zijn. Nou, we zitten inmiddels op 340 megawatt wind op land. Ons target is 350, daar is de haven natuurlijk bij betrokken. We hebben 12.000 energieclusters voor ons werken inmiddels. Dat is een aanzienlijk aantal. Die hebben ook, heb ik hier staan, inmiddels 14.000 woningen bezocht. Hier staat maar één woning per energiecluster. Dat is natuurlijk nog niet zo, want het heeft toch wel enige tijd geduurd voordat ... Ja, hij gaat. Nou, hetzelfde, een andere naam, maar we hebben vorig jaar in ieder geval 1,1 km² zonnepanelen en recentelijk heeft het CBS ook gezien dat wij de grootste stijger zijn in Nederland als het gaat om zonnepanelen in stedelijk gebied. Dus er worden grote stappen gezet. Maar voor de doorrekening van het target heeft DCMR ook gewoon nog meer tijd voor nodig om dat heel zorgvuldig te doen, en daarom komt dat in oktober. Dat is helaas niet anders dan hoe het nu eenmaal werkt. Wij moeten dat wel wat beter onderbouwen ook in de rapportages en de begroting zoals die voorligt. Dus dat hebben we ook gezegd in de reactie op de Rekenkamer om wat preciezer te onderbouwen hoe dat zit, dus dat zal ik ook doen. Verder vraagt u ook inzicht in de financiën rondom woningbouw. Dat is een heel brede vraag en het helpt altijd complexe situaties ook in brokken te hakken van: waar hebben het precies over? We hebben laten we zeggen twee derde van onze woningbouw die niet op eigen grond plaatsvindt. Een derde wel op eigen grond. Eigen grond hebben we natuurlijk de grondexploitaties waar dat dan in valt. Twee derde is dus ook weer een heel andere financieringsstroom waar je het dan over hebt. Dus het is een zo brede vraag dat ik het niet heel concreet kan beantwoorden. Wat ik wel kan zeggen is dat wij natuurlijk ook ons Doorbouwfonds inzetten om woningen mogelijk te maken en dat we dat ook combineren met maatregelen van het rijk, dus de startbouwimpuls van het rijk en onze eigen startbouwmiddelen dat onderdeel is van het Doorbouwfonds. Dus dat zijn financiële stromen die lopen. Die gaan zowel voor projecten niet op eigen grond als projecten wel op eigen grond. Als het projecten zijn wel op eigen grond, dan heb je natuurlijk toch de verevening, wat eigenlijk zo'n grondexploitatie ook is. En dan is het per grondexploitatie weer anders welke kosten nu direct toerekenbaar zijn aan woningbouw. Dat is elke keer weer anders. Dus ik kan daar alleen in algemene zin iets over zeggen. Dan de vragen van Volt over de studentenwoningentarget. Nou, ongelofelijk belangrijk, daar stuur ik ook heel nauwgezet op, omdat we die woningen ook keihard nodig hebben, net als andere woningen.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u voorzitter. De concrete vraag was natuurlijk waarom er € 42 miljoen niet uitgegeven is op klimaat.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, die vraag had ik bij iemand anders staan, dus excuus. Ik dacht dat dat door een andere partij was gevraagd. Die € 42 miljoen, het is een beetje afhankelijk of u het alleen over het investeringsgeld heeft of ook over de bestemmingsreserves. Het zijn natuurlijk verschillende redenen waarom die niet uitgegeven zijn. Als het gaat om aardgasvrijwijken wil ik die reserves of die middelen nog behouden omdat we aardgasvrijwijken, die aanpak, wat mij betreft absoluut moeten doorzetten, maar dat wij nog wachten op de wetgeving, de Wet collectieve warmte, die afgelopen week naar de Tweede Kamer is gestuurd. Daarmee komt er meer rust in de markt, weten we beter hoe dat daar gaat. Er is natuurlijk een investeringsstop bij de warmtebedrijven Eneco en Vattenfall voor nieuwe wijken. Daar hebben wij dus ook mee te maken als het gaat om Prinsenland en Het Lage Land. Dat ze daar nog even wachten hoe die wetgeving precies gaat uitpakken om de doorstart te maken. Wij zijn vanuit Rotterdam wel bezig om te kijken of we niet met maatwerk toch stappen kunnen gaan zetten, maar het geld wil ik dus nog wel gereserveerd houden voor het moment dat we gewoon weer verder kunnen gaan met de aanpak aardgasvrij. Dat is een deel van het geld dat nog op de plank ligt. Er is ook een deel dat gewoon meerjarig bestemd is in bestemmingsreserves zoals bijvoorbeeld ook het duurzaamheidstransitiebudget en het ETB, nog van het vorige college. Daar zit ook nog geld in, omdat dat meerjarig gereserveerd is voor die plannen, onder andere de isolatieaanpak waar u vaak ook om vraagt. Om dat helemaal goed van de kant te krijgen, moet je eerst de zaken organiseren en de uitvoering neemt daarvoor dus wat meer jaren in beslag dan dat je dat allemaal in één jaar kan doen.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Dank u voorzitter. Kijk, het kan niet zo zijn dat u denkt: ik ga nog steeds net zo makkelijk mijn doelen halen, maar als u niet vervolgens investeert wat nodig is om die doelen te halen. Die twee dingen zijn dan toch niet met elkaar te rijmen?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja hoor, deze middelen zijn gewoon meerjarig bedoeld. Dus wij zijn bezig met deze. Kijk, aardgasvrij maken, hetzelfde als bijvoorbeeld windmolens, dat is een heel grote bijdrage aan de CO₂-reductie in de stad. Als ik zeg: ik ga al deze middelen voor iets anders inzetten. Het bereik van deze middelen voor CO₂-reductie is heel groot en het is ook wat binnen onze mogelijkheden ligt om die reductie te realiseren. En daarom wil ik deze middelen nog beschikbaar houden, maar het was ook allemaal niet gezegd dat we dat in één jaar zouden uitgeven. Dat is ook niet wat we ooit hebben beweerd.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Kijk, zo staat het wel in de begroting hè. In de begroting was er € 80 miljoen aan uitgaven begroot, en kijk, ik stel vast dat je volgens mij je doelstellingen niet kan halen zonder dat je de investeringen doet. Volgens mij onderkennen we allebei dat het klimaatprobleem heel groot is, dus u zult snappen dat mijn fractie zich zorgen maakt over het halen van deze doelen als het geld niet wordt uitgegeven.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, u weet natuurlijk ook dat investeringen zoals ze wel vaker in de begroting staan, over meerdere jaren uitgegeven worden. Dus er zijn reserves waarmee je dat ook doet. Dus die investeringen gaan we wel degelijk doen, alleen zijn er soms autonome ontwikkelingen. Het lijkt wel alsof het grondexploitaties zijn waar we het over hebben, maar dat geldt ook voor klimaat. We hebben te maken met wetgeving die langer op zich laat wachten, waardoor warmtebedrijven ook op de rem hebben gestaan. Ik zou zeggen: laten we niet gelijk in de paniekstand raken en dan allerlei andere dingen gaan doen. Dit zijn heel effectieve maatregelen voor CO₂-reductie, dus laten we die middelen ook daarvoor reserveren, en op het moment dat het kan weer die investeringen doen.

De VOORZITTER. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, dank u wel. In de commissie had de wethouder ook aangegeven dat de ambities op aardgasvrij in ieder geval worden aangehouden en niet zullen dalen. Wij zijn ook benieuwd of er dan versnellingsmogelijkheden zijn om dat volgend jaar te doen, want dan ligt er opeens een enorme opgave. Want alles wat u dit jaar wilde doen is niet gelukt, dus dat moet allemaal overgaan naar volgend jaar. Ook via de voorzitter ben ik benieuwd naar de rol van de wethouder als regiewethouder op klimaat. Niet alleen op de dossiers en de onderwerpen en de projecten waarvoor de wethouder verantwoordelijk is op haar eigen portefeuille, maar ook die op de portefeuilles van de andere wethouders, zoals bijvoorbeeld walstroom bij Parkkade, maar ook de zero-emissiezone, daar zijn ook vertragingen te vinden. En de wethouder is wel verantwoordelijk voor een breed klimaatbeleid, ook op de portefeuilles waar zij regie over zou moeten hebben. daar is ook vertraging te vinden. Hoe kan de wethouder dat uitleggen?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ik voer regie op de doelstelling, dat klopt, maar zero-emissiezones en de walstroom zijn de verantwoordelijkheden voor mijn collega's. Zo hebben wij die taken verdeeld in het college, dus daar kunnen zij het een en ander over zeggen. Over de totale CO₂-doelstelling, de target die we hebben, ben ik regievoerder van en wij sturen daar gezamenlijk op. Maar dit was een nieuwe vraag, dus ik ga eventjes terug naar de vorige. Wat u aangaf, ja, die targets blijven overeind. Dat betekent dat je extra moet doen volgend jaar en daarom hebben wij dat geld ook nodig. En ik ben met allerlei maatwerk aanpakken aan het kijken of we toch versnellingen kunnen doen in een aantal wijken waar we nu de pauzeknop hebben ingedrukt, om die pauzeknop ook weer snel los te laten. Het zijn verschillende pauzeknoppen, het is niet één hele grote, dus daar wordt met de

warmtebedrijven en met de corporaties en met de bewoners hard aan gewerkt om toch in een aantal wijken al versneld aan de slag te gaan.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik wil toch dat de wethouder mij wat beter meeneemt of misschien begrijp ik het niet. Dat kan ook, volstrekt logisch kan dat ook. Er was € 80 miljoen. Volgens de stukken heeft u € 37 miljoen uitgegeven. Dan blijft er € 42 miljoen over. Dan heb je die maatregelen, bijvoorbeeld de Wet warmtenet die u noemde, aardgasvrij is op de lange baan. Maar als ik dat allemaal uitreken dan blijft er nog steeds € 20 miljoen liggen. Wat doet u daar dan mee?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, het klimaatbeleid wordt vanuit verschillende potten gefinancierd. Dus we hebben ieder jaar dat we een donatie doen aan het duurzaamheidstransitiebudget. Als ik kijk naar 2023, want het is een terugblik, zat daar € 50 miljoen in. Dat hebben we overgeprogrammeerd, zodat we in ieder geval kunnen zeggen, we kunnen maar voor € 50 miljoen uitgeven maar we hebben plannen voor € 100 miljoen ongeveer, maar we geven alleen maar voor € 50 miljoen uit omdat we dat begrensd hebben op € 50 miljoen. Dit jaar in de Voorjaarsnota ziet u dat we weer geld vrijmaken voor het duurzaamheidstransitiebudget. Dus dat is één pot. Dan hebben we nog de pot energietransitiebudget. Dat is nog een pot van het vorige college. Ook daar is de uitputting nog niet volledig, omdat je ziet dat projecten vaak langer duren. Daar heeft het vorige college ook helemaal mee te maken gehad. Dus we zijn nog steeds bezig met projecten van het vorige college. Dat is een andere pot. Vervolgens hebben we die € 50 miljoen voor aardgasvrij maken. Die zitten in de RIM, in de investeringsmiddelen, iets anders dus dan de bestemmingsreserves, waar ik het net over had. DTB en ETB zijn bestemmingsreserves. Die aardgasvrijmiddelen zitten in de investeringsmiddelen. Daar zat € 50 miljoen in. Een deel daarvan is besteed aan aardgasvrijprojecten die we inmiddels van de kant hebben geroeid. Maar een deel is nog over omdat we die projecten, die vijf gebiedsaanpakken waar we mee werken, nog niet allemaal helemaal hebben kunnen implementeren. Dus ik ben even zoekende naar waar uw € 40 miljoen vandaan komt, maar dit zijn de drie grote potten waaruit wij putten en waarin nog geld beschikbaar is. Dan wordt gevraagd naar de middelen rond klimaatarmoede.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja dank u. Ik geloof dat u dan daar nu bij komt. Want ik had ook gevraagd, we zien dat het budget voor de energiearmoede blijft liggen. Klopt dit en waarom is dat?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, de energiearmoede, deels zijn dat weer SPUK-gelden, dus dat zijn dan weer andere middelen dan de drie potten waar ik het over had. Dat is een budget dat ik samen met mijn collega-wethouder Mohamed-Hoesein beheer. Daar komt een voortgangsrapportage en ik heb hem al gezien, dus ik dacht dat die al naar de raad was gestuurd maar mogelijk komt dat binnenkort, wat we precies doen voor die middelen voor energiearmoede. Eén deel zit in mijn beheer zullen we maar zeggen, en dat is een deel dat we met name met corporaties afspraken hebben gemaakt. We hebben € 9 miljoen aan de corporaties verstrekt om daar zonnepanelen voor neer te leggen, isolatie voor te doen, juist die zaken die de energiearmoede van hun huurders, dus de energierekening van hun huurders moet verlagen. De corporaties geven zelf aan dat ze wat meer tijd nodig hebben om allemaal aannemers aan te nemen om dat overal te realiseren. Ik ben bij een aantal projecten op bezoek geweest en dan zie je ook: de praktijk is vaak weerbarstiger dan onze wensen. Dus daar wordt hard aan gewerkt. Het geld is ook gedoteerd, alleen moet het nog uitgegeven worden door de corporaties zelf. Dat is het deel waar ik mij vooral mee bezighoud. Dan vanuit de ChristenUnie vragen over de tegenvallers in de grondexploitaties. We hebben even nu het klimaathoofdstuk. Nu even het hoofdstuk bouwen en wonen. Wat wij natuurlijk zien, en daar hebben wij vorig jaar u ook over geïnformeerd, jaarlijks verstrekken wij u een Markt- Vastgoed- en Grondrapportage. Dat komt in oktober uit. In de commissie had ik gezegd: voor de zomer, maar het is na de zomer. Daarin staan eigenlijk de autonome ontwikkelingen beschreven. Dus wat doet de wereldeconomie, de grondstoffenprijzen, al die zaken meer, arbeidsmarkt. Wat betekenen deze autonome ontwikkelingen

en die worden dan vertaald per grondexploitatie die wij hebben naar wat dat betekent voor de bouwkosten, dus eigenlijk de kosten en de opbrengsten. Want eigenlijk is een grondexploitatie niet meer dan een boekhoudboekje, geografisch begrensd tot een gebied. Dus wat zijn de kosten, wat zijn de opbrengsten die wij op grond van deze autonome ontwikkelingen verwachten en dat heeft natuurlijk geleid, en dat komt tot uitdrukking in de monitor grondexploitaties, tot in dit jaar behoorlijke verliezen. En dat is heel vervelend, maar dat heeft te maken met die bouwkosten, de rentestanden die daar belangrijk in zijn en terugvallende opbrengsten. Het ene wordt duurder, maar de opbrengsten worden ook lager ingeschat. Dat heeft ook te maken met terugtrekkende beleggers et cetera. Dus per grondexploitatie zien wij dat die autonome ontwikkelingen heel grote effecten hebben. In andere tijden zijn die effecten heel anders. Wij hebben jarenlang enorm verdiend aan grondexploitaties, dus het is met name dit beeld. Als we kijken over de afgelopen twintig jaar en we zouden het middelen, dat hebben we verleden jaar gedaan, dan zien we dat we € 1 miljoen in de min staan. Maar er zijn jaren waarin we € 100 miljoen hebben verdiend aan grondexploitaties. Dit jaar niet. Maar we rekenen dat dus uit. We reduceren de complexiteit en we houden control om te weten wat is een autonome ontwikkeling, hoe vertaalt zich dat naar die grondexploitaties. Dat ziet u terug in de grondexploitatie-monitor en u ziet die terug in de jaarrekening, in de verliesvoorziening die er is, hoe de grondexploitaties ook op de balans staan. Zo ziet u het op geaggregeerd niveau en de monitor geeft het per grondexploitatie aan. Op dat moment kun je kijken: wat kun je dan nog doen? Want dat is vaak de vraag, hoe kun je dan nog bijsturen? En dat is een moeilijke vraag, zeker als het gaat om autonome ontwikkelingen. Je zou natuurlijk beleidsmatige keuzes kunnen maken door te zeggen: we schrappen alle dure dingen. Nou, dan kom ik allemaal aan dingen die u allemaal aan het hart gaan. Dat is sociale woningbouw, dat zijn voorzieningen, bedrijventerreinen, parkeren. Dat zijn allemaal dingen die extra kosten met zich meebrengen want die zijn niet rendabel. Dus het is lastig om uit de techniek met een mitigerende aanpak te komen. Dat heeft altijd te maken met beleid waar je dan aan gaat sleutelen. De autonome ontwikkelingen, ik kan niet de wereldmarkt veranderen. Dat is niet zo, dat kun je op lokaal niveau niet doen. De rentestand, de bouwkosten, daar hebben wij gewoon mee te werken. Dus dat is hoe die systematiek in elkaar steekt. Er is ook nog wel het een en ander gezegd over: is de portefeuille niet te groot? En ik realiseer me terdege dat het een zware portefeuille is, maar meer collega's van mij hebben te maken met een zware portefeuille. De kracht van waarom deze portefeuille wat mij betreft in ieder geval een goede combinatie is, is dat je juist die verduurzaming toekomstgerichtheid ook in de stedelijke ontwikkeling een plek kan geven. En het mooie is dat wij in het college eigenlijk hebben gezegd: wij doen allemaal onze bijdrage aan de klimaatpak, energietransitie of een goede portemonnee voor onze bewoners. Vanuit de economie, vanuit de haven is wethouder Haven daarvoor aan zet en wethouder Economie. Vanuit mobiliteit collega Karremans, dus we hebben echt de taken verdeeld en ik vind het heel mooi dat we dat zo doen. Dus u hoeft er zich geen zorgen over te maken dat ik hier zwaar overbelast rondloop, dat is niet zo. We doen het als een team en ik denk daarom ook zoveel meer krachtiger.

De VOORZITTER. Mevrouw Morkoç heeft een vraag.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, de wethouder zegt dat de taken zijn verdeeld. Maar hoe zorgt de wethouder Klimaat dat ook daadwerkelijk de klimaatdoelstellingen worden gehaald en dat alle projecten doorgang vinden want dat is nu momenteel niet zo.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nee, maar ook al zou ik alleen maar één projectje, alleen maar wethouder aardgasvrij zijn, als dat mijn enige taak zou zijn, dan zou ik niet meer resultaat halen. Dat is mijn stellige overtuiging. Dus dat heeft helemaal niets te maken met de omvang van mijn portefeuille. Dat wil ik wel benadrukken. Als ik bijvoorbeeld ook kijk naar de portefeuille van mijn voorganger was die niet veel kleiner dan de mijne. Die was ook verantwoordelijk voor de energietransitie in de wijken. Die had daarnaast ook nog de vastgoedportefeuille. Die heb ik niet. Dus ik hecht er toch waarde aan om te kijken, om goed te zien hoe dat in elkaar steekt. Maar ik hoorde vooral uw zorg: stuurt u wel voldoende op sociale woningbouw? Dat was uw zorg, want dat was het punt waarvan u zei: komt er wel voldoende sociale woningbouw van de kant geroeid? Nou, vorig jaar 30% sociale woningbouw. 30%. Dus daar werk ik heel erg hard aan. En als ik kijk waar onze rol het best zit in het planologisch gereed maken van woningbouw, hebben wij een ongelofelijk grote planvoorraad in Rotterdam. 17.000 woningen zijn hard planologisch bestemd, dat betekent dus in een bestemmingsplan.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden staat al een tijdje.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja dank u. Dank u dat ik het woord krijg, want we waren bij klimaat en we dwalen steeds verder af daarvan, want de wethouder mag kennelijk uren doorgaan. Maar goed, met betrekking tot klimaat is er natuurlijk wel een heel belangrijke vraag die mevrouw Morkoç stelt en ik kan me daar ook wel in vinden, en u verkleint dat een beetje door te zeggen: stel je voor dat ik alleen maar wethouder aardgasvrij zou moeten zijn. Nou, als u zo over het aanpakken van het klimaatprobleem denkt, dat het alleen maar te maken heeft met aardgasvrij maken, dan vergist u zich en dan begrijp ik ook dat heel veel projecten nu blijven liggen, want het klimaat is zoveel meer. Dus ja, die urgentie zouden wij ook wel graag willen terugzien. En over het verdelen van de portefeuilles, dan merk ik al bijvoorbeeld dat één wethouder er bijna heel de dag al niet is. Dat is een van uw collega's, die heeft ook een van de lichtste portefeuilles, dus die zou er misschien best wat bij kunnen krijgen, wat meer kunnen doen, ook wat meer interesse tonen in de gemeenteraad. Dus misschien is het toch het overwegen waard. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, ik parafraseerde de vraag van mevrouw Morkoç, stel dat het alleen dat zou zijn, dan nog. Soms heeft het niet te maken met hoeveel tijd je als bestuurder ergens in steekt. Wij zitten met zijn allen gesteld. En zoals ik zei: we doen het als een team. Zo ervaar ik dat. Dus er is niet één wethouder Klimaat, er zijn heel veel wethouders bezig met die energietransitie. Dat is een heel belangrijk onderdeel van de klimaataanpak, die energietransitie. Nou, daar zijn een aantal collega's mee bezig, en ook de verkeerscirculatie op een andere manier inrichten waardoor dus ook minder CO₂-uitstoot in de stad is. We doen dat als een team. En ik vind eigenlijk dat het heel mooi is dat we dit in dit college zo met elkaar kunnen doen, ieder vanuit zijn eigen invalshoek. Ik ervaar dat als een kracht en als een sterkte, dus ik voel mij op deze manier niet overbelast om met dat klimaat aan de slag te gaan. Ik ben het met u eens dat we qua klimaatneutrale stad worden in 2050 nog ontzettend veel te doen hebben. Daar zijn we ook ongelofelijk afhankelijk van landelijke wetgeving en financiële middelen, want we kunnen het echt niet als gemeente Rotterdam allemaal uit eigen zak betalen. Wat wij nu doen met die aardgasvrij, € 52 miljoen zelf betalen. Ontzettend veel geld. En dan hebben we maar vijf wijken gedaan. Dat kunnen we niet voor de hele stad doen. Dus het is en regelgeving en financiën, daar moet het rijk echt meer aan bijdragen. Dus even dat. Weer terug naar de andere vragen rond die sociale woningbouw. 30% sociale woningbouw vorig jaar. En dat is ook doordat ik daar met de corporaties ontzettend vaak het gesprek over voer: hoe vaak kunnen we dit versnellen? En als ik kijk naar de vergunningen die nu verleend zijn voor sociale woningbouw of in de pijplijn zitten, zijn dat er 900.

De VOORZITTER. De heer Roskam wil een vraag stellen.

De heer ROSKAM (lr). Hartelijk dank. Ja sorry, maar u zegt het nu twee keer, dus ik vraag me even af, want in de jaarrekening zien we bij targets staan: 61.400 waarvan 19% in het sociale segment. En u zegt nu dus 30% in het sociale segment. Is het dan de 30% die gerealiseerd is in 2023? Moet ik het zo interpreteren?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, het klopt. Het eerste jaar hadden we 10% sociale woningbouw, in 2022. En in 2023 29% moet ik eerlijk zeggen, dus geen 30% maar 29%. En als je dat dan bij elkaar middelt kom je op die 19%.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Kijk, de Rekenkamer schrijft niet voor niets dat we graag meetbare getallen hadden gehad, per begin van de collegeperiode. Dus mijn vraag aan u is dan nog een keer: waarom hebben we die niet gewoon als gemeenteraad? Want nu moeten we het uit uw mond horen, maar ik had het gewoon graag in het rapport van de Rekenkamer gelezen.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). De Rekenkamer zegt vanaf het begin van de collegeperiode. Wat ik nu zei is 2023, dus dat zou dan ook geen antwoord hier op hebben gegeven. Wij gaan die cijfers aanpassen naar aanleiding van de opmerkingen van de Rekenkamer.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, ik ben blij dat te horen. Alleen wat mij stoort, we zitten nu voor de verantwoording van 2023 en wij hebben als raad die aanbeveling al in 2022 overgenomen en toen hebben wij u de opdracht gegeven om dat te doen. Dus u had over het hele jaar 2023 deze aanbevelingen al kunnen uitvoeren. Kijk, het klinkt dan heel goed en meedenkend van: ik ga dat doen. Maar wij controleren of u het gedaan heeft en u heeft het niet gedaan en dat stoort. Dus ik zou daar eigenlijk graag een reactie op hebben: waarom heeft u dat dus niet het afgelopen jaar gewoon gedaan zoals we hadden afgesproken?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dat hadden wij moeten doen, dat ben ik eigenlijk wel met u eens. Het is iets waarvan wij eigenlijk dachten: het helpt zoveel meer als je het per jaar doet, omdat je dan de vergelijkbaarheid met alle steden en ook landelijk, dat alle cijfers dan allemaal hetzelfde zijn. En als wij dan een aanpassing gaan doen namelijk halverwege het jaar beginnen, dan is het met de onderlinge vergelijkbaarheid lastig. Nou, wij kregen daar inderdaad niet de handen voor op elkaar, dus wij gaan dat voor de volgende ronde doen.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja goed, deze tegenwerping had u dan dus in 2022 moeten geven. Ik ben blij dat u het gaat doen, maar ik wil hier dus wel noteren dat ik het betreurt dat het niet vorig jaar is gedaan, omdat het gewoon al een raadsopdracht was geweest. En dan het tweede punt over de grondexploitaties, daarvan zegt u: we zitten nu in zwaardere tijden. Als je het over een langere periode bekijkt dan hebben we ook veel verdiend aan grondexploitaties, maar we zitten nu al in het tweede jaar op rij dat we grote verliezen lijden op grondexploitaties, ook een verlies dat we kennelijk in november, december nog niet in die omvang hadden zien aankomen en dat we nu in het nieuwe jaar bij de eindafrekening, als de hamer valt, pas de volledige omvang zien. En dat geeft een patroon dat er toch te weinig zicht is op die grondexploitaties, althans wij als raad daarmee ook niet voldoende in de lead zijn, om te zeggen: natuurlijk willen wij investeren in betaalbare woningbouw. Natuurlijk willen wij investeren om die doelen te behalen. Alleen sturen wij u op pad om die doelen te halen en vervolgens te rapporteren: gaat dat goed? Gaat het zowel goed qua doelen als qua financiën? En de twee laatste jaren laten dus zien in de jaarrekening dat daar onvoldoende controle op is. En daar voel ik toch onvoldoende reflectie, terugkoppeling van hoe dat beter kan.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, ik kan me heel goed voorstellen dat u zegt: ik krijg die informatie zo laat, zeker die jaarstukken komen dan eind mei, volgens mij, en dan zijn die cijfers eigenlijk natuurlijk al in januari of februari bekend, laat ik het zo zeggen. Dus in die planning-en-controlcyclus zit best wel vertraging, ook met die herzieningen die je tussendoor krijgt. Dus daar kan ik mij iets bij voorstellen, dat u zegt: kan ik niet eerder ook horen dat dat zo is.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Maar sorry voorzitter, via u, het punt van mevrouw Kockelkoren was dat er in november een herziening lag en toen was het tekort veel kleiner. Dus wat is er in die laatste twee maanden gebeurd? Want een aantal van die dingen, renteontwikkeling, inflatie, waren ook toen al aan de orde.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Die in die tweede herziening, was volgens mij € 35 miljoen als ik het goed heb. Maar eerder in het jaar was ook al een tekort, dus dat was erbovenop. Toen is

natuurlijk die grondprijshoogte gekomen waardoor dus het verlies uiteindelijk kleiner is geworden. Dus door de stijging van de sociale grondprijshoogte. Dus het wordt in partjes geserveerd. Ik kan mij goed voorstellen dat je dan niet helemaal het overzicht hebt.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja sorry voorzitter, maar dat verklaart niet het verschil naar -€85 miljoen in een jaarrekening.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, kijk, de datum en de bedragen weet ik niet meer precies uit mijn hoofd, dus dat zal ik heel eventjes navragen.

De VOORZITTER. We komen erop terug in de tweede termijn?

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, we komen erop terug in de tweede termijn. Wanneer welke informatie precies verzonden is, dat heb ik niet helemaal in mijn hoofd zitten. Tegelijkertijd is de systematiek: we rekenen de grondexploitaties één keer per jaar door op basis van de autonome ontwikkeling. Dat doen we één keer per jaar op basis van die rapportage. Die doorrekening kost ongelofelijk veel tijd. Want we hebben tachtig grondexploitaties en dat wordt heel secuur gedaan. Dus wil je betrouwbare informatie verstrekken kost dat heel veel tijd. Dat zijn dezelfde mensen die dat moeten doen die bij iedere grondexploitatie, dat zijn dus die markt- en contractspecialisten en planeconomen die dat allemaal moeten uitrekenen en die tegelijk in projecten ook moeten meedraaien. Dus het kost onvoorstelbaar veel tijd om dat goed door te rekenen om u ook een getrouw beeld te doen schetsen. Dat is hoe we dat doen en daarom krijgt u met name het juiste beeld in de jaarrekeningresultaten. Maar het kost gewoon ook veel tijd om het door te rekenen.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, het gaat er gewoon om: u begroot iets, daar sturen wij u mee op pad. Dan krijgen wij in november de tweede herziening. En wij willen graag kunnen volgen wat er gebeurt. Als in de herziening in november gewoon nog heel andere bedragen staan dan uiteindelijk in de jaarrekeningen die we nu bespreken, dan geeft dat mij het gevoel: er is te weinig grip aan die kant en ik kan het slecht volgen en dat is ons probleem.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, dat begrijp ik helemaal en daar wil ik zeker kijken hoe ik daar meer informatie over kan geven. Want dat begrijp ik heel goed, zeker als het goed gaat, dan is die behoefte natuurlijk veel minder groot dan wanneer dat niet goed gaat. Dus als u zegt: neem ons mee in meer tussentijdse informatie over de financiële situatie rond grondexploitaties, dan wil ik daar zeker over meedenken wat voor u dan een goede manier zou zijn.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ik denk dat dat ontzettend noodzakelijk is, dus heel graag. En mijn tweede punt is dan wel, want mijn beeld is dus ook dat er tussen november en tussen de jaarrekening ook voor de wethouder nog dingen gebeuren waar geen zicht op is en dat geeft mij een slecht gevoel. Want wie heeft er dan nog wel grip? Dat is mijn vraag. Dus het beeld is dat u tussen de tweede herziening en de jaarrekening ook verrast wordt door een enorm extra tekort. Misschien kunt u dat nog rechtzetten.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nee, daar word ik niet door verrast, want ik krijg van mijn ambtenaren vrij goed mee hoe het staat met de grondexploitaties. We hebben alleen planning- en controlafspraken met u, hoe wij die informatie uw kant op doen komen. En de jaarstukken hebben als peildatum natuurlijk 1 januari, of 31 december zal dat zijn. Dus tussen november, daar zit dan zeg maar

twee maanden. Ik krijg natuurlijk wel vaker informatie over de financiële situatie, maar dat is per grondexploitatie ook bekijken hoe ik bijvoorbeeld de kosten naar beneden kan krijgen, dus ik ben heel erg druk bezig met die financiële situatie rond de grondexploitaties. Alleen de standaardrapportagemanier die wij met uw raad hebben is de planning-en-controlcyclus. En dat u zegt: dat is voor mij te weinig als het financieel zo slecht weer is, daar kan ik me iets bij voorstellen. Dus ik ben ook helemaal niet tegen om dan te kijken hoe ik u daar dan meer in kan meenemen.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, nog één ding. Dan vind ik het toch merkwaardig dat als het in november € 35 miljoen is en in januari u weet dat het € 70 miljoen, € 80 miljoen wordt, dan verwacht ik een brief.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Helder. Ik zit even te zoeken wanneer die € 35 miljoen... en wat we daarvoor hebben gecommuniceerd. Dat ga ik in de tweede termijn nog even toelichten. Maar dat u zegt, ik wil daar proactiever van op de hoogte gesteld worden, ik denk dat u een terecht punt heeft. Maar het is wel zo dat ik dan hooguit waarschuwingsbrieven kan geven, omdat het specifieke doorrekenen ervan, behoorlijk wat tijd vergt en dat wil je ook netjes en secuur doen. Maar ik heb uw oproep gehoord en daar kan ik me ook iets bij voorstellen, dus ik werk daar graag aan mee. Dan het CDA, de heer Segers-Hoogendoorn, u gaf ook aan: kunt u mij een klein beetje geruststellen op die CO₂-target? Ik heb daar het een en ander over gezegd. We doen ontzettend veel, zonnepanelen, windenergie, groene opwek is een grote bijdrage aan CO₂-reductie, want opwek van groene energie telt mee in de berekening. Ook energiebesparing, van het gas af, dat zijn echt zaken die meewerken aan die CO₂-reductie. We zien dat het op sommige fronten goed gaat, op een aantal andere minder goed. Dus daar denk ik het een en ander nu wel over gezegd te hebben.

De VOORZITTER. U was klaar?

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ik had nog een motie van Leefbaar Rotterdam en dat ging ook over de grondexploitaties. U geeft eigenlijk ook aan, meer financiële strategie inzichtelijk maken. Nou, daar kan ik mij heel veel bij voorstellen. We hebben ook ons besluitvormingsmodel waarin we eigenlijk zeggen: geef per specifieke momenten ook inzicht in welke financiële strategie we gebruiken. Ik kan me ook voorstellen dat u meer inzicht wilt of een onderbouwing op grond van ons grondbeleid. Waarom kiezen we in sommige gevallen bijvoorbeeld voor actief grondbeleid en in sommige gevallen voor passief grondbeleid? Dat u zegt: geef daar meer inzicht in. Maar u vraagt ook als laatste: gedurende de looptijd van gebiedsontwikkelingen mitigerende maatregelen voor te leggen indien de ontwikkeling buiten de bandbreedte gaat. En dat zullen altijd mitigerende maatregelen zijn, want autonome ontwikkelingen kan ik niet mitigeren. De bouwrente is de bouwrente, daar kan ik gewoon weinig aan doen. Dat wat wij nu kunnen mitigeren heeft heel vaak politiek-bestuurlijke consequenties. Het is of een lage parkeernorm of, wat ik net aangaf, alleen maar dure woningen maken, of helemaal geen buitenruimte aanleggen. Het zijn altijd dingen die politiek heel gevoelig liggen of die strijdig zijn met wat wij ook in ons coalitieakkoord hebben afgesproken, dus om vanuit mij eens even met voorstellen te komen van we doen alleen maar dure woningen en geen parkeerplaatsen meer, dat wordt heel lastig. Wat ik wel kan doen, en ik snap ook wel uw behoefte, net als mevrouw Kockelkoren aangaf: geef ons nu iets meer tools hoe we hierop kunnen sturen. Dat ik daar met een brief uw kant opkom om daar meer inzicht te geven van hoe nu die systematiek van die grondexploitaties gaat, dus zowel die rapportage van die autonome ontwikkelingen, die grondmonitor die we hebben en mogelijk tussentijdse momenten waarin ik u meer kan informeren over de hele portefeuille als ook: welke knoppen zijn er nu om aan te draaien in een grondexploitatie. Want bij iedere grondexploitatie zijn dat eigenlijk allemaal dezelfde dingen. Dus daar zou ik op in kunnen gaan, als u op die manier uw motie zou kunnen aanpassen dan zou ik hem kunnen omarmen, maar op deze manier ontraad ik het.

De VOORZITTER. Helder, dank u. Wethouder Versnel.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Voorzitter, ik had één vraag van mevrouw Verkoelen, maar die is er niet, en die vraag had ook meer betrekking op de toekomst dan het afgelopen jaar, dus misschien

kan ik die meenemen bij de bespreking van de Voorjaarsnota. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Kijkt ze beneden mee?

De VOORZITTER. Dan heeft ze het antwoord gehoord.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Kan iemand contact maken? Ellen, als je kijkt. Nou goed, Ellen, als je er bent, mevrouw Verkoelen vroeg: waar is nu het Marshallplan voor de arbeidsmarkt? Nou, hier ben ik, zou ik zeggen. Maar alle gekheid op een stokje, we zijn natuurlijk wel in alle ernst heel erg bezig om te zorgen dat zoveel mogelijk Rotterdammers mee gaan doen op de arbeidsmarkt, want we hebben iedereen inderdaad keihard nodig. Allereerst betekent dat zoveel mogelijk mensen vanuit de bijstand terugleiden naar werk. Dat is in 2023 met 3385 mensen gelukt. Dat is echt een grandioze prestatie van al die Rotterdammers en ook heel goed nieuws voor alle werkgevers waar ze zijn geland. Dat is iets waarin we ook beter hebben gepresteerd dan een groot deel van de rest van het land, ook beter dan de andere G4-steden, dus dat is ook iets dat ik denk dat we voor een deel ook onszelf mogen toerekenen. Dan zijn we natuurlijk ook bezig om de arbeidsparticipatie in de breedte steeds verder te verhogen, al is dat ook iets waarvoor we erg afhankelijk zijn van het rijk. Het rijk moet meer werken meer laten lonen. Nu werken onze belastingen helaas nog zo dat het eigenlijk vanuit puur financieel opzicht wordt ontmoedigd om maximaal te werken. Desalniettemin is de arbeidsparticipatie in onze regio stap voor stap toegenomen de afgelopen jaren en is die komend jaar voor het eerst op het Nederlands gemiddelde. In Rotterdam hebben we er altijd behoorlijk op achtergelopen en volgend jaar voor het eerst op het Nederlands gemiddelde en 75,5% van de bevolking in de leeftijd van 15 tot 74. Dus dat is best mooi. Daarmee hebben we alleen nog niet al die arbeidstekorten in met name ook de cruciale sectoren die mevrouw Verkoelen noemde opgelost. Dat is ook niet mogelijk. We zitten gewoon in een demografische knel eigenlijk. En het is dus ook vooral een kwestie dat werkgevers in die maatschappelijk cruciale sectoren de concurrentie om personeel beter gaan voeren en ook vaker gaan winnen. Dat is ook iets waar we vanuit ons eigen beleid een steentje aan proberen bij te dragen, bijvoorbeeld met het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds. Daar zijn we in het afgelopen jaar natuurlijk mee begonnen en inmiddels lopen de eerste trajecten daar ook van. En in totaal hebben we in 2023, ik moet het even goed zeggen, 1429 Rotterdammers via onze eigen trajecten toegeleid naar werk in een van die maatschappelijk cruciale sectoren. Dat is best een prestatie. En daar gaan we dus volle bak mee door. Dank u wel.

De VOORZITTER. Dank u zeer. Wethouder Buijt.

De heer BUIJT (Iv) (wethouder). Voorzitter, dank u wel. Ik wil beginnen met iets te recht zetten wat de heer Tak opmerkte. Hij verwees naar de commissievergadering en toen zei hij: er is geen tweede termijn geweest omdat de wethouder naar huis moest. De waarheid is, we hebben een heel uitgebreide bespreking gehad, een heel uitgebreide beantwoording van mij. Daarna is er een veegronde geweest. Toen vroeg de voorzitter: is er behoefte aan een tweede termijn? Toen is er uiteindelijk van alle vragen die ik beantwoord heb één ding voor de veegbrief blijven hangen. Dat is de vlaktaks waar ik zo uitgebreid op terugkom. En vervolgens is aan de commissie voorgelegd: de GRJR nu nog behandelen en onder andere een van de redenen was dat naast mij nog een aantal mensen niet konden deelnemen, dat de vergadering toen is beëindigd, en dat de GRJR-bespreking is uitgesteld. Dus ik wil hier echt het beeld wegnemen dat hier een wethouder stond die nog heel veel vragen had te verduren, maar die zei: nee jongens, ik moet weg, we gaan nu weg. Zo is het niet gegaan. Dus ik wil even daarmee beginnen, want dat past ook een beetje in een patroon dat ik ontdek. Er zijn een aantal zaken waar ik natuurlijk graag op inga, want er zijn een aantal vragen over de vlaktaks, over de.

De VOORZITTER. De heer Tak. Ik kan niet wegen of het een punt van orde is.

De heer TAK (pvda). Nou, ik heb een feitelijke correctie. Nou, ik heb namelijk gevraagd in die commissievergadering om extra spreektijd, want mijn spreektijd was op. Dat is niet gehonoreerd. We hebben toen nota bene... ook mijn collega's vroegen daarom. En het argument was dat we om 18.00 uur moesten stoppen. Dat kunt u nazoeken. We maken geen notulen van de commissievergadering maar voor iedereen die het thuis terug wil kijken, ik heb toevallig gisteravond zelf het debat nog even teruggekeken als voorbereiding hier op vandaag. Ik weet 100% zeker dat het zo is gelopen, dus ik wil even deze feitelijke correctie maken op wat de wethouder zegt.

De VOORZITTER. Ik constateer dat het twee belevenissen zijn. Volgens mij is het handig als we verdergaan.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Nee, ik wil hier toch echt heel zuiver in zijn. Ik wil echt het beeld wegnemen, het debat is heel breed gevoerd en de spreektijd van mijnheer Tak had ermee te maken dat er nog een volgend punt op de agenda stond, dat zijn tijd op was, en er is toen door de voorzitter gezegd: ik ga heel coulant met de spreektijd om. Er zijn ook mensen heel coulant behandeld toen. En het is dus absoluut niet zo dat er nog een heleboel vragen lagen, getuige ook de veegbrief vanuit een wethouder die 41 vragen kreeg is er alleen één ding in de veegbrief meegenomen over een vlaktaks. Ik hecht er toch aan voorzitter, ondanks dat het misschien een interpretatie is, om toch eventjes duidelijk te maken dat het commissiedebat op een heel goede manier beëindigd is.

De VOORZITTER. Waarvan akte. We schrijven het op. Van dit raadsdebat wordt in ieder geval wel een verslag gemaakt.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Zo is het. Een aantal zaken. We beginnen even met de vlaktaks. Dat is iets wat voor heel veel misverstanden, ruis heeft gezorgd en waar de meest aparte theorieën op zijn losgelaten. De vlaktaks is in 2021, besloten in de GRJR nog onder voorzitterschap van mijn voorganger, afgeschaft. Er zou in het jaar 2023 voor het eerst een begin mee gemaakt worden. In 2022 hebben mensen met heel veel verstand van financiën gezegd, die hebben dat zo bekeken. En die hebben we dus ook ingevoerd, de systematiek van de vlaktaks is ook veranderd, we kunnen nu op gemeenteniveau veel beter sturen. En die hebben toen gemeend de systematiek die we al jaren voeren met onder- of overbestedingen blijven we hetzelfde hanteren, omdat de boeken al vrij snel dichtgaan in Rotterdam en we krijgen ook nog vrij veel naheffingen. Dus het is niet handig om dat al in de lopende begroting te verwerken. Dat hebben de financieel deskundigen in de zomer van 2022 zo besloten. Vervolgens word ik in november 2023 wethouder. Ik ken helemaal niet de geschiedenis van hoe daar door financiën op beoordeeld is. We krijgen een melding in maart van de accountant van de GRJR die ons erop attent maakt: jongens, jullie gaan dit nu op 2024, maar dat moet eigenlijk al in 2023. Het gaat om een bedrag van € 43 miljoen. Dus de jaarrekening moest worden aangepast. Daar hebben we uitgebreid over gesproken, maar toen kwam in de commissie ineens het verhaal van: en de wethouder heeft anderhalf jaar zitten slapen en er zijn miljoenen verloren gegaan. Ik hoorde vandaag zelfs een theorie die ik ook in de krant las. Het was de bedoeling dat het over jaren werd uitgesmeerd. Nou, ik ben blij met net ook de woorden van de wethouder van Financiën die ook benadrukte: wat je er ook van vindt dat we dat op die manier hebben geboekt en dat het teruggeboekt is, het bedrag van € 43 miljoen dat we extra aan zorg hebben uitgegeven, wat op zich al heel erg is hè, want ik wil op geen enkele manier dat bedrag bagatelliseren. Dat heeft geen enkele euro extra of minder of meer gekost. Dus het is, wat ik ook in de commissie zei, een boekhoudkundig iets waar je van alles van mag vinden, maar het is natuurlijk niet zo dat er iets buiten het zicht van de wethouder voor € 43 miljoen gebeurd is, dat de kosten opgelopen zijn. En zelfs de theorie van mijnheer Biljoen, het plan was om dit over jaren uit te smeren, die is helemaal uit de lucht gegrepen. Dus ik wil hier klip-en-klaar maken, je kunt van alles verwijten over het jaar waarin het geboekt is, het bedrag doet daar niets aan af, geen euro extra. En van uitsmeren over jaren is helemaal geen sprake.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Vorig jaar is de begroting van de GRJR besproken en daar stond dit expliciet in genoemd. Waarom is dat toen niet door de financiële administratie opgepakt?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Er is een inschatting gemaakt, wat ik u ook net probeerde uit te leggen, dat dit voor Rotterdam niet werkbaar was, dat dat op het jaar daarop, omdat er ook nog naheffingen komen, omdat onze boeken vrij snel dichtgaan, daarom is voor die systematiek gekozen. Uiteindelijk is er dus daarop een correctie gekomen van de accountant van de GRJR. Daar kun je van alles van vinden dat financiële mensen die dit beoordelen daar met elkaar, maar dat is, nou ja.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja voorzitter, daar vinden wij inderdaad wat van, want volgens mij is het zo dat uw ambtenaren of onze eigen financiële administratie door Financial Audit erop gewezen is. Klopt dat?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Mijn financiële administratie wordt weer gecontroleerd door Financial Audit. Die hebben dat ook gezegd van: dit kan naar 2024. Vervolgens heeft de accountant van de GRJR gezegd: dat kan niet. Die zijn naar Financial Audit gegaan, en die hebben vervolgens gezegd: het moet zo gedaan worden. Dus dat is hoe de werkelijkheid gelopen is.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Wanneer heeft dan die accountant dat gezegd van de GRJR? Want nog voor de zomer in 2023 stond nota bene in de begroting van de GRJR dat deze systeemwijziging had plaatsgevonden, dus voor de zomer wisten we het al.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ik ben niet bij alle technische gesprekken geweest, ik vertel alleen het tijdsplan, de financiële mensen hebben beoordeeld: dat gaan we op deze manier doen. Het was voor mij geen issue, het is ook niet zo dat er zorggeld is verbrast of zo, laat dat ook helder zijn. Het is een technische kwestie en op aanwijzing van de accountant van de GRJR is Financial Audit erop gewezen. Die heeft vervolgens gezegd: oké, dan gaan we het op die manier doen. Dat heeft niets te maken met een wethouder die achter de feiten aanloopt en tientallen miljoenen kwijt is of zo. Dat beeld wil ik echt even rechtzetten.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, het heeft wel te maken met dat wellicht de wethouder het wel wist. Dat probeert hij hier bij hoog en bij laag in elk geval te beweren. Maar in de tweede herziening in november is er geen briefje gekomen naar de raad, van: geachte raad, er hangt u nog € 43 miljoen boven het hoofd. We hebben niets gehoord. En dat is het. U staat hier om de verantwoording over de jaarrekening van 2023 te geven en wij zijn totaal verrast door die € 43 miljoen. Dan kunt u beweren dat u niet verrast bent. Als u niet verrast was, had u een brief moeten sturen. Want wij zijn nu wel verrast en wij staan hier om u ter verantwoording te roepen over het te voeren beleid en wij zitten hier nu met een tekort op een begroting.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ja, ik wil niet eindeloos langs elkaar heen blijven praten. Wat is er gebeurd? De budgetten liepen uit de rails in 2023. Ik kom er dadelijk op terug hoe ik daarop heb gehandeld op, hoe ik daarop in control probeer te komen. Als je een systematiek hebt, als je in de film leeft, het overschot voor 2023 moeten wij in 2024 bij de retraite meenemen in het financiële beeld. Als je in die film leeft, en je weet al: die tekorten lopen op. We wisten al de eerste burap van de GRJR, de tweede burap, daar bent u allemaal netjes over geïnformeerd, dus dat die kosten zo enorm opliepen, dat dat dit bedrag was, dat is niet de verrassing. De verrassing is achteraf dat de verwerking op een andere manier gaat. Dus er was op dat moment voor mij toch ook geen reden, als je denkt: we moeten dat dadelijk in de retraite bij het beeld voor 2024 doen, zoals we het ook het jaar daarvoor deden. Toen hebben we dat ook op die manier gedaan. Als je in die film zit, die ambtenaren het zo hebben bedacht, van zo gaan we het doen, dan ga je toch ook niet een brief sturen? Want het bedrag van de tekorten is ook niet een heel grote verrassing.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Voorzitter, eigenlijk gaat het om iets heel simpels. Wethouder, geef gewoon toe dat dit buitengewoon slordig was geweest, dat u had kunnen weten voor de zomer dat dit anders had moeten. Het stond nota bene in die begroting van de GRJR expliciet genoemd. Dat had u kunnen en dat had u moeten weten, maak gewoon excuses en dan is daarmee misschien de kous af.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Voorzitter, ik ben nooit te beroerd om ergens excuses voor te maken. Als ik vind dat ik een fout heb gemaakt dan geef ik dat ruiterlijk toe. Ik vind het ontzettend vervelend dat dit zo gelopen is, maar het beeld dat u in de commissie probeerde op te roepen en wat ook in de krant geprobeerd is, dat is gewoon niet terecht. Dus ik vind echt dat het geen recht doet om nu te gaan zeggen: dat is een fout van mij. Uiteindelijk hebben wij iets fout gedaan en uiteindelijk zijn we daarvoor verantwoordelijk, dus uiteindelijk moeten wij zeggen: dit had anders gemoeten. Absoluut. Maar dat is iets anders, dus als u zegt: maak daar excuses voor, ik wil dat best doen, maar dat is niet het beeld bevestigen van: u heeft miljoenen verbrast en heeft achter de feiten aan gelopen. Dat wil ik echt wel even markeren. Dus u heeft gelijk dat het niet goed is gegaan. En ik heb ook gelijk dat ik heb uitgelegd: het heeft geen extra geld gekost en al helemaal niet het voorkomen van uitsmeren over jaren. Dus laten we het hier dan bij houden. Voor volgend jaar moet het anders, maar wel met de conditie zoals ik het gezegd heb.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ja, dank u.

De VOORZITTER. Toch nog niet. Er zijn nu wel heel veel vragen hierover gesteld hè. U kunt heen en weer blijven gaan, maar u gaat elkaar niet overtuigen schat ik zo in. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ik zou dan ook wel graag willen weten hoe de wethouder dit gaat verbeteren. Want ik hoor toch nog steeds iemand die iedereen de schuld geeft, de accountant, de ambtenaren, Financial Audit, dus hoe gaat u dat dan in de toekomst voorkomen en ons in elk geval als raad ook beter informeren?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ik vind dit echt jammer voorzitter. Ik probeer juist een beeld te schetsen van hoe dit is gelopen, hoe dit tot stand is gekomen. Ik geef niemand de schuld, want uiteindelijk is er maar een verantwoordelijk en dat zijn wij als college. Laat dat gewoon helder zijn. Maar als ik nu probeer een beeld te schetsen en ik probeer een beeld dat ontstaan is van: er zijn miljoenen verbrast en u loopt achter de feiten aan. Ik neem dat weg. Ik zeg nota bene op het einde nog: nou, als u daar excuses voor wilt, want het had niet zo mogen lopen, dan geef ik die nog. En dan nog zegt u: ja maar... Maar hoe kan ik u dan overtuigen? Wat moet ik u dan zeggen? Ik schets u het beeld, ik geef excuses. En dan zegt u: ja, maar ik vind het nog niet genoeg.

De VOORZITTER. De heer Kind.

De heer KIND (volt). Ja, dan heb ik nog een vraag die misschien niet direct te beantwoorden is, maar met de GRJR zit je natuurlijk met meerdere gemeenten in een regeling. Ik kan me voorstellen dat die misschien wel ongeveer hetzelfde debat hebben gevoerd. Zijn alle gemeenten binnen de GRJR ongeveer hetzelfde met deze problematiek omgegaan? Of zijn er gemeenten die het gewoon al direct bij de begroting hadden geregeld en niet met een naheffing zijn gekomen?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ja, die vraag heb ik natuurlijk ook gesteld, want ik vind het wel relevant. We hebben het van drie gemeenten getoetst. Bij een was het sowieso niet aan de orde. En bij twee, die hebben er wel op in kunnen spelen, maar daar is vooral de schaalgrootte. In Rotterdam is de schaalgrootte heel groot en wij krijgen ook nog nafacturatie in het eerste kwartaal op grote schaal. Dus die hebben daar inderdaad wel op geanticipeerd. En wij hebben gemeend, dat heb ik ook uitgelegd, waarom we dat dus in het jaar daarop moeten doen.

De VOORZITTER. Mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Nou ja, schaalgrootte definieer ik vooral als een voordeel omdat je dan meer ambtenaren hebt, meer expertise waardoor je het juist beter kan regelen, dus vind ik het juist een

beetje opvallend dat die kleinere gemeenten met minder ambtenaren het dus wel zo snel hebben kunnen regelen en dat wij achteraf pas verrast zijn geworden.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Voor de duidelijkheid, het is niet zozeer snelheid of, maar het is meer gewoon dat je denkt: we hebben in Q1 2024 een beter en completer beeld van 2023 dan op dat moment. Dus dat is een beetje de reden. Dat is het en ik weet het van twee gemeenten. Ik weet niet hoe het in de andere negen is. Maar van twee gemeenten weet ik het en die hebben het wel op deze manier gedaan.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). En het volgende punt, daar wens ik ook toch heel eventjes te reageren op de bestuursopdracht Zorg. Er wordt een beeld geschetst door een aantal partijen, en ik vind ook dat er een terechte kritische noot is gekraakt over die bestuursopdracht Zorg is totaal niet te controleren. Niet inzichtelijk. We hebben er geen grip op. En dan wordt er steeds verwezen: en de accountant zegt het ook in het COR-rapport. Wat zegt die hierover? Ik citeer: "De voortgang van de Bestuursopdracht Zorg is toegelicht in het jaarverslag. In deze toelichting wordt geen concrete analyse gegeven van de financiële resultaten en de reeds genomen maatregelen uit hoofde van de bestuursopdracht. Hierdoor is het moeilijk om vast te stellen of de opdracht op schema ligt. Hierdoor is de raad afhankelijk van aparte rapportages van de resultaten." Mijnheer Elbay wees er ook al op. Ik heb u drie heel uitgebreide rapportages gestuurd. Precies van: hoe loopt het, welke maatregelen kunnen we precies duiden, welke niet. En ik heb u toegezegd: ik vind het eigenlijk wel een terechte constatering. We moeten dat ook voortaan in de jaarrekening meenemen. En dat heeft ook de heer Elbay gevraagd en dat gaan we ook doen. Dat heb ik toegezegd. Dus volgend jaar komt hij er wel, maar dat is iets anders van: het staat niet in de jaarrekening. Dat is iets anders dat het totaal niet inzichtelijk is en niet te volgen is. Dat beeld wil ik ook nuanceren.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja voorzitter. Kijk, u heeft twee weken of drie weken geleden toegezegd, maar u heeft gewoon een jaar lopen slapen.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Nou, ik hou niet van jij-bakken, dus dat ga ik niet doen. Maar ik hoorde u net zeggen over: ja, er is een bestuursopdracht Zorg 1, een bestuursopdracht Zorg 2, een bestuursopdracht Zorg 3. Nee, er is één bestuursopdracht Zorg, waarbij we aan de voorkant hebben aangegeven: we hebben tranche 1 in 2022, of tranche 1, 1-1-2023, tranche 2, 1-7-2023 en tranche 3 heeft vertraging opgelopen. Dat heb ik ook vorig jaar uitgelegd, waardoor we ook het bedrag niet hebben gehaald. Ik heb helemaal niet lopen slapen. Ik neem hun aanbeveling ter harte. Ik ga het voortaan ook in de jaarrekening opnemen, maar uw constatering: het is onnavolgbaar, niet te volgen, die is niet juist.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Ja, dan wordt er natuurlijk gezegd: u bent niet in control en u heeft dat ook zelf toegegeven. Dan is altijd de vraag: wat is dan in control? Wat ik heb gezegd is: op deze portefeuille, met de openeinderegeling die jeugdzorg is, met de landelijke ontwikkelingen met de afbouw van de gesloten jeugdzorg, met de gigantische cao-opplussen, ben je op deze portefeuille nooit 100% in control. En dat zei mijnheer Elbay net ook: het is of je bent in control of je bent niet in control. En dat heb ik toen ook in de commissievergadering uitgelegd. Ik ben niet volledig in control op de punten waarop ik niet in control kan zijn. Maar op de zaken waar ik wel in control kan zijn, ben ik het wel en stuur ik maximaal. Ik heb daar ook een aantal voorbeelden van: hoe heb je dan gestuurd? Allereerst merkte ik dat ik vond dat ik op te lage frequentie terugkoppelingen, analyses en updates kreeg. Dus ik heb dat sowieso opgevoerd. We kregen de burap van de GRJR eerste en tweede, die liepen helemaal uit de klauwen. Wat hebben we gezegd? We gaan een soortgelijk iets voor de GRJR doen, dus waar we voor de gemeente Rotterdam al de bestuursopdracht Zorg hebben, gaan we nu de RBOK doen, dus er is ongelofelijk op geanticipeerd. We krijgen nu voor dit jaar eenzelfde traject dat we nu in de bestuursopdracht Zorg al hebben. Dat gaan we nu regionaal met alle gemeenten opstarten.

We hebben de begrotingssystematiek van de GRJR waarin we al in een vroeg stadium de begroting maken voor het jaar daarop. En als dan het jaar daarvoor hoger blijkt te zijn, werd in het verleden al door al mijn voorgangers ook niet, die begroting aangepast aan de actualiteit. Dat doen we nu wel. We kijken nu al jaren vooruit, dus we hebben nu ook veel inzichtelijker, dit jaar hebben we de begroting dusdanig opgehoogd, juist door die enorme gebeurtenissen in 2023. Dus daar kan ik op in control zijn. Daar kan ik op handelen. En daar stuur ik maximaal op. En ja, ik vertrouw op ambtenaren, ik sta echt voor ze. Ik vertrouw ze en ik zie hoe hard ze werken en ik zie hoe die cultuuromslag hier stuk voor stuk... Maar in het beeld dat opgeroepen wordt, hij leunt volledig op zijn ambtenaren. Dat gaat erom, als ik over weerstandsvermogen en risicoanalyses word geadviseerd door financieel heel deskundige mensen, dan vertrouw ik op die ambtenaren. Maar als er ergens een euro te veel wordt uitgegeven, zit de directeur de volgende dag op mijn kamer: wat is er aan de hand? Want daar kan ik op sturen. En ik vertrouw dat hij daar vervolgens dan iets mee doet. Dat is in control zijn volgens mij, en volgens mij ben ik dat. En ik wilde het hier eigenlijk voorlopig maar even bij laten, want mijn energie zit in een hoge stand.

De VOORZITTER. Water doet wonderen, zeg ik altijd. Even afkoelen. Heeft mijnheer Tak nog een vraag?

De heer TAK (pvda). Ik had u gevraagd wanneer u ons plan B zou kunnen toezenden?

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Ja kijk, daar maakt u ook, we hebben afspraken gemaakt. Ik heb u aangegeven, vorig jaar hebben wij de bestuursopdracht Zorg-reeks niet gehaald. Dit jaar hebben we nieuwe maatregelen genomen, hebben we heel goed met het veld afgestemd en we hebben u een derde tranche gepresenteerd en we denken dat we het dit jaar wel halen. Ik heb daarop gezegd: maar we willen wel echt kunnen anticiperen op de situatie, dus ik heb ook nog een plan B. Ik heb u aangegeven dat ik niet onnodig onrust in de stad wil veroorzaken met maatregelen die misschien nooit van toepassing worden, dus ik heb gezegd: in september willen we daar u in een besloten sessie heel graag in meenemen en ook graag uw mening over hebben. Wat u zei, van: een beetje over de zomer heen getild. Ik dacht juist: de begroting komt er de komende weken aan, je moet dit wel goed voorbereiden, dus het is niet echt handig om dat nu op stel en sprong binnen twee weken te gaan organiseren. Dus in september, dat is de afspraak die we in de commissie gemaakt hebben.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja voorzitter, kijk, aangezien de wethouder het toch al heeft liggen, ik dacht: dan stuurt hij het gewoon naar de kluis, en dan kunnen we het ter voorbereiding op de Voorjaarsnota betrekken bij het debat.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Nee voorzitter, plan B is een set maatregelen die we achter de hand houden. We gaan nu heel veel maatregelen tegelijk invoeren, dus het is sowieso geen optie om die op korte termijn in te voeren. Het voelt niet goed aan om maatregelen die misschien nooit het daglicht gaan zien in een kluis te leggen, zonder toelichting, zonder mogelijkheid dat als u daar vragen bij hebt dat ik een toelichting kan geven. Dat is niet de goede manier. Dat moeten we echt via een sessie doen waar u vragen kunt stellen en waar wij antwoorden kunnen geven.

De VOORZITTER. De heer Kind.

De heer KIND (volt). Ja, we hebben al twee tranches Bestuursopdracht Zorg gehad. Waarom kan er niet gewoon een derde tranche zijn? Dan is het in ieder geval openbaar, publiek, dan kunnen we het allemaal inzien. Dan kunnen we daar ook een oordeel over vellen. En door het nu naar de achterkamertjes te verschuiven, daar voel ik me niet echt comfortabel bij. En we weten al dat we bij die eerste twee tranches al heel vaak met elkaar gediscussieerd hebben over het verlagen van herindicaties, over doorverwijzingen naar het voorliggend veld, allerlei zaken waar wij ons heel erg veel zorgen over maken. Dan voelt een plan B in de achterkamertjes als iets waar wij ons echt zorgen over moeten maken. En ik vind dat dat soort zaken openbaar en transparant moeten worden gemaakt.

De VOORZITTER. Helder. Wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Ik heb ook eerlijk aangegeven dat die maatregelen die in plan B staan, echt een afwijking zijn van het beleidsplan 'Heel de Stad'. Dus uit plan B ga ik niets invoeren zonder dat die vooraf aan de raad worden voorgelegd. En het is van heel veel niet zeker of ze ingevoerd gaan worden, dus ik kies echt voor deze manier en ik vind dit ook een heel correcte manier om te doen.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, ik snap dat de wethouder geen slapende honden wil wakker maken, maar er is ook nog zoiets als een risicoparagraaf. Hoe groot is het risico dat hij plan B moet gaan invoeren? Want ook de Rotterdammers moeten misschien rekening gaan houden, zij moeten ook een plan B maken dat ze zorg die ze nu wel krijgen straks niet meer krijgen, en dan nog meer moeten leunen op hun netwerk, op de mantelzorgers enzovoorts. Dus in hoeverre moeten Rotterdammers nu alvast een plan B gaan maken omdat u bezig bent met een plan B?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). De kans dat er uit plan B nog dit jaar iets ingevoerd zal worden, is zeer klein. Want als je in september met elkaar daarover gaat praten, er wat van gaat vinden, we hebben ook de systematiek dat we eerst rechtmatigheid, toepasbaarheid, uitvoerbaarheid uitvoerig toetsen, dus Rotterdammers worden sowieso niet overvallen. En het is ook helemaal niet zeker dat het moet. Dus dat is gewoon de weg die we nu volgen. Laten we nu met elkaar in september gewoon eens kennis nemen van wat die gedachtes nu zijn. Misschien komen er uit de commissie ook heel goede ideeën. Dan kun je daar misschien ook aan denken of: alstublieft doe dat nooit. Nou, dan komt die onderaan de lijst. Ik denk juist dat zo'n sessie waar u om vroeg, die betrokkenheid bij maatregelen, dat dit juist een instrument is om dat wel te kunnen doen.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Maar het gevaar van plan B is altijd dat je dan minder hard werkt aan plan A. Dus als we nu eens gewoon proberen plan A uit te voeren en geen plan B gaan maken. Kijk, een noodmaatregel kan altijd, maar je moet alles op alles zetten om samen met Rotterdammers plan A tot een succes te maken. En als je al een voorziening hebt getroffen, is de kans heel groot dat je hem vast wegsnoept.

De VOORZITTER. Er zit geen vraag in. Mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Ja, plan B voelt ook een beetje als een slechte Hollywoodfilm. En om het even scherp te maken, we hebben die eerste tranche van de bestuursopdracht Zorg, die was al doorgevoerd voordat er een addendum op het beleidskader 'Heel de Stad' kwam. Dus in het verleden, als u uw eigen lijn zou hebben gevolgd, was het ook geen probleem om die eerste tranche door te voeren nog voor die aanpassing van het beleidskader. Dus als u nu een plan B hebt liggen, dan kunt u dat ook net zo goed al direct aan ons laten zien omdat het bij de eerste tranche ook geen probleem was.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Nee, want het zijn ook echt nog gedachtes. Ze zijn niet verder uitgewerkt. Geloof me nu, dit is echt niet verstandig om te doen. Laten we hier nu met elkaar het gesprek over aangaan en dan kijken.

De VOORZITTER. De standpunten zijn helder. Mevrouw Mohamed-Hoesein, had u nog vragen?

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Voorzitter, nee, ik had geen vragen. Wel één motie die is ingediend, de motie die verzoekt alvorens de jaarstukken 2023 worden gepresenteerd aan de raad de voorlopig ingeboekte vrijval van de bestemmingsreserve terug te draaien. Voorzitter, deze vrijval is bij de Voorjaarsnota 2023 vastgesteld. Het is dus technisch gewoon niet mogelijk om dit met terugwerkende kracht aan te passen. Dus voorzitter, ik moet de motie ontraden.

De VOORZITTER. Dank u wel. Mag ik mevrouw Kockelkoren vragen even te helpen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Het woord is aan de burgemeester.

De heer ABOUTALEB (burgemeester). Ja voorzitter, in mijn afwezigheid vanochtend had de fractie van Volt een vraag gesteld over de mate waarin verschillende variabelen die betrokken zijn bij de Veiligheidsindex al dan niet separaat worden voorgelegd aan bewoners bij het bepalen van hun cijfer voor de subjectieve veiligheid. En in dit geval ging het met name heel specifiek over de vraag of daar cyber bij betrokken is. Nee, dat is niet zo. Het gevoel van veiligheid wordt als een soort algemeen generiek oordeel van bewoners gegeven aan hun gevoel van veiligheid. Dat kan ook zijn het gevoel van sociale veiligheid, ik ben mijn baan kwijt, ik heb geen inkomen, ik dreig uit huis gezet te worden, de verlichting doet het niet goed, ik ben bestolen via internet. Nou, dat soort elementen. Maar dat geeft een algeheel oordeel, een algehele waardering over: hoe voel ik mij in de stad? Er worden dus geen aparte variabelen betrokken bij het bepalen van het gevoel van veiligheid door de bewoners. Het tweede, voorzitter was de opmerking van de heer Van der Velden inclusief de motie over transparantie inzake filantropie. Dat is een debat dat wij ook in de commissie hebben gehad met mijnheer Rozema. Het is niet juist dat eerder gesignaleerd, dat in een motie... dat een soort kader nodig zou zijn, dat dat niet door het college is beantwoord. Dat is namelijk wel gebeurd, op 2 november 2021. Er is toen een brief nog naar de vorige raad gestuurd, en daarin is wel gemotiveerd aangegeven waarom het college toentertijd vond dat het kader niet nodig was. Want waarom zou je filantropen in de stad anders behandelen dan alle andere partijen in de stad? Zij hebben exact dezelfde speelruimte als alle anderen. Op het verzoek van de raad hebben we nog Bibob aangescherpt. Dat geldt dus nu ook voor filantropen. We hebben het Didam-arrest, waarmee geen voorkeur voor de filantropen aan de orde is boven andere partijen die geïnteresseerd zouden kunnen zijn in een stuk grond of in onroerend goed. En dat is ook een compliment voor dit college. Men dacht van meet af aan: laten we de burgemeester maar belasten met dit vraagstuk, want voor zover het misschien aan de orde zou kunnen zijn, een discussie over integriteit, welaan, de burgemeester is bij wet verantwoordelijk voor het bewaken van bestuurlijke integriteit. Dus eigenlijk alle ingrediënten die nodig zijn om het hier netjes te doen, conform de regels, filantropen niet boven anderen te verheffen, is aan de orde. Derhalve was toentertijd gemotiveerd en wel aangegeven dat een kader hier niet aan de orde zou zijn. Ik zal die motie dan ook niet omarmen voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Dank u. Ja, u doet net of dat niet bij ons bekend is. Maar als u de motie leest citeren wij zelfs die brief. Dus u moet niet doen alsof dat niet bekend was bij ons. Wij noemen die brief in de motie. Ten tweede is het gewoon een heel duidelijk advies van onze accountant. En ja, de gemeenteraad had zelf ook al eerder aangegeven: wij willen een kader. Maar eigenlijk sla je nu een advies van de accountant in de wind, en dat lijkt me niet heel erg verstandig met dit onderwerp. Ten tweede is het niet zomaar een partij die, ik noem maar wat € 5.000,00 investeert in de stad. Nee, we hebben een begroting van € 4,4 miljard en deze partij slaat inmiddels € 800 miljoen stuk in deze stad. Dat gaat nog meer worden, hebben ze aangegeven. Dan lijkt het mij heel vanzelfsprekend dat de gemeenteraad wordt meegenomen in de afwegingen, in de geldstromen, in alles wat betrekking heeft op deze filantroop. En de accountant onderschrijft dit. En dit kun je niet als college zomaar in de wind gaan slaan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer ABOUTALEB (burgemeester). Ja voorzitter, we hebben een aanzienlijk debat met elkaar, toch? Dit vind ik ervan, dat geef ik dan terug. In de tussentijd hebben we Bibob aangescherpt, van toepassing verklaard ook op filantropen, ook aan u voorgelegd. Dit heeft u in handen. Het Didam-arrest is wat ons betreft een prima kader om te waarborgen dat filantropen niet boven anderen worden gesteld. Maar voorzitter, ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat wij hier al eens eerder met de heer Van der Velden een debat hebben gehad over betrokkenheid van met name één grote filantroop in de stad, en dat de heer Van der Velden en de Partij voor de Dieren daar inhoudelijke bezwaren heeft tegen betrokkenheid van zo'n grote particuliere investeerder in sociale zin in Rotterdam. Ja, dat neem je met zo'n beleidskader niet weg. Dat blijft een, ik zou bijna willen zeggen, politiek oordeel over de vraag of je vindt dat filantropen in deze omvang in de stad goede doelen zouden kunnen steunen. Maar dat is een politiek oordeel dat u dan met elkaar aangaat. Als dat de kern is van het bezwaar, dan los je

dat met een kader als deze niet op, los van het feit dat ik vind dat die ingrediënten die in zo'n kader aan de orde zijn met de elementen die ik net noemde in voldoende mate worden ondervangen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden nog even kort de tijd.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Nou ja, ik wil me gewoon beperken tot wat we vandaag bespreken. Dat zijn de stukken en ik wil me beperken tot de motie. En wat er nu voor de hand ligt is dat de accountant dat advies geeft. Het advies wordt onderschreven door de hele gemeenteraad door middel van de COR. Simpel, dus de gemeenteraad wil het, de accountant wil het, de enige die het niet wil is de burgemeester van Rotterdam, want u praat ook de hele tijd in de ik-vorm.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer ABOUTALEB (burgemeester). Ja, ik ben portefeuillehouder. Nee, het is het standpunt van het college, zeg ik er maar even bij. Ik ben portefeuillehouder, dus als ik op die manier iets uitleg dan is dat niet de bedoeling. Maar ik omarm die motie niet namens het college, heel precies, en het is aan de gemeenteraad om straks bij de stemming daar een oordeel over te vellen. Maar ik raad u deze motie op deze manier niet aan. En dat betekent dat voor de filantropen in de stad andere maatregelen, andere kaders gaan gelden dan voor alle anderen die ook een oogje hebben laten vallen op een pand of een oogje hebben laten vallen op een stukje grond. Eigenlijk zijn de algemene kaders op iedereen van toepassing, of je nu filantroop bent of dat je een andere commerciële partij bent die geïnteresseerd is in een pand of in een stuk grond. Dat is precies hetzelfde. We leggen iedereen langs de meetlat, namelijk Bibob is aan de orde en het Didam-arrest is aan de orde. En als er twijfel is aan integriteit is de portefeuille in handen van de burgemeester en die heeft de wettelijke taak om te borgen dat de bestuurlijke integriteit in de gaten wordt gehouden. Ik kan het niet preciezer zeggen voorzitter. Dan voorzitter, niet zozeer een vraag maar een terloopse opmerking van Forum voor Democratie, de heer Oostdijk, over veiligheid en over camera's en gebruik van camera's. We hebben het daar al eens eerder met elkaar over gehad, ook in de commissie. Een goed voorbeeld van waar je in de evolutie van veiligheid stijgende lijnen kunt zien dat je denkt: nu heb ik het cameratoezicht in dezen niet nodig of in beperkte mate nodig, bijvoorbeeld in slaapstand brengen, dat je wel registreert maar niet actief uitkijkt, is Katendrecht. Lang geleden was Katendrecht qua veiligheidsniveau ongeveer dicht bij 0, en nu is dat een van de best scorende veiligheidsgebieden van onze stad. Ja, dan heeft natuurlijk een overdaad aan camera's daar ook geen zin. Dat doe je dan op een andere plek waar dat eerder hard nodig is. Dat debat heb ik ook eerder met mevrouw Van Wifferen van D66 in de raad gehad en ook daar de belofte gedaan: als de camera's niet nodig zijn, ofwel we verplaatsen ze of we brengen ze in slaapstand. Maar dat is eigenlijk beleid in onze stad sinds jaar en dag. Dat is het voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan geef ik de hamer weer even over aan de burgemeester.

De VOORZITTER. Er is veel uitgewisseld en ik kan me voorstellen dat er nu ruimte is voor een korte pauze, maar ik zie dat de heer Tak is gaan staan.

De heer TAK (pvda). Ja, ik zou graag inderdaad willen schorsen. Ik zou graag willen voorstellen voorzitter via u om te schorsen inderdaad, zodat we ook even kunnen overleggen met een aantal collega's. Ik weet niet of we iets van 45 minuten... dan kunnen we dat combineren met de theepauze, om onze bevindingen van dit debat mee te nemen en te kijken wat we daarmee...

De VOORZITTER. Dat is dus een schorsing voor een eventuele tweede termijn, begrijp ik dat goed?

De heer TAK (pvda). Exact.

De VOORZITTER. Als daar behoefte aan is. Ja, de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, dan heb ik nog wel een behoefte aan een veegronde.

De VOORZITTER. Nog een keer.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Een veegronde.

De VOORZITTER. Maar dat doen we aan het begin van de tweede termijn. Als er toch een tweede termijn komt dan doen we dat daar. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, oké, prima. Ook van de orde? Ook een veegronde? Dan doen we dat maar. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, dank voorzitter. Misschien heb ik het niet duidelijk genoeg gezegd, maar ik had met mijn eerste opmerking in mijn termijn over het combineren van jaarrekening en Voorjaarsnota ook een appel gedaan aan het college en specifiek de wethouder van Financiën. En ik denk eigenlijk dat hij dat zo niet begrepen heeft, dus dit is mijn veegvraag, of de wethouder van Financiën daar nog op kan reageren, bijvoorbeeld of hij kan komen met mogelijkheden waarbij we die knip toch kunnen maken, bijvoorbeeld door de rekening eerder in het jaar te doen. Maar goed, dat is slechts een suggestie. Maar toch even de vraag aan de wethouder van Financiën om daar op te reageren.

De VOORZITTER. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, ik had nog een vraag gesteld aan wethouder Bouwen en wonen over studentenwoningen en volgens mij begon ze aan het antwoord maar toen kreeg ze een interruptie en toen is het er volgens mij niet meer van gekomen. Dus die vraag heb ik nog staan.

De VOORZITTER. Oké. Dan kijk ik nog even naar de wethouder van Financiën.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Voorzitter.

De VOORZITTER. U had ook een veegvraag. Sorry, ik zag alleen maar twee mensen staan.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Nee nee, ik sta toch. U keek gewoon over me heen, ik ben niet zo groot. Dat klopt.

De VOORZITTER. U valt altijd op, zeker.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Ik had nog één veegvraag voor de heer Buijt en dat was dat ik heel concreet naar een plan vroeg voor de jeugdzorg. Dat heb ik nog gevraagd. Komt er een plan voor de jeugdzorg en hoe ziet dat eruit en wat gaan we doen gezien de enorme tekorten die we gehad hebben?

De VOORZITTER. Andere veegvragen nog? Mijnheer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Voorzitter, ik pak hem er heel even bij. Ik had in mijn speech aan wethouder Buijt gevraagd over het openbare verslag van de GRJR van begin april. Daarin stond: het verschil in de zorgkosten is voornamelijk ontstaan door een achterstalligheid in de afgifte van toewijzingen van jeugdhulp voor zorg die al wel is geleverd. De gemeente geeft die toewijzingen af, en ik hoor dan graag even van de wethouder hoe dit nu precies zit.

De VOORZITTER. Ja? Dan gaan we de wethouders langs. Wethouder Financiën eerst.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Dank voorzitter. Ik had het inderdaad wel gehoord, niet opgevat als vraag aan mij. Ik hoor nu twee gedachtes die ik misschien niet goed kan combineren. Aan de ene kant de gedachte: kan de jaarrekening wat eerder, dan zit er meer tijd tussen een jaarrekeningbehandeling en een Voorjaarsnotabehandeling. En een combinatie, wat juist weer zou betekenen: je behandelt ze allebei in één raadsvergadering of misschien zelfs in één agendapunt. Ik snap de opties maar wat is nu de vraag? Want ze zijn tegengesteld aan elkaar.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). De vraag aan u is om ons als raad opties te geven. Want als je het samen doet terwijl je de Voorjaarsnota al onder ogen hebt gehad, krijg je wat je vandaag krijgt, het ingewikkelde moeizame debat met dat je eigenlijk al informatie hebt die je niet bij dit debat mag betrekken maar die wel heel relevant is. De enige manier om dat te voorkomen mijns inziens is om het verder uit elkaar te trekken. Dat zou betekenen dat de rekening eerder moet en die vraag stel ik aan u.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Nee, dat is me helder. Het eerder opleveren van de jaarrekening zal ingewikkeld worden. We hebben al een behoorlijke uitdaging om dat op een goede manier te doen. We voeren daarover ook vaak het gesprek over in de COR natuurlijk over het controleproces. Dus ik deel graag dat we dat op een nog betere en kwalitatief ook betere manier gaan doen. En om dat voor elkaar te krijgen, dat gaat me niet lukken om dat te combineren met: doe het ook nog maar een aantal weken eerder. Dat zal mij niet lukken. De Voorjaarsnota later, daar gaat u denk ik niet om vragen. Dat is de optie niet. Nee, helder.

De VOORZITTER. Wethouder Buijt.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ja, op de vraag van mevrouw Verkoelen, een plan voor de jeugdzorg. We hebben op verschillende terreinen, we hebben bij de GRJR de RBOK waarin we een aantal maatregelen nemen. Landelijk hebben we de Hervormingsagenda Jeugd, waar op een aantal wijzigingen, ook in de reikwijdte van jeugdzorg wordt gewerkt. Dus er wordt op allerlei fronten heel hard gewerkt om te zorgen dat we a: de wachtlijsten proberen omlaag te krijgen, b: dat de zorg beschikbaar blijft, en c: heel scherp te kijken waar wordt de juiste zorg nog geleverd. Dus het is eigenlijk onderdeel van en de bestuursopdracht Zorg en de RBOK en de landelijke ontwikkelingen Hervormingsagenda Jeugd. Ook afbouw gesloten jeugdzorg, dat zijn heel nadrukkelijke zaken. Dus dat heeft allemaal met elkaar te maken en op al die vlakken zijn we natuurlijk heel hard bezig om daar te zorgen dat het goede beleid gevoerd gaat worden. Op de vraag van de heer Biljoen. Het klopt inderdaad dat er eind vorig jaar, we hadden gigantische problemen met de overgang van Socrates naar Sorga. In 2020 is besloten dat we op een ander systeem over zouden gaan. In 2021 is daarmee begonnen met de implementatie. In de zomer van 2023 moesten we overgaan van Socrates naar Sorga terwijl nog niet alle gegevens goed beschikbaar waren. Op een gegeven moment hebben we ook te maken gehad, daarvan heb ik u ook op de hoogte gesteld van forse wachtlijsten. Op een gegeven moment hebben wij dus, om te voorkomen dat kinderen nog langer moesten wachten op zorg waar ze sowieso recht op hadden, dat dat langer ging duren, tegen een aantal aanbieders gezegd: start het op, en dan zullen wij achteraf dat beoordelen. Dat is nu niet meer zo, want nu zijn we inmiddels gelukkig zover dat Sorga wel goed werkt. Dus dat is uiteraard gestopt. Maar daar is wel een aantal maanden sprake van geweest, juist om de zorg toegankelijk te kunnen houden. Niet uit luxe maar met name de overgang van Socrates naar Sorga heeft ons daartoe genoopt.

De VOORZITTER. Zijn zo de veegvragen beantwoord? PvdA, heb ik goed begrepen dat u vroeg om een schorsing van drie kwartier? Ja? Mevrouw Zeegers heeft nog een veegvraag.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, ik had nog een veegvraag van mevrouw Elfilali over de studentenwoningen. We hebben natuurlijk recentelijk ook over het Toepad afspraken gemaakt om daar flexwoningen te realiseren. Maar in de toekomst, ik hoop dit jaar echt te kunnen starten met Westblaak 220. Dat zijn 250 studentenwoningen. We hebben ook nog de Hoofdweg. Dat is bijna 300 studentenwoningen. Maar of dat dit jaar lukt, weet ik niet helemaal zeker, mogelijk volgend jaar. Dus we hebben in de plannen voor deze periode voldoende plannen zitten en ook het vooruitzicht dat die eerste paal geslagen gaat worden die start bouw. Dus daar stuur ik heel erg hard op. En als wij zien dat daar vertraging is en het is vanwege financiële aard, dan hebben wij ook middelen vanuit het Doorbouwfonds die we daarvoor kunnen inzetten. Dus vooralsnog zijn de plannen voldoende, maar ja, het moet ook eerst nog wel gebeuren. Dat is het antwoord daarop. En ik had ook nog die vragen over wanneer wat is geïnformeerd, gecommuniceerd over de tekorten in de grondexploitaties. Even kijken, we hebben inderdaad eind september bij de tweede herziening aangegeven dat er een tekort zou zijn van € 35 miljoen op de grondexploitaties. Half november was het € 35 miljoen. Dat was de € 35 miljoen waar u het over heeft. Toen is bij de bespreking van de eindejaarsbrief in de commissie BOFV door wethouder Struijvenberg aangegeven, en dat hebben we ook altijd in die brieven gezegd, het kan erger worden. Toen is dat ook gemeld, dat het mogelijk erger zou worden. En op 12 maart 2024 over het voorlopig rekeningenresultaat, hebben wij -€37 miljoen gemeld, bovenop die -€35 miljoen die er al was. Dus we hebben herhaaldelijk wel die informatie gegeven, dus dat is denk ik even het tijdlintje dat ik nog aan u zou melden. Maar volgens mij komen we met elkaar te spreken hoe we dat op een ordentelijke manier kunnen doen, waarvan u denkt: daar voel ik me toch beter in geïnformeerd, want kennelijk was dat nu minder het geval.

De VOORZITTER. Akkoord. Dan schors ik de vergadering tot 17.00 uur. Ik zou u toch om enige discipline willen vragen opdat we het er ook heen kunnen geleiden dat we ook op tijd voor de dinerpauze klaar zijn met dit debat. Dan schors ik tot 17.00 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER. Ik heropen de vergadering. Mag ik u verzoeken tot enige rust in de zaal? Aan de orde is dus nog steeds agendapunt 5, het verantwoordingsdebat, met nu aan de orde de tweede termijn van de zijde van de raad. De schorsing was aangevraagd door de PvdA en die zie ik binnen, dus we gaan beginnen. Mijnheer Tak in de tweede termijn.

De heer TAK (pvda). Voorzitter, dank u wel. Wij hebben met een aantal partijen zojuist overleg gehad en er vallen vandaag een aantal dingen op. Ik heb het ook in mijn bijdrage al genoemd. Mijn fractie en ook een aantal andere fracties in deze raad is er gewoon niet gerust op hoe een aantal wethouders de verantwoording over het jaar 2023 ook vandaag weer na de nadere toelichting... Het geeft ons eigenlijk best wel wat zorgen, en wij willen eigenlijk wat huiswerk meegeven. In ieder geval aan één wethouder, dat zal mijn collega van Volt zo meteen doen. Een andere wethouder, de wethouder Zorg, willen we echt de laatste gele kaart geven. De antwoorden zojuist overtuigen gewoon echt niet. Kijk, uw excuses die neem ik uiteraard mee. Daar zal ik niet zomaar overheen stappen. Maar ik wil wel echt dat u weet dat we er lang over na hebben gedacht, maar het was gewoon helaas niet goed genoeg. We hebben een motie daarvoor, die heet 'Laatste gele kaart'. Het dictum is: de raad spreekt uit dat het de wethouder Zorg, Ouderen en Jeugdzorg een gele kaart geeft over de verantwoording van 2023 en nog één laatste kans geeft om voorafgaand aan de begroting over 2025 te laten zien dat hij wel in controle is. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Laatste gele kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van de Jaarstukken 2023;

constaterende dat:

- de wethouder Zorg, Ouderen en Jeugdzorg géén grip heeft op de uitgaven van de GRJR;
- het al vanaf het begin van deze collegeperiode onduidelijk is wat de uitwerking voor de Rotterdammers gaat zijn van dit beleid;
- de bestuursopdracht zorg tot op heden niet tot meetbare resultaten heeft geleid, ondanks dat dit meer dan een jaar geleden is aangekondigd;

overwegende dat:

- deze raad het vorig jaar nodig vond om een motie van treurnis in te dienen over het functioneren van deze wethouder;
- de wethouder naast de bestuursopdracht Zorg (BoZ) grote onduidelijkheid schept over een 'Plan B', met mogelijk verstrekkende gevolgen voor Rotterdammers;

de raad spreekt uit:

- dat het de wethouder Zorg, Ouderen en Jeugdzorg een gele kaart geeft over de verantwoording van 2023 en nog één laatste kans geeft om voorafgaand aan de begroting over 2025 te laten zien dat hij wel in controle is;

w.g. D.P.A. Tak, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali, T. Kind, S. van de Peppel, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, M.R. van Campenhout, M.S.S. de Jong en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFI LALI (volt). Ja, dank voorzitter. Ik heb even twee punten. Allereerst wil ik nog even ingaan op het antwoord dat ik kreeg over de subjectieve veiligheidsbeleving, want het antwoord dat ik kreeg was eigenlijk namelijk precies mijn punt, dat er dus niet eigenlijk wordt meegenomen als je gaat kijken naar de aanpak van veiligheid, die subjectieve beleving. We zien dat dat ook sterk wordt beïnvloed door seksuele straatintimidatie en cyber. Dus ik blijf erbij: waarom wordt dit niet op een andere manier meegenomen? Dus even los van via enquêtes of wat dan ook. Een tweede punt is: ik ga zo een motie indienen namens meerdere partijen. Die is nog onderweg. En dat is een motie voor de wethouder Klimaat, Bouwen en Wonen. We zien gewoon dat de doelstellingen op het terrein van klimaat en van bouwen en wonen achterlopen en dat er eigenlijk versneld moet worden. Nu willen wij vooral een signaal afgeven en ook eigenlijk zeggen: college, trek het been bij, je moet versnellen, het is nodig om nu gewoon aan de slag te gaan en ook ons te laten zien wat het plan daarvoor is, wat de stappen zijn, zodat we dat beter kunnen gaan monitoren. Die motie is onderweg dus die zal ik zo indienen voorzitter.

De VOORZITTER. Dank u wel. Anderen in de tweede termijn? Ja, de heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Goed, hartelijk dank voorzitter. De beantwoording van wethouder Zeegers over de motie heb ik gehoord. Ik begrijp inderdaad de complexiteit waar men mee zit op de lopende projecten. Maar om dat in de monitor zichtbaar te maken, dat contrast snap ik dan ook wel een beetje. Dus ik heb wel een andere motie, maar voordat ik die indien wil ik ook wel graag van de wethouder de toezegging dat zij een brief stuurt naar de raad zodat de raad ook weet aan welke knoppen hij kan draaien om te kunnen sturen in de grondexploitatieportefeuille en als de wethouder die toezegging kan doen dan heb ik hier een aangepaste motie.

De VOORZITTER. Die houdt u dus nog even in uw achterzak? Helder, nee, dan spreken we dezelfde taal. Anderen nog in de tweede termijn? Mijnheer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, ik wil nog even reageren op de motie van de PvdA en alle andere partijen richting mijnheer Buijt. Ik moet eerlijk bekennen dat ik die motie wel lachwekkend vind, omdat er geen onrechtmatigheden zijn geconstateerd, de wethouder duidelijk vandaag, maar ook bij de commissie heeft uitgelegd hoe zaken over de verantwoording van GRJR-cijfers zijn verlopen, dus ik verwerp deze motie en we zullen als fractie deze motie dus ook niet steunen.

De VOORZITTER. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Ja voorzitter, over de motie van de PvdA. Wij hebben die wel ondersteund, want het blijft zeer onaangenaam dat er een plan 'Passende zorg voor heel de stad' ligt, waar het twijfelachtig van is of dit plan wel tot volle wasdom kan komen. Mijn fractie heeft steeds aangegeven dat maatregelen van het plan niet geënt zijn op het regelen dat er minder zorg ontstaat. Het plan is erop geënt om te regelen dat het minder gaat kosten, dus bezuinigen. Vandaar dat wij ook tegen gestemd hebben. Dat lost niets op en het feit dat er alweer gedacht wordt aan nieuwe maatregelen bewijst dit. Bezuinigen lost niets op. Mijn fractie vindt dit meer dan ongelukkig en het baart ons grote zorgen voor de toekomst van de zorg. Dit is geen fijn idee voor de vele ouderen die erg afhankelijk zijn van die zorg.

De VOORZITTER. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Dank voorzitter. We hebben twee moties gehoord in tweede termijn. Een daarvan is een, wat is het, een soort gelekaartmotie. Nou ja goed, prima, maar ik heb wel het idee dat de wethouder voldoende heeft toegelicht in het debat, en wat hij ook al heeft gezegd, dat die motie dus al een beetje klaar lag, dus goed, dat is mijn mening daarover. Die tweede motie is mij een beetje onduidelijk. Misschien dat de fractie van Volt iets meer toelichting kan geven, want er werd over gesproken dat het college een been moest bijtrekken of zo, maar is dat dan het dictum?

De VOORZITTER. Mevrouw Elfilali gaat terug naar haar eigen plek en dan kan ze daar het gevraagde antwoord geven. U heeft de vraag meegekregen?

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, ik heb de vraag meegekregen, en wat ik al zei, ik zal de motie zo indienen en dan kan de heer Soytekin hem rustig lezen, maar waar het om gaat is dat we gewoon zien dat er veel actuele cijfers ontbreken. We zien dat er gewoon grote achterstanden zijn, op het terrein van wonen en bouwen en van klimaat en het is dus nodig om te gaan versnellen. En ik hoor wel plannen van we gaan dat doen, en we zijn bezig. Maar dat is niet voldoende. Wij hebben hier een controlerende taak en daar willen wij dus beter op kunnen monitoren, en vandaar dat wij dus inderdaad een motie indienen zodat we dat kunnen gaan doen, zodat we daar beter zicht op kunnen krijgen.

De VOORZITTER. We brengen de motie zo in roulatie. U was klaar mijnheer Soytekin? Ja?

De heer SOYTEKIN (denk). Prima, dan gaan we de motie wel lezen, maar ik weet nog steeds niet wat u het college nu verzoekt. Want als u vraagt: ga beter monitoren, dat lijkt me een redelijk verzoek, daar kunnen we naar kijken.

De VOORZITTER. De motie komt eraan en dan kunt u indien nodig het gesprek nog verder voortzetten. Mevrouw Coenradie.

Mevrouw COENRADI E (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Nou, om gelijk bij dat laatste te beginnen, ik ben er zelf ook eens een keer op aangesproken en misschien ook wel terecht in deze raad. Op het moment dat je een motie indient en daarin de aanval kiest richting een wethouder, dan denk ik dat het goed is om ook even uit te leggen wat er dan precies in die motie staat. Nu lijkt het wel zo van: ja, ik heb het wel, maar ik weet niet precies en het is iets met monitoren en dan moeten wij een beetje een soort van gissen en het blijft een beetje als een mist boven mij hangen. Ik vind dat heel erg vervelend en overigens krijg ik wel sterk het idee als ik dan zo nu moties beluister, ook met die tweede gele kaart, wat dat in de raadzaal dan betekent, in voetbal kan ik me daar nog iets bij voorstellen, maar in de raadzaal, geen idee. Ik heb er nog nooit van gehoord. Maar ik kan me er iets bij voorstellen. Dan denk ik: oké, dan hebben we dus eigenlijk een hele dag debatten gevoerd, er is volgens mij, als je alles afpelt, gewoon een heldere beantwoording. Maar we moesten en we zouden gewoon moties indienen tegen de wethouders, want dat stond vooraf gewoon vast. En dat hebben we nu in deze vorm gehoord. De een kan het niet uitleggen en dat moeten we dan maar ergens lezen of zo. En de ander zegt: ik heb eventjes wat voetbaltermen erbij gehaald of zoiets. Nou, ik vind het allemaal erg lachwekkend en heel bijzonder.

De VOORZITTER. Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Herexamen Klimaat, Bouwen & Wonen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 5.1 'Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening';

constaterende dat:

- op de terreinen van Klimaat, Bouwen en Wonen meerdere doelstellingen niet gehaald worden;
- plannen voor zowel de klimaat- als woningbouwopgave achterblijven bij de collegetargets zoals ook naar voren is gekomen in het rapport Targets tellen van de Rekenkamer Rotterdam en de bevindingen van PWC;
- hier meer belangrijke doelstellingen zoals realisatie studentenwoningen, bouwopgave en CO₂-reductie onder vallen;

overwegende dat:

- er op diverse budgetten die raakvlak hebben met het klimaatbeleid sprake is van onderbestedingen, die resulteren in vertragingen;
- de bouw van betaalbare woningen achterblijft bij de doelstellingen en dit niet wenselijk is in de huidige wooncrisis;
- de volledige aandacht voor de klimaatnoodtoestand en woningbouwcrisis noodzakelijk is;

verzoekt het college:

- voor de vaststelling van de jaarrekening 2023 met een herstelplan te komen voor het behalen van de doelstellingen op de terreinen van Klimaat, Bouwen en Wonen, met een daarbij behorend tijdspad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, M.Y. Morkoç, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, D.P.A. Tak, M.R. van Campenhout, T.S.J. Coşkun, M.S.S. de Jong, R.T.J. van der Velden, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De vraag was richting de heer Tak, dus mijnheer Lansink, even geduld graag.

De heer TAK (pvda). Ja voorzitter, kijk, daar wil toch wel even graag op reageren. Ik denk dat vandaag een heel duidelijk signaal is afgegeven aan twee wethouders. En die vragen, kijk, in alle eerlijkheid, het is natuurlijk heel makkelijk schieten misschien vanuit de oppositie, laten we iedereen maar kritisch ondervragen. Mijn fractie, en volgens mij ook andere fracties hebben er met nadruk voor gekozen om juist in te zoomen op de pijnpunten van afgelopen jaar. Om te kijken of dit college heeft geleerd van zijn fouten. En in alle eerlijkheid, geen van beide wethouders heeft ons, in ieder geval mijn fractie en ook een aantal andere fracties kunnen overtuigen dat zij dit jaar echt dat been bij gaan trekken. Dat is de aanleiding van deze twee moties. En het feit denk ik dat deze twee moties gaan over deze twee wethouders geeft alleen maar aan dat we denk ik heel specifiek gekeken hebben: waar zitten de echte pijnpunten over het afgelopen jaar.

De VOORZITTER. De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, alle mensen die het artikel in Rotterdam-Rijnmond volgens mij hebben gelezen dat vanochtend werd gepubliceerd wisten wel dat er iets zou aankomen. Dat gonsde ook al in de wandelgangen. Dus heel erg verrast ben ik niet. En dat is precies dus ook wat hier gebeurt. Men wist van tevoren al wat men ging doen, had ook geen oren naar een goed debat. Overigens ook in ZWCS hebben we wel gemerkt dat eigenlijk een echte goede onderbouwde discussie niet nodig was want een tweede termijn was ook niet nodig. Nee, men wilde gewoon eventjes de vuile was buiten hangen die er niet is, dus ik zeg die gelekaartmotie mag u van mij lekker indienen. Ik trek mij daar als fractie in ieder geval heel weinig van aan, want ik vind het feitelijk, niets meer en niets minder, populistische bühnemoties. Dank u vriendelijk.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja, ik heb nu twee keer het woord lachwekkend gehoord. En weet je wat ik nu ontzettend treurig vind? Dat hier een aantal coalitiepartijen zitten die het gewoon vertikken om hun controlerende taak op een goede manier uit te voeren. Want dat is waar het hier over gaat en ik vind het echt treurig. Wij hebben gewoon netjes een debat gevoerd. Twee keer, zowel in de commissie als in de eerste termijn hier in de raad met inhoudelijke argumenten, proberen te begrijpen wat het college op zijn of haar taakveld heeft uitgevoerd. Daar hebben we de beantwoording voor afgewacht, geschorst, met elkaar overlegd hoe de beantwoording bij ons is binnengekomen. Er was helemaal geen sprake van vooropgezet hier binnenkomen. En om die suggestie te wekken vind ik echt van een dieptepunt in deze raad.

De VOORZITTER. De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Ik begrijp dat ik in ieder geval een pijnpunt heb geraakt gezien de emotie die ik bij mevrouw Kockelkoren hoor. Het was in de wandelgangen al meer dan genoeg duidelijk dat er iets van een motie van afkeuring deze raad in zou komen. Ik ben niet gek en ik ben niet doof. Dat geef ik u ook gewoon eerlijk toe. Geen enkele verrassing, ook niet naar aanleiding van de zaken die we in de pers hebben gelezen. Dus ja, dat is alles wat ik daarover heb te zeggen. En dat kunt u dan maar voor uzelf aanspreken.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Nou ja, er gonst hier natuurlijk wel meer in de wandelgangen. Dat is zo hier in het stadhuis. En meestal is het niet waar. Dus dat kunt u dan ook even meenemen. En wat wij hebben gedaan is gewoon de wethouders bevragen op hun inhoudelijke portefeuille. Wat we hebben gezien is dat voor het tweede jaar op rij er geen controle is op de uitgaven, er geen controle is op het behalen van de doelen. Dat hebben we geconstateerd na de eerste termijn en daaruit trekken we conclusies. En dat lijkt me niet meer dan logisch. En dan wil ik nog één ding zeggen. We hebben gekozen voor een ontzettend licht instrument en dat is ook omdat we gewoon het vertrouwen nog wel willen uitspreken dat de komende tijd er verbetering gaande is. We hadden ook kunnen kiezen voor een motie van afkeuring, maar zo zijn we dan gelukkig niet aan deze kant.

De VOORZITTER. De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, het is in ieder geval fijn dat dingen die in de wandelgangen gehoord worden dus niet waar zijn. Het was volgens mij het betoog van de heer Tak die zei: in de hele raad zijn er mensen ontevreden over twee wethouders. Ik mag dus aannemen dat dat ook gewoon een beetje gossip van de straat was en dat daar dus ook niets van waar was. Dank u.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, om een beetje in het idioom van de heer Lansink te blijven, ik denk dat het enige wat vooraf aan dit debat vaststond, was dat welke motie er ook ingediend zou worden, de coalitiepartijen zich daar niets van aan zouden trekken. Want als het over deze motie gaat die net is ingediend, kan ik als CDA zeggen dat ik hem niet van tevoren heb gezien. Dat ik met de heer Tak ergens aan het einde van de eerste termijn contact heb gehad over wat wij van de beantwoording vonden, dat er mogelijk er een motie in die richting richting de wethouder Zorg zou kunnen komen, maar dat wij dat volledig zouden laten afhangen van de beantwoording in tweede termijn. Dat is wat ik gedaan heb en dat is ook wat ik nu doe met het indienen van deze motie. Dus dat voor zover de praatjes vooraf.

De VOORZITTER. En daarmee bent u ook door uw spreektijd heen. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, van mijn moeder heb ik geleerd: de krant brengt de leugens in het land. Nu is dat niet helemaal waar, maar ik zou tegen de heer Lansink willen zeggen: over de SP heeft u niets kunnen lezen de afgelopen dagen. En dan nog iets: u maakt een karikatuur van een behandeling in de commissie ZWCS waar u zelf niet aanwezig was, maar uw collega de heer Verweij zeer goed heeft meegedaan aan een debat over deze kwestie, evenals de heer Elbay en u maakt daar nu een karikatuur van. Daarbij werkt u niet op mijn pijnpunten maar op mijn lachspieren. Ik vind het echt beneden alle peil zoals u uw collega's in de commissies wegzet, over een debat in een commissie waar u zelf niet bij betrokken was. En de SP ondersteunt beide moties met pijn in het hart, omdat wij echt teleurgesteld zijn in wat dit college heeft gepresteerd het afgelopen jaar, 2023, met de € 4,5 miljard die hun ter beschikking stond. En de heer Buijt, ik geloof echt dat hij goed zijn best doet, maar als ik in een bus op vakantie ga en er zit een chauffeur die ontzettend goed zijn best doet maar voortdurend zegt: nee hoor, we hebben deze afslag gemist maar er komt een andere afslag. Daar wordt de hele bus strontzenuwachtig van. Die denkt: hij heeft het niet in bedwang, die bus. Ik wil rustig van A naar B, en niet een wethouder die voortdurend de paniek vergroot en zegt: ik heb wel een plan B, maar dat zijn nog maar gedachten en die kan ik niet vertellen. Dus bent u nu in control als een buschauffeur die mij van A naar B moet brengen? Dat is de vraag en dat is ook de bedoeling van de gele kaart.

De VOORZITTER. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja voorzitter, het is heel jammer en misschien ook wel tekenend dat de coalitiepartijen nu meer bezig zijn met andere zaken dan het feit dat we hier een wooncrisis hebben, dat we een klimaatcrisis hebben, dat er op zorg grote opgaven zijn. En we hebben hier een debat gevoerd op basis van de inhoud, twee moties ingediend op basis van de feiten, de cijfers en het debat en de antwoorden die we hebben gekregen en het is een verantwoordingsdebat. Het is jammer om te horen: ja, het is een vooropgezet plan. Ik kan u zeggen: vanuit onze fractie is dat absoluut niet het geval, maar ik sta 100% achter beide moties. Het zijn belangrijke signalen en het is een kans voor beterschap.

De VOORZITTER. De heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Voorzitter, nogmaals, het is voor de Bühne. Elk college, elk jaar heeft ongelofelijk moeite gekregen en gehad met het onder controle krijgen van de zorg. Nooit is daar een gele kaart voor getrokken. Deze wethouder krijgt hem wel, terwijl alle problemen die ten grondslag liggen voor het feit dat hij een miljoenenoverschrijding heeft, precies eerder hebben aan die problemen die ook voorgangers van hem hadden. Hij lost niet in één keer het probleem op van alle colleges voor hem. Dat vind ik oneerlijk, dat vind ik onrechtvaardig en dat vind ik ook niet kloppen.

De VOORZITTER. Hebben we dit punt uitgediscussieerd? Zijn er nog andere mensen die een bijdrage willen leveren aan de tweede termijn van dit debat? Dat is niet het geval. Ja toch, mijnheer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Dank voorzitter, ik zal het heel kort doen vanwege de tijd. Voorzitter, wij willen twee moties indienen, want wij missen regie op klimaatbeleid. Dat blijkt uit meerdere vertragingen op diverse portefeuilles die allemaal wel onder de regie van wethouder Klimaat vallen. We moeten op de een of andere manier waarborgen dat er inzicht is wat de klimaatconsequenties zijn van de voorstellen van het college. Deze duidelijkheid zal er in ieder geval voor zorgen dat de gemeenteraad zijn controlerende taak beter kan uitvoeren en de verantwoordelijke wethouder beter in controle is. Vandaar onze motie 'Hoe zit het met het klimaat, laat zien waar het college voor staat'. En voorzitter, het viel ons ook op dat er een fors bedrag van € 2 miljoen vrijvalt terwijl deze bestemmingsreserve zou worden ingezet voor de vergroening van de buitenruimte. Deze € 2 miljoen zou ingezet moeten worden voor het vergroenen van onze stad, ook gezien onze grote klimaatadaptatieopgave. Het verbaast ons dan ook dat dit bedrag vrijvalt, want dit college heeft juist een hoge groene ambitie. Vandaar onze motie 'Niet bezuinigen op groen'. En ten slotte voorzitter, wij hebben eerder de motie ingediend 'Geen vrijval bestemmingsreserve armoedebeleid'. De wethouder heeft zojuist dus aangegeven dat hij technisch niet mogelijk is. Ik heb daar nog even met de wethouder over gesproken, maar wij zijn er nog niet helemaal over uit dus wij komen hier nog op terug na de zomer wanneer we de jaarrekening gaan vaststellen, dus wij trekken hem voor nu even in.

De VOORZITTER. De heer Biljoen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Niet bezuinigen op groen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 5.1 'Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening';

constaterende dat:

- in de voorlopige Jaarstukken 2023 een vrijval van de bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling van € 2,6 miljoen is opgenomen, waarvan € 600.000,00 is overgeheveld naar de RIM;
- deze bestemmingsreserve onder andere wordt ingezet voor vergroening van de buitenruimte;
- conform het reguliere proces, omwille van de continuïteit en gezien het onvermijdelijke karakter van deze posten worden de bestemmingsvoorstellen - in tegenstelling tot de jaarstukken - wel alvast ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd;

overwegende dat:

- uit de toelichting bij de bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling blijkt dat het hier gaat om een voorgestelde bezuiniging van € 2 miljoen door het Directieteam Stadsontwikkeling;
- de ambitie van het college om Rotterdam flink te vergroenen breed wordt gedragen in de stad en in deze raad;
- het behalen van deze ambitie staat of valt met het beschikbare budget voor vergroening van Rotterdam;
- de Rotterdamse Rekenkamer in haar rapport 'Zorg voor Groen' de aanbeveling doet om structurele financiering voor klimaatadaptatie (door middel van vergroening);

verzoekt het college:

- alvorens de jaarstukken 2023 worden gepresenteerd aan de raad ter vaststelling de voorlopig ingeboekte vrijval van de bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling terug te draaien en de gevolgen hiervan te verwerken in de jaarstukken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.H. Biljoen, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.S.J. Coşkun, T. Kind, T.J. Vonk
R.G.C. Segers-Hoogendoorn en G.J. Engberts

Motie 10. Hoe zit het met het klimaat, laat zien waar het college voor staat

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 5.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening;

constaterende dat:

- hoewel het klimaatbeleid belegd is bij één verantwoordelijke wethouder, de klimaatopgave portefeuille-overstijgend is en gedragen moet worden door het hele college;
- er grote vertragingen zijn in klimaatprojecten op diverse portefeuilles;

overwegende dat:

- door de keuze van het college voor een deeltijd klimaatwethouder, de regie op diverse portefeuilles inzake klimaatbeleid verloren is gegaan en op een andere wijze gewaarborgd moet worden;
- het gezien de vertragingen op het klimaatbeleid, onder andere door wetgeving, netcongestie en personeelsproblemen, noodzakelijk is om de komende periode meer inzet te leveren op klimaatbeleid om de achterstanden in te halen;
- er in het Klimaat Actieplan Rotterdam (KAR) staat dat de leidende principes leidend zijn bij het maken van plannen en het nemen van besluiten maar het voor de gemeenteraad onduidelijk is hoe dit in de praktijk werkt, zowel de wethouder klimaat zelf, als andere wethouders;
- het rapporteren over de gevolgen van beleid voor de klimaatdoelstellingen aan de hand van de leidende principes uit het Klimaat Actieplan Rotterdam ervoor zorgt dat er meer duidelijkheid is over het klimaatbeleid;
- deze duidelijkheid ervoor zorgt dat de gemeenteraad beter zijn controlerende functie kan uitvoeren en de verantwoordelijke wethouder klimaat beter 'in control' is op het klimaatbeleid;

verzoekt het college:

- in collegebrieven en raadsvoorstellen waar raakvlakken zijn met het klimaatbeleid, naast inzicht in de financiële en juridische consequenties, ook inzicht te geven in de consequenties voor het bereiken van de klimaatdoelstellingen, en hierbij de leidende principes uit het Klimaat Actieplan Rotterdam te betrekken;
- middels deze toevoeging inzichtelijk te maken wat het beleidsstuk bijdraagt aan de klimaatdoelstellingen van het college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.R. van Campenhout, R.T.J. van der Velden, T. Kind, T.J. Vonk, S. Reitema

Toelichting

De leidende principes van het Klimaat Actieplan Rotterdam:

- we houden de energietransitie voor iedereen betaalbaar en voorkomen en bestrijden energiearmoede;
- we zetten in op maximale CO₂-reductie tegen minimale maatschappelijke kosten;
- we zorgen voor een eerlijk speelveld: de vervuiler betaalt;
- we gebruiken de energie- en grondstoffentransitie als vliegwiel voor ondernemerschap en extra banen (met name voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt);

- we zorgen dat bedrijven en werknemers zo goed als mogelijk en in samenspraak in staat worden gesteld de stappen in de energietransitie te zetten, en we benutten de energietransitie ook voor de versterking van onze (internationale) concurrentiepositie;
- we zetten in op maatregelen die zich bevinden op het raakvlak van gezondheid en het tegengaan van klimaatverandering. Denk aan: uitstootvrije mobiliteit, duurzaam bouwen en het verbeteren van luchtkwaliteit;
- we zetten in op een schone, veilige en betrouwbare energievoorziening;
- we zetten in op no-regretbeslissingen en we houden in onze keuzes ruimte voor nieuwe oplossingen en toekomstige innovaties;
- via onze inzet op de grondstoffentransitie zetten we in op verminderen van de CO₂-uitstoot elders in de wereld;
- we toetsen al onze besluiten aan de doelstelling van de energietransitie, nu en in de toekomst;
- als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld;
- we zorgen voor maximale betrokkenheid van en informatievoorziening aan inwoners;
- we sturen vanuit onze aandeelhoudersrol actief onze deelnemingen. En specifiek voor het Havenbedrijf Rotterdam om de haven van Rotterdam te ondersteunen in hun inzet op het tegengaan van klimaatverandering.

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Ik kijk nog één keer de zaal in. Niet? Dan ga ik naar het college. Wie van u begint er? Wethouder Buijt als eerste.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Nee voorzitter, een aantal partijen hebben een motie ingediend waarbij ze een gele kaart uitdelen. Ik ben het daar uiteraard niet mee eens, dat is logisch. Maar het is uiteraard volkomen hun recht om dat te doen, maar voor de rest heb ik geen concrete vragen meer gekregen, dus ik vind niet dat ik deze motie van advies hoef te voorzien.

De VOORZITTER. Oké, een ogenblikje graag. Wie nog over andere moties? Mevrouw Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag om een toezegging en een motie van de heer Roskam die vraagt om een brief waarin ik aangeef: hoe kun je nu, los van de autonome ontwikkeling toch sturen op de grondexploitaties, welke knoppen zijn er? Nou, dat doe ik graag, dus die brief komt uw kant op, bij dezen de toezegging. En dan heb ik nog de motie over zelf een herexamen gaan doen. Nou, daar geldt een beetje hetzelfde voor als mijn collega Buijt. Als het gaat om hoe ik stuur op de klimaatportefeuille en de doelstellingen daarin, daarvan heb ik gezegd: op zich zijn we daarin met onze targets op streek, zoals het er nu uitziet. Dat verantwoord ik ook in ons Klimaatactieplan. Daar gaan we het binnenkort weer over hebben. Daar staan alle plannen in. Dat is wat mij betreft een goede manier om de sturing te doen, dus daar houd ik het ook bij. Daar ga ik geen nieuw plan voor maken, want dat lijkt me zonde om de tijd daaraan te besteden, maar meer wil ik op die uitvoering sturen. Wel gaf u ook aan: geef wat meer inzicht in al die bestemmingsreserves en de voortgang van de uitputting daarin. Nou, dat zou op zich kunnen. Daar hebben we natuurlijk onze planning-en-controlcyclus voor. Dus als u daar specifieke ideeën over hebt dan hoor ik die graag. Maar een heel herstelplan op dat onderdeel zie ik niet voor me. Als het gaat om bouwen en wonen, wonen is natuurlijk vooral een beleidsmatige kwestie, maar het bouwen, dan heb ik daar mijn rapportages over die wij ook geregeld geven. Dus een heel herstelplan, daar hebben wij het Doorbouwfonds en alles wat daarmee samenhangt. Daarover heb ik een voortgangsbericht ook al uw kant opgestuurd. Daar kunnen we prima over spreken maar los daarvan nog een herstelplan, ik zie niet in wat daarin meer zou moeten staan dan in de stukken die ik uw kant al heb op gestuurd. Dus wat mij betreft zou dit een overbodig verhaal zijn.

De VOORZITTER. Zijn zo alle moties aan de orde geweest? Missen we nog iets? Nog even checken bij mijnheer Biljoen, motie 1 is ingetrokken? Motie 1 van de heer Biljoen is ingetrokken. Mijnheer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir). Ja, ik heb een toezegging dus een nieuwe motie om in te dienen.

De VOORZITTER. U heeft een toezegging, dus er komt een motie. Doorgaans is het anders.

De heer ROSKAM (Ir). Ik heb een toezegging dus er komt een aangepaste motie.

De VOORZITTER. Oké, een aangepaste motie. Ik leer elke dag. De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Roskam & Rozema Drain that boeggolf

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024 ter bespreking van voorlopige vaststelling jaarrekening 2023;

constaterende dat:

- Rotterdam een grote bouwopgaaf heeft voor de komende jaren;
- het huidige beleid grote financiële impact heeft op de middelen van de gemeente Rotterdam;
- het resultaat op grondexploitaties bedraagt in 2023 € 57,5 miljoen negatief en de verliesvoorziening is met € 77 miljoen gestegen;

overwegende dat:

- een groot deel van de financiële impact een gevolg is van autonome bijstellingen;
- deze vooral afkomstig zijn van langlopende projecten waar er sprake is van een boeggolf;
- de mate waarop de raad kan sturen op de financiële risico's van de verschillende bouwplannen die hij goedkeurt, niet altijd even duidelijk is;

verzoekt het college:

- bij toekomstige, nog op te stellen, gebiedsambitiedocumenten, masterplannen en projectambitiedocumenten, de raad inzicht te geven in de afwegingen die het college heeft gemaakt ten aanzien van de gekozen ontwikkelstrategie en financiële strategie van de betreffende ontwikkeling;
- hierover eind 2024 te rapporteren aan de raad in het kader van het Besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkelingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam, R.T.J. van der Velden en R.N. Dahoe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Dat behoeft geen duiding hè wethouder? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Toch wel, nog even.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). 'Roskam & Rozema, drain that boeggolf'. Wat een mooie naam. Om inzicht te geven in de afwegingen die we hebben gemaakt ten aanzien van ontwikkelstrategie en financiële strategie van een bepaalde ontwikkeling op het moment dat we in dat besluitvormingsmodel met onze verschillende producten komen. Nou, dat kan ik heel prima doen en dat lijkt me ook een heel goed idee. Daar zal ik aan het eind van het jaar over rapporteren. Dus dat kan ik zeker goed doen, dus wat mij betreft is die akkoord. En dan had ik nog een andere, maar die heb ik niet.

De VOORZITTER. Mevrouw Zeegers, ja, anders klopt mijn administratie hier ter linkerkant niet. Anderen nog over de moties die net ingediend zijn? En we gaan deze motie nog verder rondsturen. Dan kan ik de beraadslaging op dit punt afronden. Komt er nog een motie aan? Nog twee moties van GroenLinks, oké. Ja, ga je gang.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, de motie 'Hoe zit het met het klimaat, laat zien waar het college voor staat'. Hierin wordt het college verzocht in collegebrieven en raadsvoorstellen waar raakvlakken zijn met het klimaatbeleid inzicht in de consequenties te geven van de klimaatdoelstellingen en daarbij de leidende principes van het Klimaat Actieplan te betrekken. Nou, laat ik vooropstellen dat ik heel blij ben dat iedereen zo tevreden is over de leidende principes van het Klimaatactieplan, maar ik zou toch echt willen voorkomen en dat is eigenlijk mijn hele inzet in het klimaatbeleid geweest om verregaande administratie en bureaucratiesering tegen te gaan, maar juist actie in de praktijk, dus deze ontraad ik.

De VOORZITTER. Dat was het? Er komt er nog eentje aan.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, ik had even de gedachte dat het een motie was voor mijn collega Karremans. Het gaat over gebiedsontwikkeling, vandaar dat ik even zit te twifelen van wie die is, maar het is in ieder geval een motie met een financiële consequentie die wij niet hebben voorgesteld, dus die ontraad ik.

De VOORZITTER. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, ik had een korte vraag over de vorige motie. In het debat dat we eerder hebben gehad zei de wethouder: alle wethouders hebben verantwoordelijkheden op klimaatbeleid. Daarop juist, juist om deze wethouder in control te zetten, stellen wij voor, net als dat er moeite en tijd wordt gestoken om de juridische en financiële consequenties in kaart te brengen, ook het klimaatbeleid en de consequenties in kaart te brengen.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dat doen wij ook in het Klimaat Actieplan Rotterdam. Daarin staan alle projecten, ook die aangestuurd worden door mijn collega's allemaal opgesomd en daar waar mogelijk doorgerekend met CO₂, dus dat gebeurt via dat Klimaat Actieplan Rotterdam. Dat hoeft niet meer nog allemaal in allemaal verschillende collegebrieven en raadsbrieven te worden opgenomen.

De VOORZITTER. Helder antwoord. Ik kijk nog een keer. Is alles gezegd over dit agendapunt? Toch nog niet? Ja. BIJ1.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1). Ja, eigenlijk wil ik terugkomen op de motie die eerder was ingediend die ik zelf ook ondertekend heb. Ik vroeg me af of ik daar nog iets over kan zeggen voorzitter.

De VOORZITTER. Altijd, zeker.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1). Bij dezen dan, dank u. Ik vond het wel zo dapper dat als ik deze motie onderteken, ik ook wel wil toelichten waarom ik deze ondertekend heb. Kijk, mevrouw Zeegers ten opzichte van de heer Buijt geeft ook eigenlijk al duidelijk aan, zij gaat haar plan dus niet aanpassen, waardoor er dus ook geen verwarring is. U loopt misschien achter op targets, dat signaal willen wij u meegeven zodat u weet dat wij vinden dat u wel een tandje bij mag zetten. Voor de heer Buijt, via de voorzitter, hij heeft onduidelijkheid gecreëerd door te zeggen: ik heb nog een plan B. Dus daar waar u zegt: ik houd me aan het plan, heeft mijnheer Buijt gezegd: ik heb nog een plan B. Dat creëert onzekerheid voor het beleid dat iedereen raakt. En daarom dienen wij dus deze motie in om eigenlijk ook daar weer, vanuit mijn punt, om te zeggen: zet ook daar een tandje bij. Wees concreet, wees duidelijk en zorg zelf niet voor de onduidelijkheid die u zelf ten grondslag heeft gelegd door dit soort antwoorden aan ons te geven. Dus dat is eigenlijk mijn motivatie en ik vond het wel zo belangrijk om dat toe te lichten als ik het ook durf te ondertekenen.

De VOORZITTER. Helder. Ik had nog een opmerking in de richting van mevrouw Elfilali over de Veiligheidsindex. Mag ik dat vanuit hier doen? Want volgens mij is het een praktisch antwoord, anders gaan we weer van voorzitter wisselen. Het gaat over de wijze waarop de Veiligheidsindex wordt gemeten, objectieve en subjectieve elementen komen daarin voor. En in het oordeel subjectief wordt niet verbijzonderd waar dat betrekking op heeft. Zoiets van: mevrouw, voelt u zich veilig en wilt u een cijfer geven tussen 0 en 10. En mevrouw vult in: ik voel me veilig 7. That's it. Dus we vragen niet naar ingrediënten daar onderin. Ik kan me wel voorstellen dat het wel erg zinvol is als u een keer een gesprek heeft met de wetenschappers van onze OBI, om te kijken hoe die enquête tot stand komt. Wellicht dat u daar nog nadere inzichten heeft en dan sta ik graag open voor een nader gesprek, als u daar contact mee heeft gehad om te weten hoe dat gemeten wordt. Dan kunnen we altijd het gesprek in de commissie verder voortzetten als u dat goed vindt. Is dat een richting?

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, dank voorzitter. Dat is zeker behulpzaam, want ik denk dat het heel belangrijk is, juist als je het hebt over het meten van de subjectieve veiligheidsbeleving. Dat wordt ook mede bepaald door seksuele straatintimidatie. Dus in die zin is het eigenlijk onbegrijpelijk dat het tot nu toe niet wordt meegenomen, maar ik neem het aanbod graag aan en kijk ook wat voor vervolg ik daar aan kan geven.

De VOORZITTER. Ik zal onze wetenschappers van OBI vragen om een keer een momentje met u te prikken. Dat doen ze met veel plezier, is mijn inschatting. Dan rond ik de beraadslaging op dit punt af. Het was een lang gesprek.

Dan gaan we over naar 5.2, het voorstel tot vaststelling... Ja, ik weet niet of we het separaat aan de orde moeten stellen maar ik doe het toch maar. Het voorstel tot vaststelling van de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2023. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Daar gaan we zo over stemmen. Dat is als het goed is betrokken bij... Heeft u nog schorsing nodig voor de stemming? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Tien minuutjes, ja, ik check toch even. Ik doe dan tot 18.00 uur. Dan schors ik in verband met de stemmingen tot 18.00 uur. Mag ik u dan verzoeken dan terug te komen? De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Ik wilde gaan stemmen, maar ik zie dat er nog een aantal stoelen leeg is.

6. *Stemvenster*

De VOORZITTER. Volgens mijn informatie hebben we een tweetal collega's die met elkaar pairen. Dat zijn mevrouw Rehim Zadeh en mevrouw Yildirim, dus dan zijn wij in balans en hebben we 43 raadsleden. Dan ligt de meerderheid op 22. Wilt u ook naast u checken of u nog een stoel mist? Goed, akkoord. Mag ik beginnen met stemverklaringen? Eerst de PvdA, de heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, de motie die ik maar even gemakshalve de filantropiemotie noem. We zien natuurlijk wel ongemak bij veel mensen en veel groepen in de stad over de filantropie in onze stad, maar de uitleg van de burgemeester over het ongelijke speelveld dat zou kunnen ontstaan heeft ons overtuigd dat dit niet de route is die we met elkaar moeten lopen en daarom zullen wij tegen deze motie stemmen.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, het gaat ook over die motie, over de filantropie. Het is een ingewikkelde motie, zeker met uw uitleg. Ik snap dat we ook niet hier altijd discussiëren als er commerciële partijen een Speelstad Rotterdam aan de Maashaven gaan maken of Delft hier een campus wil vestigen. Maar het zou toch wel goed zijn als we daar in de raad wel over spreken. Niet alleen over de afgelopen investeringen, of dat nu op het armoedebeleid is of op het cultuurbeleid. Wie maakt eigenlijk die stad? Dus ik kan het ongemak van de Partij voor de Dieren heel goed doen. U zegt, ik ga hem zeker niet uitvoeren. Dan zit ik weer met het ongemakkelijke gevoel: wat dan? Want straks komt er nog een schenking. Komt die dan uit de lucht vallen? Zelfs bij beelden die in de stad geplaatst worden, die geschonken worden, moeten wij dat nog accepteren? Je kunt niet zomaar een beeld neerzetten in de stad. Dus het is wel belangrijk dat we het daar over hebben, willen we dat wel en willen we dat wel op die plek en wie zorgt voor het onderhoud, wat voor verwachtingen worden bij de burgers gewekt, dus ik wil daar wel een keer een serieuze discussie over, maar de motie nu, het college opdracht geven een kader te stellen, dan denk ik: dan komt er niet veel uit gezien uw houding.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, één stemverklaring op motie 10, 'Hoe zit het met het klimaat'. U kent mijn partij als een partij die het ook belangrijk vindt om die klimaatopgave aan te pakken, maar deze motie voegt wat ons betreft niet zo heel veel toe en heeft eerder het risico om wat bureaucratisch uit te pakken en om die reden zullen wij dan ook tegen stemmen.

De VOORZITTER. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja voorzitter, ook over die motie rond filantropie. Ik word eigenlijk ook al door de anderen wat overtuigd. Ik weet toevalligerwijs van een bekende filantropische instelling dat zij ook echt graag een toetsingskader wensen, maar dat is op zich prima, maar ze willen er graag over mee kunnen praten. En ik ben het er ook helemaal 100% mee eens dat er iets moet gebeuren, maar om nu deze motie door te voeren terwijl er nu al in de verklaringen zoveel debat ontstaat, maakt dat ik eigenlijk tegen ga stemmen, want ik vind eerder dat we dit eens goed moeten agenderen en moeten kijken hoe we ermee omgaan. Dat zou ik toch meer wensen dan nu gewoon maar zeggen: laten we er een toetsingskader van maken. Dus wij stemmen tegen.

De VOORZITTER. Helder. Andere stemverklaringen? Dan vingers bij de knoppen, zou ik zeggen. We gaan als eerste stemmen.

Agendapunt 5.1, Debat met het college van B&W n.a.v. de voorlopige jaarstukken, tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening

Motie 2A, 'Roskam & Rozema Drain that boeggolf'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'First Time Right'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, 'Kaders voor filantropie'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 13 juni 2024, ter bespreking van de Jaarstukken 2023;

constaterende dat:

- er rechtspersonen zonder winstoogmerk zijn die vanuit eigen middelen bijdragen aan beleidsdoelen van de gemeente, hier te begrijpen als filantropie;
- de accountant in de tussentijdse rapportage van bevindingen de gemeente aanbeveelt om 'checks and balances' te versterken door bij alle transacties van en met een filantroop een onafhankelijke kritische beoordeling te laten plaatsvinden op nut, noodzaak en schijn;
- het college in zijn reactie op de tussentijdse bevindingen niet is ingegaan op de aanbeveling van de accountant;

voorts constaterende dat:

- in de vorige raadsperiode behalve een convenant met filantropische instellingen ook een zogenoemd 'toetsingskader filantropie' had moeten worden opgesteld, maar dat de instellingen vonden dat "een speciaal voor hun opgesteld afwegingskader tot een uitzonderingspositie (zou) leiden, die zij onwenselijk achten", aldus het college in een brief van 2 november 2021;
- het toetsingskader er om die reden niet is gekomen;

overwegende dat:

- de bevindingen van de accountant serieus moeten worden genomen;
- de gemeente er belang bij heeft te allen tijde schijn van belangenverstrengeling en willekeur in haar transacties met derden te voorkomen;
- negatieve berichtgeving in 2023 over vastgoedtransacties met filantropische instellingen noopt tot kaders die het contact met filantropen reguleren én die kunnen steunen op een mandaat vanuit de volksvertegenwoordiging;

verzoekt het college:

- een toetsingskader filantropie op te stellen en ter besluitvorming voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De motie is met 32 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, Groep De Jong, Partij voor de Dieren en CDA.

Motie 7, 'Laatste gele kaart'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 8, 'Herexamen Klimaat, Bouwen & Wonen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 9, 'Niet bezuinigen op groen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 10, 'Hoe zit het met het klimaat, laat zien waar het college voor staat'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, Partij voor de Dieren en ChristenUnie.

Agendapunt 5.2, Het voorstel tot vaststellen van de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2023

5.2, 'Voorstel tot vaststellen van de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2023'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

7. Sluiting

De VOORZITTER. Dan zijn we aan het einde gekomen van deze vergadering. Met dank voor uw deelname voor de beraadslagingen. Dank aan onze medewerkers voor alle ondersteuning. De vergadering is gesloten.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	927
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 13 juni 2024	927
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 22 en 23	928
Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de conceptbegroting DCMR Milieudienst Rijnmond 2025	928
Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de wijziging Gemeenschappelijke Regeling Rottemeren	928
Het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	928
Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze inzake de begroting 2025 Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	929
Het voorstel tot vaststelling van het mandaat- en machtigingsbesluit m.e.r.-procedure Rotterdam	929
Het voorstel tot wijziging van de Algemene legesverordening 2024 naar aanleiding van het verkeersbesluit zero-emissiezone Rotterdam	929
Het voorstel tot het verlenen van toestemming aan het college van B&W tot het nemen van een besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Rotterdam-Rijnmond	929
Het voorstel tot het verlenen van toestemming aan het college van B&W tot het nemen van een besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	929
Het voorstel tot opheffing van de geheimhouding en het openbaar maken van een deel van de MEO-toets compensatie Stadion Feijenoord	929
Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de voorlopige jaarstukken 2023, de tussentijdse bevindingen van de accountant en het adviesrapport van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening Het voorstel tot vaststellen van de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2023	930
Stemvenster	1009
Sluiting	1011

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 9 en 11 juli 2024.

De griffier,

De voorzitter,

